

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

นายเฉลิมชัย วิรุณสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายเฉลิมชัย วิรุณสาร แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร สุนทร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณกุล)

(อาจารย์ ดร.รังสรรค์ อินทน์จันทร์)

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย)

(อาจารย์ ดร.รัชนิดา ไสยรส)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... 11 มี.ย. ๒๕๖4

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย : นายเฉลิมชัย วิรุณสาร
ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรินทร์ สุทธิสัย
อาจารย์ ดร.รัชนิดา ไสยรส
ปีการศึกษา : 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงประมาณ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมจำนวน 124,493 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน กลุ่มเป้าหมายวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ตัวแทนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตดินแดง ตัวแทนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตดินแดง ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตดินแดงและตัวแทนประชาชนชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดง กลุ่มละ 2 คน รวมทั้งหมด 8 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .605 4) ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวม ทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ได้ร้อยละ 42.80 มีค่า $R^2 = .428$ และมีค่าของ F เท่ากับ 58.779 มีค่า Adjusted R^2 เท่ากับ .421 มีค่า R^2 Change เท่ากับ .012 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .05$ เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่าตัวแปรที่จะอธิบายการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย โดยเรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วม (X_5) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ (X_4) ด้านความเสมอภาค (X_6) ด้านเศรษฐกิจ (X_2) และด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (X_7) สามารถเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = 1.750 + .084X_2 + .131X_4 + .167X_5 + .123X_6 + .074X_7$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_r = .296Z_5 + .213Z_4 + .205Z_6 + .168Z_2 + .121Z_7$

5) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ควรมีการศึกษาวิธีการสร้างรากฐานประชาธิปไตยให้กับประชาชนในสังคมเพื่อจะได้พัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมสอดคล้องกับรากฐานทางสังคม หมู่บ้าน ชุมชน ทั้งนี้ ควรให้ความรู้กับประชาชนเพื่อตระหนักถึงสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางประชาธิปไตย การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเพื่อจะได้นำพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: การปกครองส่วนท้องถิ่น; ระบอบประชาธิปไตย; การพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : Influencing Factors to the Democracy Development in Din Daeng District, Bangkok.

Author : Mr.Chalermchai Virunsarn

Degree : Master of Public Administration (Public and Private Management)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisor : Assistant Professor Dr.Watcharin Sutthisai
Dr.Ratchanida Saiyaros

Year : 2021

ABSTRACT

This research aimed 1) to study the level of influencing factors to the Democracy Development in Din Daeng District, Bangkok., 2) to investigate the level of Democracy Development in Din Daeng District, Bangkok, 3) to find influencing factors to the Democracy Development in Din Daeng District Bangkok, and 4) to study the recommendations on influencing factors to the Democracy Development in Din Daeng District, Bangkok. The population on a quantitative research. included 124,493 people who were 18 years and over. The participants were 399 people. The target group of the qualitative research were 2 representatives from Bangkok Council members in Din Daeng District, 2 representatives from government officials in Din Daeng District, 2 representatives of community leaders in Din Daeng district and 2 people who could vote in Din Daeng district totally 8 people. The statistics used for analysing the data were frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was testing by Pearson's correlation coefficient statistics significantly at .05 and analyzed by the Multiple Linear Regression Analysis (Stepwise) significantly at .05.

The results found that: 1) the level of influencing factors was overall at high level, 2) the level of democracy development was overall at high level, 3) the analysis of the relationship on influencing factors to democracy development was relatively at moderate level equally .605, 4) 5 influencing factors to democracy development were able to describe the variables that democracy development 42.80% had a value of $R^2 = .428$ and a value of $F = 58.779$ with an Adjusted $R^2 = .421$ had a R^2 Change = .012, which significantly at α .05 level. Considering to sub-variable, there were various variables which could be arranged orderly from the entry to relationship equation as follows: Participation (X_5), Civil Rights (X_4), Equality (X_6), Economic (X_2), and Information Perception (X_7). These could be written as equation in raw scores and standard scores as follows:

The raw score regression equation $Y = 1.750 + .084X_2 + .131X_4 + .167X_5 + .123X_6 + .074X_7$

The standard score regression equation $Z_r = .296Z_5 + .213Z_4 + .205Z_6 + .168Z_2 + .121Z_7$

5) On the Democracy Development in Din Daeng District, Bangkok, the researcher suggested that there should be a study on how to build a democratic foundation for the people in society in order to develop democratic politics which suits with the social basis, both village and community. Moreover, there should give people instructions on the importance of elections to allow them develop democracy system effectively.

Keywords : Local government, Democracy Development

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.รัชนิดา ไสยรส ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตั้งแต่ต้น จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร สุนทร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา และ ดร.รังสรรค์ อินทน์จันทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และชี้แนะในการแก้ไขข้อบกพร่องเพิ่มเติมที่มีประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ดร.สถิตคุณ บุญเรือน ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 นางสาวกฤษมา สุ่มมาตร์ นักวิชาการอิสระ และนางสาวหนึ่งฤทัย มะลาไวย์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโคกล่ามวิทยา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม และกลุ่มเป้าหมายในกรสัมภาษณ์ ที่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญของผู้วิจัย และเป็นผู้ที่อยู่เคียงข้างและคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างความเจริญด้านการศึกษาและประสิทธิประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นายเฉลิมชัย วิรุณสาร

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามเพื่อการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	12
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	13
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	13
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	21
2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิรูปทางการเมือง	25
2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	28
2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	31
2.6 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	40
2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย	51
2.8 การปกครองรูปแบบกรุงเทพมหานคร	63
2.9 บริบทของเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	68
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72
2.11 การสังเคราะห์ตัวแปร	79
2.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย	82

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
3.1 ...การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร และระดับการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	84
3.2 การวิจัยคุณภาพเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	92
บทที่ 4 ผลการวิจัย	94
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	94
4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
5.1 สรุป	129
5.2 อภิปรายผล	133
5.3 ข้อเสนอแนะ	136
บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย	146
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย	159
ภาคผนวก ค ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย	163
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	165
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	184
ประวัติผู้วิจัย	185

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายชุมชน	86
3.2 ค่าระดับของความสัมพันธ์	91
4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 399)	96
4.2 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	97
4.3 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	98
4.4 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายข้อ	99
4.5 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านสังคม จำแนกเป็นรายข้อ	99
4.6 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านหลักสิทธิเสรีภาพ จำแนกเป็นรายข้อ	100
4.7 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านการมีส่วนร่วม จำแนกเป็นรายข้อ	101
4.8 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านความเสมอภาค จำแนกเป็นรายข้อ	102
4.9 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำแนกเป็นรายข้อ	102
4.10 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	103
4.11 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	104
4.12 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	105
4.13 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	106

ตารางที่	หน้า
4.14 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านเสถียรภาพทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	107
4.15 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	108
4.16 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	109
4.17 ค่าสหสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม	111
4.18 ค่าอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบ ประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร (Enter) โดยรวม (n = 399)	113
4.19 ค่าอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร (Stepwise) โดยรวม (n = 399)	114
4.20 ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	115

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	83
------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประชาธิปไตย (Democracy) เป็นระบอบการปกครองแบบหนึ่งซึ่งการบริหารอำนาจรัฐมาจากเสียงข้างมากของพลเมืองผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนด้วยตนเอง หรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้ ประชาธิปไตยยังเป็นอุดมคติที่ว่าพลเมืองทุกคนในชาติ ร่วมกันพิจารณากฎหมายและการปฏิบัติของรัฐ และกำหนดให้พลเมืองทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเจตนาของตนเท่าเทียมกัน ประชาธิปไตยเกิดขึ้นในบางนครรัฐกรีกโบราณช่วงศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาลโดยเฉพาอย่างยิ่ง ในเอเธนส์หลังการก่อการกำเริบเมื่อ 508 ปีก่อนคริสตกาลประชาธิปไตยแบบนี้เรียกว่า ประชาธิปไตยทางตรง ซึ่งพลเมืองเกี่ยวข้องในกระบวนการทางการเมืองโดยตรงแต่ ประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน โดยสาธารณะออกเสียงในการเลือกตั้งและเลือกนักการเมืองเป็นผู้แทนตนในรัฐสภา จากนั้น สมาชิกสภาจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก ประชาธิปไตยทางตรงยังมีอยู่ในระดับท้องถิ่นหลายประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล อย่างไรก็ดี ในระดับชาติ ความเป็นประชาธิปไตยทางตรงมีเพียงการลงประชามติ การริเริ่มออกกฎหมาย และการถอดถอนผู้ได้รับเลือกตั้ง (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563) การปกครองแบบประชาธิปไตย อันเป็นระบบการเมืองที่พึงปรารถนาของกระบวนการพัฒนาการเมืองและการจะบรรลุจุดหมายของการพัฒนาการเมือง คือ ความเป็นประชาธิปไตยดังกล่าวได้ ก็มีหลักการย่อย ๆ ที่สำคัญหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้ทันสมัย การดำเนินงานของรัฐบาลซึ่งมีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั่วประเทศการพัฒนากระบวนการบริหาร และกฎหมาย การระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง การสร้างควมมีเสถียรภาพและความเป็นระเบียบ การแบ่งแยกความแตกต่างในโครงสร้างทางการเมืองการทำให้วัฒนธรรมเป็นแบบทางโลก (Secularization of Political Culture) การสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) เป็นต้น (สุวัฒน์ชัย ศรีทองสุข, 2557, น. 25)

การปกครองระบบประชาธิปไตยเป็นระบบที่มีหลักประกันสิทธิเสรีภาพ (Rights and Freedom) ความเสมอภาค (Equality) ความยุติธรรม (Justice) สิทธิมนุษยชน (Human Rights) และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) มากกว่าระบบการปกครองอื่นที่เป็นระบบการเมืองแบบปิด อำนาจการเมืองอยู่ในมือคนไม่กี่คนประชาชนมีสิทธิจำกัดในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม (สถาบันพระปกเกล้า, 2559, น. 3-4) การพัฒนาระบบประชาธิปไตยรวมทั้งการบริหารราชการแผ่นดินที่มีการ

ปฏิบัติสำเร็จผลในประเทศที่พัฒนาแล้ว หากแต่ล้มเหลวในประเทศไทยซึ่งมีสาเหตุมาจากข้อเท็จจริงที่สำคัญคือสังคมไทยเป็นสังคมที่ระบบอุปถัมภ์ (The Patient-Client System) เนื่องจากคนมีความสามารถไม่เท่าเทียม มีภูมิหลังไม่เหมือนกัน มีโอกาสไม่เท่ากันจึงมีความแตกต่างกันใน 4 ตัวแปร ได้แก่ อำนาจทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม อำนาจในทางการเมืองการบริหารและค่านิยมที่สอดคล้องกับยุคสมัย บุคคลซึ่งมีลักษณะดังกล่าวจึงกลายเป็นผู้อุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์ที่ดีคือคนที่พยายามช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่าให้มีโอกาสอยู่ในสังคมได้โดยดำรงชีวิตไม่ยากลำบาก ซึ่งต่างคนต่างพึ่งพาอาศัยกันและกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จุดเด่นที่สุดคือระบบอุปถัมภ์ประกอบด้วยด้วยคนที่เรียกว่าชนชั้นสูงหรือผู้ปกครองจากตัวแปรทั้ง 4 ตัวดังกล่าว ผู้ที่ด้อยกว่าซึ่งเรียกว่าเป็นชนชั้นล่างดังที่กล่าวมาแล้วเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มีความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือคลื่นลูกที่สามคือสังคมข่าวสาร ข้อมูลซึ่งมีการเรียกร้องให้มีประชาธิปไตย ให้มีเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วที่สำคัญเรียกร้องการมีบทบาทในทางการเมือง การปกครอง บริหาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบาย ที่อาจมีผลกระทบต่อ 4 ตัวแปร ที่ชนชั้นปกครองมีมา โดยตลอดจึงเกิดความขัดแย้งระหว่างสององค์กรของสังคมอันได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบที่เริ่มจากความไม่เสมอภาค ประชาธิปไตยเป็นระบบที่ส่งเสริมความเสมอภาค เมื่อเป็นเช่นนี้จึงกลายเป็นความขัดแย้งที่เด่นชัด และนี่เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในสังคมไทย (สถาบันพระปกเกล้า, 2559, น. 14)

หลังจากมีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์ชาตินั้นต้องมีไม่น้อยกว่า 20 ปี ทุกภาคส่วนจึงต้องจัดทำแผนการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติส่วนในเรื่องของงานบริการ เรื่องการดูแลประชาชนที่อยู่ในชีวิตประจำวันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเพราะจะช่วยแก้ปัญหาได้เยอะโดยเฉพาะเรื่องการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทมาก ซึ่งในอนาคตคิดว่าท้องถิ่นคือองค์กรที่จะช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศให้กับรัฐบาลกลาง ถ้ารัฐบาลมององค์กรท้องถิ่น เป็น Partner เป็นผู้ช่วยเหลือเกื้อกูล รัฐบาลกลางทำเรื่องยากเรื่องใหญ่ เรื่องที่ต้องลงทุนเรื่องยุทธศาสตร์ ส่วนงานประจำ งานบริการสาธารณะ งานสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมชุมชน ช่างล่าง ลดความเหลื่อมล้ำ ก็ให้เป็นหน้าที่ของท้องถิ่น แบ่งงานกันทำ ถ้าเราทำเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดีมันจะลดความเสี่ยงให้กับรัฐบาลส่วนกลางได้ (วุฒิสภา ตันไชย, 2560, น. 1) กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยและเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ความเป็นรูปแบบพิเศษของกรุงเทพมหานคร ดังเห็นจากการมีพระราชบัญญัติเฉพาะองค์การ นั่นคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.

2528 นอกจากนี้รูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครยังเป็นระบบชั้นเดียวมีลักษณะเป็นเมืองเอกนคร หรือเมืองโตเดี่ยว (Primate City) ซึ่งหมายถึง เมืองที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาจนทำให้มีการเติบโตเหนือเมืองอื่น ๆ คาดการณ์ว่ารวมประชากรแฝงของกรุงเทพมหานครมีประชากรราว 10 ล้านคน การขยายตัวอย่างรวดเร็วและความสำคัญของกรุงเทพมหานครในฐานะเมืองหลวงส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครอยู่ตลอดเวลา จากเดิมการบริหารกรุงเทพมหานครอยู่ในความรับผิดชอบของกรมเวียง ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นกระทรวงเมืองและกระทรวง นครบาล ตามลำดับ และต่อมามีการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพในสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ทำให้มีการจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพขึ้น และได้พัฒนาเป็นเทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และสุดท้ายจัดตั้งเป็นกรุงเทพมหานครในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งกรุงเทพมหานครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือหน่วยงานปกครองที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญตามหลักประชาธิปไตย โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง (เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมตามลำดับ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตนได้โดยตรง ส่วนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อม สภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่เลือกผู้บริหารท้องถิ่นแทนประชาชนในท้องถิ่น กล่าวคือประชาชนในท้องถิ่นจะทำหน้าที่เพียงแค่เลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้น แล้วสมาชิกสภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นอีกชั้นหนึ่ง (อรทัย ก๊กผล, 2563, น. 1)

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน อาทิเช่น สุภชัย ตรีเทศ และจุฬา เจริญวงศ์ (2562, น. 175) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองประชาชนไทย เจริญโยบายของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ บุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา (2561, น. 105) ได้ศึกษาเรื่องประชาธิปไตยกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคม กฤษณะ กลางเดือน (2560, น. 211-213) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในหมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองนั้นมีหลายประการ เช่น ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หลักสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วม ความเสมอภาค การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่นำไปสู่การพัฒนาการเมืองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาระบบการเมือง การพัฒนาระบบการทางการเมือง การพัฒนาความเป็นพลเมือง เสถียรภาพทางการเมือง การพัฒนาระบบการศึกษา การ

พัฒนาพรรคการเมือง การที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร นั้นเป็นเพราะว่าจากผลการออกเลือกตั้งของกรุงเทพมหานครในหลายครั้งที่ผ่านมาพบว่า มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดงมีจำนวนน้อย กล่าวคือประชาชนได้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 จำนวน 81,848 คน คิดเป็นร้อยละ 65.74 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาทางการเมืองของเขตดินแดง ขาดความต่อเนื่องและไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้การพัฒนาประชาธิปไตยที่ดีประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วม ความเสมอภาคและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น หากทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่เหมาะสมแล้วจะสามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนาประชาธิปไตยให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

1.2 คำถามเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้นำมาสู่คำถามการวิจัยดังนี้

1.2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด

1.2.2 การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด

1.2.3 ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.3.2 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.3.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.3.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.4 สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

1.4.1 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

1.4.2 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

1.4.3 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเสมอภาค ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนา ระบบการเมือง ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง ด้านเสถียรภาพทางการเมือง ด้านพัฒนาระบบการศึกษา ด้านพัฒนาพรรคการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยดำเนินการวิจัยที่ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1.5.1.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ด้านคือ ได้แก่

- 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ตามแนวคิดและทฤษฎีของรฐปนรรต พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัย และรสลิน ศิริยะพันธ์ (2552, น. 36-40); Pye and Yates (1992, pp. 40-41)
  - 2) ด้านเศรษฐกิจตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35, อ้างถึงใน อนุสรณ์ ลีम्मณี, 2548, น. 13-14)
  - 3) ด้านสังคม ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35; อนุสรณ์ ลีम्मณี, 2548, น. 13-14)
  - 4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 11-12) ; อนันต์ อริยะชัยพาณิชย์ (ม.ป.ป., น.17-18); Dahl (2000, pp. 37-41); บุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364)
  - 5) ด้านการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1); สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35); อนุสรณ์ ลีम्मณี (2548, น. 8-9); Huntington (1968, p. 35); Dahl (2000, pp. 37-41)
  - 6) ด้านความเสมอภาค ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 11-12); อนุสรณ์ ลีम्मณี (2548, น. 8-9); บุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364); Dahl, 1966, pp. 44-49)
  - 7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1)
- 1.5.1.2 การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่
- 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง ตามแนวคิดและทฤษฎีของรฐปนรรต พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัยและรสลิน ศิริยะพันธ์, 2552, น. 36-40); อนุสรณ์ ลีम्मณี (2548, น. 8-9); Pye (1966, pp. 45-47)
  - 2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง ตามแนวคิดและทฤษฎีของ อนุสรณ์ ลีम्मณี, 2548, น. 13-14); Pye (1966, pp. 45-47)
  - 3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35)
  - 4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง ตามแนวคิดและทฤษฎีของอนุสรณ์ ลีम्मณี (2548, น. 8-9); สุวัฒน์ชัย ศรีทองสุข (2557, น. 25); รฐปนรรต พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัยและรสลิน ศิริยะพันธ์ (2552, น. 36-40); บุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364); Huntington (1968, pp. 12-16)

5) ด้านการพัฒนาาระบบการศึกษา ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35)

6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1)

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

1.5.2.1 ประชากรในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมจำนวน 124,493 คน (สำนักงานเขตดินแดง, ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563)

2) กลุ่มที่ 2 กลุ่มเป้าหมายวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ตัวแทนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตดินแดง ตัวแทนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตดินแดง ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตดินแดงและตัวแทนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดง กลุ่มละ 2 คน รวมทั้งหมด 8 คน

1.5.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมจำนวน 124,493 คน (สำนักงานเขตดินแดง, ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973, น.727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน

2) กลุ่มที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 6 คน ได้แก่

2.1) ตัวแทนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตดินแดง	จำนวน 2 คน
2.2) ตัวแทนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตดินแดง	จำนวน 2 คน
2.3) ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตดินแดง	จำนวน 2 คน
2.4) ตัวแทนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดง	จำนวน 2 คน

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดไว้ ดังนี้

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การพัฒนาการเมือง จำนวน 7 ด้านคือ ได้แก่

- 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง
- 2) ด้านเศรษฐกิจ
- 3) ด้านสังคม
- 4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ
- 5) ด้านการมีส่วนร่วม

- 6) ด้านความเสมอภาค
- 7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

1.5.3.2 ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาระบบการเมือง
- 2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง
- 3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง
- 4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง
- 5) ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา
- 6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง

1.5.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.5.5 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือน กรกฎาคม 2563 ถึง กุมภาพันธ์ 2564

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะหรือศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition) ดังนี้

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การพัฒนาการเมืองตามประชาธิปไตย ในระดับท้องถิ่นเขตดินแดง กรุงเทพฯ ที่ประชาชนมีความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย ความเท่าเทียมกันในสิทธิทางการเมือง และความเท่าเทียมกันที่ประชาชนจะได้รับจากการให้บริการของรัฐ ทั้งทางบริการ ด้านการศึกษา สาธารณสุข ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการเมืองการกำกับและตรวจสอบจากประชาชน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาระบบการเมือง หมายถึง การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ก็คือ ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด

2. ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง หมายถึง การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

3. ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ และการปฏิบัติตนในทางที่พึงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

4. ด้านเสถียรภาพทางการเมือง หมายถึง เสถียรภาพทางกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย มีโครงสร้างของสถานทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยและชัดเจน นโยบายนักการเมือง พรรคการเมืองหรือสถาบันการเมืองมีความแน่นอนชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

5. ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) ได้ดีที่สุดวิธีการหนึ่ง ทั้งรูปแบบ การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎีและ ในทางปฏิบัติในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งการศึกษาใน ระบบโรงเรียนในทางทฤษฎีนั้นเป็นการศึกษาเรียนรู้เรื่องปรัชญา หลักการ รูปแบบของประชาธิปไตย ฯลฯ ในขณะที่เดียวกันในทางปฏิบัติต้องมี การฝึกปฏิบัติวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ประชาธิปไตยโดยตรง ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถให้ความรู้ เรื่องประชาธิปไตยผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งครอบครัวต้องสามารถให้การเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวได้

6. ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง หมายถึง การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองซึ่งจะทำกิจกรรมทางการเมือง และผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง หมายถึง เหตุอันเป็นทางให้เกิดผลต่อความสามารถที่ระบบการเมืองทำให้อนในสังคมสนับสนุนในกิจกรรมทางการเมือง และเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม โดยการระดมทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม โดยเป้าหมายของพัฒนาการเมืองคือการสร้างสถาบันเพื่อจัดระเบียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสำคัญ จำนวน 7 ด้านคือ ได้แก่

1. ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ถูกต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองแบบ

ประชาธิปไตยอย่างถูกต้องความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย เคารพเสียงส่วนน้อยหรือตรงข้าม

2. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาทางการเมืองจะบรรลุผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด นั้น ขึ้นอยู่กับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจด้วย นั่นคือ ถ้าประชาชนมีฐานะทางด้านเศรษฐกิจปานกลาง พอกินพอใช้ ไม่มีหนี้สิน ประชาชนจะให้ความสนใจการเมือง และจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจะต้องมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจทั้งชนบทและเมือง ให้มีความแตกต่างกัน น้อยลงลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

3. ด้านสังคม หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่นวิถีชีวิตของท้องถิ่น ความเอื้ออาทร โอบอ้อมอารี การพึ่งพากันและกันของประชาชน พลเมืองท้องถิ่นที่มีความรัก ห่วงแค้นและเผื่อแผ่ระหว่างส่วนรวม ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน ประวัติศาสตร์ทางสังคม ชุมชน ท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชนของคนในสังคม ท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชน

4. ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ หมายถึง ความเป็นอิสระและมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชน สิทธิตามครรลองประชาธิปไตย เช่น การปกครองตนเองการมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติมีการกระทำบางอย่างประเภทข้อห้าม ระยะเวลาในการเลือกตั้งทุกคนมีสิทธิที่จะได้มีอิทธิพลต่อสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศผ่านการเลือกตั้งลงคะแนนลับที่อิสระและ ยุติธรรมการมีสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการเมือง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ การพูดคุย การสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้นและสิทธิเสรีภาพในการร่วมทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สมัครรับเลือกตั้ง การเข้ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น

5. ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบและโครงสร้างการปกครองของท้องถิ่น ระเบียบราชการแผ่นดินหรือข้อบังคับต่าง ๆ ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและ กิจกรรมทางการเมือง เช่น สื่อ แสดงความคิดเห็น การรณรงค์ การเรียกร้อง เป็นต้น ตลอดจน การร่วมคิดร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมืองของประชาชนมีการตรวจสอบ ติดตามและให้คุณให้โทษทางการเมืองการคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง

6. ด้านความเสมอภาค หมายถึง การมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมาย เช่น มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อ การเมือง การได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันเมื่อมีการเลือกตั้ง ความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การ แสดงออก การผลักดันทางการเมือง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของรัฐโดยไม่ คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา ตลอดจนความเสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์จากการเมือง อย่างทั่วถึง เช่น นโยบาย งาน งบประมาณ เป็นต้น

7. ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร การตั้งใจรับข้อมูล นั้น และทำความเข้าใจความหมายเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและช่วยพัฒนาความคิดให้แก่ประชาชน ตลอดจน การปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้องกับระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีความจำเป็นต่อ การพัฒนาการเมืองเป็นอย่างมาก

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบของการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

กรุงเทพมหานคร หมายถึง เมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

สภากรุงเทพมหานคร หมายถึง ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครทำหน้าที่เป็นองค์กรที่ประชุมของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับกิจกรรมของกรุงเทพมหานคร โดยให้ความเห็นชอบในเรื่องการตราข้อบัญญัติการควบคุม การบริหารงาน โดยการตั้งกระทู้ถามคณะผู้บริหาร หรือสามารถเสนอญัตติอภิปรายทั่วไป การตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณ และข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมสภาของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หมายถึง ผู้ว่าราชการที่เป็นฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครโดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

เขต หมายถึง เป็นองค์กรในการบริหารมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน การปกครอง การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมอาชีพ การทะเบียน การโยธา การรักษาที่ สาธารณะ การสาธารณสุข การจัดเก็บรายได้การรักษาความสะอาด การดูแลและรักษาให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร หรือ ที่กฎหมายกำหนด

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้ทราบระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.7.2 ได้ทราบระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.7.3 ได้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.7.4 ได้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.7.5 ข้อเสนอเทศที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย เพื่อนำไปพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่ทำการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิรูปทางการเมือง
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่
7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย
8. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองรูปแบบกรุงเทพมหานคร
9. บริบทของเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. การสังเคราะห์ตัวแปร
12. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.1.1 แนวคิดการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองตามอุดมการณ์สากล ที่ผู้นำประเทศได้รับอำนาจและความชอบธรรมในการบริหารประเทศจากประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรง บนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ โดยมีการแบ่งอำนาจในการปกครองประเทศอย่างชัดเจน ผ่านการกระจายอำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจระหว่าง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของผู้ปกครองประเทศ

และมีฐานรากมาจากปรัชญาตะวันตกโดยแนวคิดประชาธิปไตยมีลักษณะเชิงพลวัตกล่าวคือมีการให้ความหมายที่แตกต่างและเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด และสอดคล้องกับแนวคิดของ พັນณิณ กิติพราภรณ์ (2548, น. 19) กล่าวคือ ในสังคมประชาธิปไตยในปัจจุบันยึดแนวทางกระแสหลักที่ประชาธิปไตยต้องกระทำผ่านตัวแทนเนื่องจากข้อจำกัดของการปกครองตนเองของพลเมืองแนวทางประชาธิปไตยกระแสหลักนี้เรียกว่าเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) กล่าวคือเน้นว่ารัฐบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรม (Free and Fair Elections) และต้องมีขึ้นตามกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนมีหลักการประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่นสิทธิของพลเมือง (Civil Rights) สิทธิทางการเมือง (Political Rights) สิทธิทางสังคม (Social Rights) สิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Rights) และสิทธิทางวัฒนธรรม (Cultural Rights) มีความเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการจากรัฐบาลมีการปกครองโดยยึดหลักกฎหมายและการใช้เสียงข้างมากมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและสอดคล้องกับงานวิจัยของพรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2556, น. 289-306) ทั้งนี้ในสังคมการเมืองปัจจุบันแนวโน้มของประชาธิปไตยเคลื่อนตัวไปสู่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันกระแสของการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองเพิ่มมากขึ้นอาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันการเมืองเป็นการเมืองภาคพลเมืองซึ่งสามารถอธิบายความหมายได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมถึงกิจกรรมทางการเมืองที่เน้นตรงไปที่ภาคพลเมืองในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐตามระบอบประชาธิปไตยโดยมีสมมุติฐานจากประสบการณ์ทางการเมืองในยุคสมัยต่าง ๆ ว่าการเมืองระบบตัวแทนไม่อาจแก้ปัญหาให้กับพลเมืองได้อย่างตรงจุดหากแต่ทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือการกลับไปสู่บ่อเกิดของอำนาจหรือที่มาของอำนาจคือพลเมืองนั่นเองโดยสำหรับประเทศไทยการอธิบายถึงการเมืองที่ยึดกับระบบตัวแทนแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2552, น. 55) เสนอความคิดเห็นว่าการที่ประชาชนยังอยู่ในระบบอุปถัมภ์และยอมรับสินจ้างรางวัลจากนักการเมืองเพื่อการลงคะแนนเลือกตั้งนั้นเป็นเพราะพวกเขายังไม่ได้เป็นเจ้าของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและสภาพทางการเมืองที่เน้นเพียง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้การเมืองไทยไม่สามารถพัฒนาไปสู่การเมืองภาคพลเมืองได้อย่างแท้จริง

สภาพปัญหานี้ไม่แตกต่างจากการเมืองของประเทศที่เน้นระบบตัวแทนอย่างแข็งขันดังที่ Mathews ได้ชี้ให้เห็นว่าการเมืองในแบบตัวแทนได้กีดกันพลเมืองออกจากระบบการเมืองการเมืองภาคพลเมือง (Citizen Politics) จึงได้รับการพิจารณาว่าสามารถแก้ปัญหาของระบอบประชาธิปไตยได้ด้วยลักษณะสำคัญคือเป็นกิจกรรมสาธารณะที่ยอมให้มีความริเริ่มและปฏิบัติโดยพลเมืองโดยเชื่อว่าปัญหาสาธารณะอาจได้รับการแก้ไขโดยประชาชนด้วยกันเองผ่านการทำงานร่วมกันการเมืองภาคพลเมืองซึ่งณรงค์ บุญสวยขวัญ (2552, น. 39-43) ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างจากการเมืองในอดีตหลายประการกล่าวคือ

1. เพิ่มตัวแสดงทางการเมือง (Political Actors) โดยมีประชาชนเป็นตัวแสดงที่เพิ่มเข้าไปในกระบวนการทางการเมืองในระดับต่างๆอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
2. เปลี่ยนบทบาทของการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Decision Making in Political Participation) จากเดิมที่เป็นบทบาทของนักการเมืองมาเป็นประชาชนหรือกลุ่มสังคมมากขึ้น
3. ประชาสังคมและสถาบันทางการเมือง (Political Institution) มีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองมากขึ้นและให้ความสำคัญกับกระบวนการทางสังคมในการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองและอำนาจรัฐด้วย
4. ทิศทางการเคลื่อนไหวของการเมืองภาคพลเมืองมี 4 รูปแบบหลักคือการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ปัญหาที่ไม่ได้รับการเหลียวแลการเคลื่อนไหวเพื่อมุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐการประท้วงอำนาจและเรียกร้องให้มีการถ่ายโอนอำนาจรัฐที่เคยมีไปเป็นของประชาชนและการร่วมมือเชิงวิพากษ์กับรัฐและผูกพันในเชิงสร้างสรรค์เพื่อแย่งพื้นที่ในกระบวนการใช้อำนาจของประชาสังคมแนวความคิดการเมืองภาคพลเมืองดังกล่าวเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การเข้าใจถึงความพยายามของภาคประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจร่วมกับรัฐหรือนารัฐในบางเรื่องด้วยตนเองแนวความคิดการเมืองภาคพลเมืองจึงมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับรูปแบบปฏิบัติการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือซึ่งเน้นให้ประชาชนได้มีพื้นที่และตัวตนในสังคมการเมืองอย่างไรก็ตามความไม่ชัดเจนในฐานแนวคิดประชาธิปไตยอันเนื่องมาจากสกุลของประชาธิปไตยมีความหลากหลายและอธิบายกันอย่างกว้างขวาง อาทิประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) ประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือประชาธิปไตยโดยอ้อม (Representative Democracy or Indirect Democracy) ประชาธิปไตยแบบกึ่งโดยตรง (Semidirect Democracy) ประชาธิปไตยในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองแบบพหุการเมือง (Plural Politics) ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เป็นต้นนอกจากนี้ในยุคปัจจุบันยังมีคำที่กำหนดขึ้นใหม่มากมายซึ่งมีความคาบเกี่ยวกันระหว่างสกุลของประชาธิปไตยเช่นประชาธิปไตยชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรระบบนิเวศที่อุดม-สมบูรณ์ความมั่นคงด้านอาหารและความมั่นคงทางสังคม (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2554, น. 122-123) หรือเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยชุมชนเป็นหลักและดึงภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วม (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2549, น. 49) บางครั้งหมายถึงกระบวนการที่ให้ประชาชนทุกคนมาใช้สิทธิร่วมกันเสนอปัญหาความต้องการเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายรวมทั้งร่วมกันปฏิบัติและติดตามตรวจสอบการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐและชุมชน (ทศพล สมพงษ์, 2555, น. 80-84) ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยเริ่มจากความหมายของประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

2.1.2 ความหมายของประชาธิปไตย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายประชาธิปไตยว่าเป็นแบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ ส่วนคำว่าระบอบหมายถึงแบบอย่าง ธรรมเนียมระเบียบการปกครอง ดังนั้น คำว่าระบอบประชาธิปไตย จึงหมายความว่าแบบอย่างหรือธรรมเนียมการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่

ยูวดี เทพยสุวรรณ (2557) “ประชาธิปไตย” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy ซึ่งมาจากศัพท์ภาษากรีกว่า Demos หมายถึงประชาชน กับ Kratien หมายถึง การปกครอง ดังนั้น ประชาธิปไตยหรือ Democracy จึงหมายถึง การปกครองโดยประชาชน โดยอำนาจสูงสุดในการปกครองจะมาจากประชาชน และรัฐบาลจะคงอยู่ในอำนาจต่อไปได้เมื่อวาระสิ้นสุดลง ก็ต่อเมื่อประชาชนผู้เลือกตั้งเห็นว่ารัฐบาลสามารถสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 9) ได้ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตย หมายถึงการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่รากศัพท์มาจากคำว่าประชา + อธิปไตยคือประชาชน + อำนาจสูงสุดคือประชาชนมีอำนาจสูงสุดรวมทั้งหมายถึงการที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในด้านต่าง ๆ เช่นมีสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นในการชุมนุมในทรัพย์สินในการเลือกอาชีพในการนับถือศาสนา ฯลฯ กล่าวอีกนัยหนึ่งภายในขอบเขตกฎหมายประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบบประชาธิปไตยจะมีสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆนอกจากนี้ประชาธิปไตยยังเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิทธิเสรีภาพซึ่งหมายถึงหน้าที่ความรับผิดชอบและวินัยประชาธิปไตยไม่ได้หมายถึงสิทธิเสรีภาพที่ไร้ขอบเขตแต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและต้องควบคู่กับหน้าที่ความรับผิดชอบระเบียบและวินัยหน้าที่ของประชาชนภายใต้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดีสอดคล้องกับวิสุทธิ โปธิแทน (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547, น. 240) ที่ได้กล่าวว่า คำว่าประชาธิปไตย แปลมาจากคำว่า Democracy ในภาษาอังกฤษซึ่งแปลมาจากคำ Demokratia ในภาษากรีกโบราณอีกต่อหนึ่งซึ่งแปลโดยรากศัพท์ว่า การปกครองโดยผู้ถูกปกครอง (Rule by Ruled) หรือ การปกครอง โดยประชาชน และยังสอดคล้องกับเรื่องยศ จันทรสามารถและวัชรินทร์ สุทธิชัย (2555, น. 121) ที่กล่าวว่า คำว่าประชาธิปไตย (Democracy) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำคือ Demos หมายถึง ประชาชนและ คำว่า Kratia หมายถึง การปกครอง ถ้าจะให้ความหมายตามรากศัพท์แล้ว ประชาธิปไตยหมายถึงการปกครองโดยประชาชน

นอกจากนี้นักวิชาการในประเทศในราย โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2540, น. 72-73) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ก็ได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยก็คือ การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลความเสมอภาคและเสรีภาพของบุคคลในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการให้ทัศนะเพิ่มเติมของ Ranney นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์อดีต

ประธานสมาคมรัฐศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (1993, อ้างถึงใน บุษอรี ยีหะมะ, 2550, น. 110) ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมไว้อย่างน่าสนใจว่าประชาธิปไตยหมายถึงรูปแบบการปกครองและประกอบไปด้วยหลักพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนคืออำนาจสูงสุดในการตัดสินใจเป็นของประชาชนทุกคนไม่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
2. หลักความเสมอภาคทางการเมืองพลเมืองทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมหรือตัดสินใจทางการเมือง
3. หลักการฟังความคิดเห็นของประชาชนคือการตัดสินใจของรัฐบาลมาจากการรับฟังหรือคำนึงถึงความต้องการของประชาชนทุกคนไม่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งว่าต้องการสิ่งใดไม่ต้องการสิ่งใด
4. หลักเสียงข้างมากเป็นการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐบาลหากกรณีใดความต้องการของประชาชนมีความแตกต่างกันไม่เป็นเอกฉันท์รัฐบาลต้องตัดสินใจบนพื้นฐานของส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมาก

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองโดยประชาชนโดยอำนาจสูงสุดในการปกครองจะมาจากประชาชน และรัฐบาลจะคงอยู่ในอำนาจต่อไปได้เมื่อวาระสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อประชาชนผู้เลือกตั้งเห็นว่ารัฐบาลสามารถสนองต่อเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้นและมีหลักพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนหลักความเสมอภาคทางการเมืองหลักการฟังความคิดเห็นของประชาชนหลักเสียงข้างมากเป็นการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐบาล

2.1.3 ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย

เมื่อทราบความหมายของประชาธิปไตยแล้ว ลำดับต่อไปจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของประชาธิปไตย ซึ่งเรื่องดังกล่าวได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของประชาธิปไตยไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 11-12) ได้สรุปหลักการสำคัญของประชาธิปไตย (Principles of Democracy) ซึ่งประกอบด้วย

1. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชนประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศหรืออำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคนร่วมกันและประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจเป็นผู้ร่วมกันใช้อำนาจนี้ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเอง
2. หลักเสรีภาพหลักการว่าด้วยสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของประชาธิปไตยคือสิทธิ (Right) เสรีภาพ (Liberty) และอิสรภาพ (Freedom) สิทธิหมายถึงประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้เสรีภาพหมายถึงโอกาสที่จะเลือกทำหรือไม่ทำระหว่างทางเลือกหลายทางตามปรารถนาของตนโดยปราศจากข้อบังคับหรือข้อจำกัดจะจำกัดได้ก็แต่โดยกฎหมายเท่านั้นส่วน

อิสรภาพหมายถึงการทำหรืองดเว้นที่จะทำสิ่งใดก็ได้ที่ไม่ละเมิดผู้อื่นเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยหมายถึงความสามารถของคนที่จะกระทำหรืองดเว้นกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ภายในขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมายเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยจึงไม่ใช่การทำอะไรก็ได้ตามใจตนเอง เนื่องจากการทำตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงจิตใจคนอื่น ๆ นั้นเป็นลักษณะของเผด็จการ

3. หลักเสมอภาคความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยหมายความว่าหน้าที่ราษฎรทุกคนในประเทศมีความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกันพื้นฐานในเรื่องสำคัญ ๆ ที่เป็นไปได้ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชนอันจะทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม

4. หลักภราดรภาพในการปกครองตัวเองร่วมกันของประชาชนนั้นเมื่อคนในสังคมมีโอกาสและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมย่อมทำได้อย่างสันติและหาข้อยุติที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับกันและมีความเคารพซึ่งกันและกันรวมทั้งมีความรักและปรารถนาดีต่อกันเปรียบประดุจญาติพี่น้องฉะนั้นหลักการเรื่องภราดรภาพและหลักเหตุผลจึงมีความสำคัญขั้นพื้นฐานของการสร้างและพัฒนาประชาธิปไตย

อนันต์ อริยะชัยพาณิชย์ (ม.ป.ป., น. 17-18) ที่ได้สรุปความว่า หลักประชาธิปไตยในระบอบประชาธิปไตยอยู่บนรากฐานหลักการที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของโดยใช้อำนาจที่มีตามกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตนรวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่ประชาชนเห็นว่ามิได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเช่นมีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ

2. หลักเสรีภาพประชาชนทุกคนมีความสามารถในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลต้องการตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้นไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นหรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ

3. หลักความเสมอภาคการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคมชาติพันธุ์วัฒนธรรมความเป็นอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจหรือด้วยสาเหตุอื่น

4. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรมการให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สินการแสดงออกการดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากันโดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ริดรอนเพิกถอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้และไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่เหนือกฎหมายหรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

5. หลักการเสียงข้างมาก (Majority Rule) ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มากไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง

ผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมืองการตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหารหรือฝ่ายตุลาการย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจทางเลือกโดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ/ข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาหลักการนี้ต้องควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อยด้วยทั้งนี้ก็เป็นหลักประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปตามผลประโยชน์ความเห็นหรือกระแสความนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่งแต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมดเพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อยรวมทั้งชนกลุ่มน้อยผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขโดยไม่มีการเอาเปรียบกันและสร้างความขัดแย้งในสังคมมากเกินไปค่านิยมทัศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตยระบอบประชาธิปไตยนอกจากจะเป็นระบอบการเมืองแล้วยังเป็นระบอบเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมด้วยดังนั้นจึงไม่ใช่อยู่ที่รัฐธรรมนูญกฎหมายการเลือกตั้งและการต่อรองทางการเมืองเท่านั้นหากอยู่ที่สมาชิกในสังคมจะต้องช่วยกันหล่อหลอมสร้างค่านิยมวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยมาตั้งแต่ในครอบครัวโรงเรียนที่ทำงานชุมชนเพื่อจะนำไปสู่หรือการปกป้องระบอบประชาธิปไตยทั้งทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม

โดยสรุปแล้ว เป็นการปกครองที่อยู่บนหลักการเลือกตั้งผู้แทนของปวงชนประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยรัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชน มีการแบ่งแยกอำนาจเพื่อถ่วงดุล มีการบังคับใช้กฎหมายยึดถือความเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติตลอดจนการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่างๆของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน

2.1.4 กระบวนการประชาธิปไตย

Dahl (2000, pp. 37-41) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ On Democracy โดยมองประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ เช่น บรรทัดฐานสำหรับกระบวนการทางประชาธิปไตยดังนี้

1. ประชาธิปไตยเป็นการให้โอกาสกับประชาชนในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
  - 1.1 การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Participation) ก่อนที่จะออกนโยบายใด ๆ ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการออกความเห็นอย่างเท่าเทียมกันและอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 1.2 ความเท่าเทียมกันในสิทธิการออกเสียงเลือกตั้ง (Equality in Voting) ประชาชนทุกคนมีโอกาสที่ออกเสียงอย่างเท่าเทียมกันและอย่างมีประสิทธิภาพและแต่ละคะแนนเสียงนั้นนับเป็นคะแนนเสียงที่เท่ากัน
  - 1.3 ความเข้าใจในผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างชัดเจน (Gaining Enlightened Understanding) ประชาชนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันและอย่างมีประสิทธิภาพในการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้องและแนวโน้มของผลลัพธ์
  - 1.4 บทบาทของการตัดสินใจขั้นสุดท้าย (Exercising Final Control Over the Agenda) ประชาชนมีโอกาสที่จะเลือกตัดสินใจว่าสิ่งที่เขาเลือกนั้นจะบรรจุลงในวาระทางการเมือง

ดังนั้นกระบวนการทางประชาธิปไตยจึงต้องมีสามขั้นตอนแรกนั้นเสมือนนโยบายที่สามารถที่จะเปลี่ยนได้โดยประชาชนหากเขาต้องการ

1.5 การรวมตัวกันของผู้ที่บรรลุนิติภาวะ (Inclusion of Adults) ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยถาวรควรมีสติธิเต็มรูปแบบของการเป็นพลเมือง

2. ประชาธิปไตยที่ทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่พึงปรารถนา (Democracy Produces Desirable Consequences) มืองค์ประกอบดังนี้ (Dahl, 1966, pp. 44-49)

2.1 หลีกเลียงการปกครองแบบทรราชย์ (Avoiding Tyranny) ระบอบประชาธิปไตยจะช่วยป้องกันรัฐบาลจากทรราชย์ที่โหดร้ายและเลวทราม

2.2 สิทธิที่จำเป็น (Essential Rights) ระบอบประชาธิปไตยให้การรับประกันพลเมืองในด้านจำนวนของสิทธิขั้นพื้นฐานที่ระบอบที่ไม่ใช่ระบอบประชาธิปไตยห้ามทำไม่ได้และไม่สามารถให้ได้

2.3 เสรีภาพทั่วไป (General Freedom) ระบอบประชาธิปไตยให้ความมั่นคงกับพลเมืองในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล

2.4 การตัดสินใจด้วยตนเอง (Self Determination) ระบอบประชาธิปไตยช่วยปกป้องสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานของประชาชน

2.5 อิสระทางศีลธรรม (Moral Autonomy) มีเพียงรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นที่สามารถให้โอกาสอย่างสูงสุดสำหรับแต่ละบุคคลในการที่จะบริหารอย่างอิสระต่ออำนาจในการตัดสินใจของตนเองภายใต้กฎหมายที่เขาได้เลือก

2.6 การพัฒนามนุษย์ (Human Development) มีเพียงรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นที่สามารถให้โอกาสอย่างสูงสุดสำหรับการบริหารความรับผิดชอบทางศีลธรรม

2.7 ปกป้องผลประโยชน์ส่วนตัวที่จำเป็น (Protecting Essential Personal Interests) ระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมพัฒนาการของมนุษยธรรมอย่างเต็มรูปแบบมากกว่าทางเลือกอื่น ๆ ที่สามารถเป็นไปได้

2.8 ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) มีเพียงรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นที่สามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ในความแตกต่างของความเสมอภาคทางการเมือง

2.9 การแสวงหาสันติภาพ (Peace-Seeking) ตัวแทนระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่จะไม่มีการทำสงครามกับประเทศอื่นๆ

2.10 ความเจริญรุ่งเรือง (Prosperity) ประเทศที่มีรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยจะมีแนวโน้มความเจริญรุ่งเรืองมากกว่าประเทศที่ไม่ได้มีรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย

โดยสรุปแล้ว ประชาธิปไตยเป็นการให้โอกาสกับประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนที่จะออกนโยบายใดๆและมีความเท่าเทียมกันในสิทธิการออกเสียงเลือกตั้ง

ประชาชนทุกคนมีโอกาสที่ออกเสียงอย่างเท่าเทียมกันและเข้าใจในผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างชัดเจน ประชาชนมีโอกาสที่จะเลือกตัดสินใจว่าสิ่งที่เขาเลือกนั้นจะบรรจุลงในวาระทางการเมือง

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามความหมายที่มีนัยคล้ายคลึงกันดังนี้

จิราพร น้าฟ้า (2556, น. 11) กล่าวว่า การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนใน ท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของ ตนเองหรือที่เรียกว่ารัฐบาลกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยมีอำนาจในการกำหนด นโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเอง ภายใต้ขอบเขตของ กฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศโดยมีองค์การที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนใน ท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้น ๆ

วิชชุกร นาคนน (2549, น. 2) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือ ส่วนหนึ่งของการปกครองประเทศ โดยรัฐบาลกระจายอำนาจการบริหารจัดการเกี่ยวกับภารกิจการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น โดยมีกฎหมายให้อำนาจให้สามารถดำเนินกิจกรรมและบริการสาธารณะบางอย่างที่จำเป็น และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ทั้งนี้ภายใต้หลักของความยืดหยุ่น คล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยมีองค์การบริหารของท้องถิ่นนั่นเองเป็นผู้ดำเนินการ มิใช่การบริหารจัดการโดยองค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือตัวแทนรัฐบาลที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค

โกวิท พวงงาม (2550, น. 13) สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเองมีประชากรและมีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนด โดยมีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น

การปกครองส่วนท้องถิ่นคือหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รูปแบบหนึ่งโดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง (เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมตามลำดับ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะ

มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี)

สรุปได้ว่า คือหน่วยงานในระดับท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดซึ่งเกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยมีผลให้องค์กรที่จัดตั้งนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ที่มีอำนาจอิสระบางส่วนในการบริหารงานในทุกด้าน เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบต่อการกิจการสาธารณะต่าง ๆ ตามตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

2.2.2 ความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การพัฒนาทางการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตย (Democratization) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ทางการเมืองที่มั่นคงตั้งแต่ระดับรากหญ้า ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแสดงบทบาทในการเสริมสร้างระบอบการเมืองให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยแบบหยั่งรากลึกซึ้งได้ ทั้งนี้พบว่ามีเหตุผลที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก การวางรากฐานทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ที่เมืองปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นเสมือนสถาบันการศึกษา เพื่ออบรม ฝึกฝน และกล่อมเกลาแก่ประชาชนให้เข้าใจถึงหลักและวิถีทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กระทั่งพบว่านักการเมืองในระดับชาติจำนวนไม่น้อยมักผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมาก่อน อันเป็นแบบฝึกหัดเบื้องต้นในการเรียนรู้ให้เข้าใจถึงการใช้อำนาจในการบริหารจัดการปกครองตนเอง ขณะเดียวกันประชาชนโดยทั่วไปก็ย่อมมีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมือง (Citizenship) มากขึ้น ดังถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยให้ฝังรากกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เพื่อรองรับการสร้างสรรค์ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยต่อไป

ประการที่สอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่ ๆ มีการปกครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานของส่วนกลาง ซึ่งเป็นการช่วยลดภาระของส่วนกลางในอีกด้านหนึ่งไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ความใกล้ชิดระหว่างผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนภายในเขตพื้นที่ย่อมมีมากกว่าตัวแทนจากส่วนกลางที่มาประจำอยู่ ซึ่งมักเกิดการสับเปลี่ยนหรือโยกย้ายอยู่บ่อยครั้ง กระทั่งส่งผลต่อการเกิดปัญหาเรื่องความต่อเนื่องของนโยบาย โดยเฉพาะการดำเนินนโยบาย หรือการปฏิบัติตามนโยบายต้องหยุดชะงัก นอกจากนี้การอาศัยความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการในบางคราวย่อมส่งผลต่อการสร้างความไว้วางใจในการบริหารจัดการภายในท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างความเห็นพ้อง การระดมคิดในการแก้ไขปัญหา และความสมัคสมานสามัคคีแก่ประชาคมในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เป็นต้น อีกทั้งโดยมากผู้นำท้องถิ่นย่อมตระหนักและเข้าใจปัญหาภายในท้องถิ่นได้ดีกว่าด้วย จึงส่งผลให้ความต้องการของประชาชนย่อมได้รับการตอบสนองได้อย่างรวดเร็วทันใจกว่าการรอคอยการแก้ไขปัญหา

จากตัวแทนของส่วนกลางที่มักติดขัดกับหลักเกณฑ์ของระบบราชการจนเกิดความล่าช้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอิสระในการบริหารและศักยภาพทางด้านงบประมาณอย่างเพียงพอจึงยอมทำหน้าที่เติมเต็มการแก้ไขปัญหาเพื่อท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม รัฐบาลสามารถใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากผู้นำในท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรองรับนโยบายด้านการพัฒนาได้โดยตรงจากรัฐ การทำหน้าที่เชื่อมโยงดังกล่าวจึงเป็นการถ่ายทอดนโยบายของรัฐบาลให้แปรเปลี่ยนเป็นนโยบาย แผน และโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในเชิงรูปธรรมที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น แม้ว่าการพึ่งพาอาศัยกลไกรัฐโดยระบบราชการก็สามารถทำได้เช่นเดียวกันก็ตาม แต่อาจตระหนักได้ว่าการเข้าถึงประชาชนของผู้นำท้องถิ่นย่อมกระทำได้อย่างรวดเร็วกว่า เพราะทั้งความสัมพันธ์แบบทางการและไม่เป็นทางการสามารถกระจายข่าวสารหรือประเด็นเชิงนโยบายให้ประชาชนได้เข้าถึงและรับรู้ได้โดยสะดวก ประกอบกับการมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ และศักยภาพในการพัฒนา พร้อมกับมีอำนาจอิสระ ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณที่เพียงพอ ก็ยอมทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบราชการอยู่มากเช่นกัน (ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, 2559, น. 2-4)

สรุปความได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรขั้นพื้นฐานของระบบการเมืองที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาในหลายมิติ ที่เกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น โดยเป็นตัวกลางในการรองรับนโยบายด้านการพัฒนาได้โดยตรงจากรัฐ จึงยอมเป็นประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่ ๆ มีการปกครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานของส่วนกลาง เมื่อเปรียบกับการรวบอำนาจไว้แต่กับส่วนกลางเพียงอย่างเดียว หรือแบ่งอำนาจเพียงบางส่วนให้กับตัวแทนในระดับภูมิภาคเท่านั้น

2.2.3 ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น

ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น อาจถือตามแนวความคิดของมองเตสกีเออและลันด์ควิสท์ (Montesquier and Lanquist) ดังนี้ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2540, น. 103)

มองเตสกีเออ นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้เขียนบทความสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นในยุโรปสมัยนั้น สรุปความได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเข้มแข็งจะสามารถต่อต้านคลื่นการปฏิวัติรัฐประหารได้ และการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระจะช่วยส่งเสริมให้สถาบันการเมืองต่างๆ ในยุโรปมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นตามแนวคิดของมองเตสกีเออในอดีตเหมาะกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาในปัจจุบัน เพราะในประเทศเหล่านั้นมีการปฏิวัติหรือรัฐประหารบ่อยที่สุด ดังนั้น ถ้าปกครองท้องถิ่นของประเทศดังกล่าวนั้นเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีการศึกษาสูงได้รับความคุ้มครองสิทธิเขา พวกเขารู้จักใช้สิทธิและหน้าที่

ของตนเองและกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยแล้ว สภาพของประชาชนดังกล่าว จะขัดขวางการปฏิวัติ หรือรัฐประหารได้ดีที่สุด เพราะไม่มีใครคิดอยากจะทำหรือถ้ามีใครจะทำ จะต้องได้รับการต่อต้านอย่างจริงจัง

ลันด์วิสท์ ได้เขียนไว้ในหนังสือวิถีทางและเป้าหมายของการกระจายอำนาจว่าการปกครองท้องถิ่นมีประโยชน์ในการช่วยส่งเสริมเสรีภาพ ความเจริญก้าวหน้าและเสรีภาพ ประโยชน์เรื่องเสรีภาพนั้นดูได้จากการที่ประชาชนในท้องถิ่นเลือกตั้งผู้ปกครองท้องถิ่น และเลือกนโยบายที่จะนำมาใช้ในการปกครอง ประชาชนในท้องถิ่นย่อมแสดงออกได้ตามสิทธิของเขา ส่วนประโยชน์ในด้านความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้น ดูได้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในประเทศแถบยุโรปตะวันตก โดยทั่วไปว่าการปกครองท้องถิ่นสามารถช่วยให้การบริหารงานตรงตามความต้องการของประชาชน และผู้บริหารงานจะรับผิดชอบต่อประชาชนมากกว่าการบริหารงานโดยตัวแทนของรัฐบาลหรือข้าราชการ

ลิขิต ธีรเวคิน (2540, น. 103) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไปนั้นมีแต่อาจสรุปได้เป็น 2 ประการ คือ

1. ประโยชน์ในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น มีส่วนช่วยทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในชาติขึ้นได้ โดยการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นฐานทางการเมืองและเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองเป็นเบื้องต้น ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นและเมื่อการเมืองของประเทศเป็นแบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นมีส่วนพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยด้วยเพราะการปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองดังได้กล่าวมาแล้ว

2. ประโยชน์ในการพัฒนาสังคม การพัฒนาสังคมจะต้องกระทำทั้งสามด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและด้านการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมมาก ในด้านการเมืองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจนั้น การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นต้องการอะไร ก็จะทำโครงการพัฒนาขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เช่น การบริการสังคม หรือด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดตลาดในชุมชน เป็นต้น โดยคนในท้องถิ่นได้ร่วมกันเสียสละเอื้อเฟื้อต่อสังคมภายใต้การชี้แนะและการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลางก็จะทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้นอีกทั้งบ้านเมืองก็เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นมีประโยชน์ในหลายๆเรื่อง ทั้งเรื่องเสรีภาพ เรื่องการเมืองและการพัฒนาสังคม โดยประชาชนผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น สามารถกำหนดตัวผู้มาปกครองตัวเอง ควบคุมผู้ปกครองได้และสามารถตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองระดับท้องถิ่น สามารถ

เลือกกำหนดนโยบายของผู้ปกครองว่าจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมาเมื่อปัญหาของท้องถิ่นได้รับการแก้อย่างถูกต้องหรือไม่

2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิรูปทางการเมือง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

2.3.1 ความหมายการปฏิรูปการเมือง

วิชาญ ทรายอ่อน (2560, น. 1) ได้เรียบเรียงความหมายไว้ว่า การปฏิรูปการเมืองมาจากสองคำ คือคำว่า “การปฏิรูป” กับคำว่า “การเมือง” การปฏิรูปตรงกับคำว่า “Reform” ในภาษาอังกฤษซึ่งแปลตามพจนานุกรมตรง ๆ ว่าการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เหมาะสมตามสมควรทำให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมสภาพที่สมควรการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางสิ่งบางอย่างที่ผิดไปจากที่ควรจึงต้องปรับใหม่และต้องกระทำอย่างเป็นกระบวนการ ใช้เวลาในการดำเนินการต้องมีความอดทน ไม่สามารถได้มาโดยใช้อำนาจ ใช้กำลังเข้าหักโค่นคำว่า “การปฏิรูป” จึงไม่ใช่ “การปฏิวัติ” (Revolution) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง ทันทีทันใดเปลี่ยนอย่างฉับพลันรวดเร็วเข้าสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมายโดยใช้อำนาจและไม่ใช่ “การพัฒนา” ซึ่งหมายถึงการทำให้มีอยู่เดิม ให้ดียิ่งขึ้น การเพิ่มขึ้นในทางที่ดี ส่วนคำว่า “การเมือง” ตรงกับคำว่า “Politics” ในภาษาอังกฤษซึ่งแปลตามพจนานุกรมว่างานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดินการบริหารประเทศโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายกิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินการเมืองนั้นยังหมายถึงกระบวนการและวิธีการ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของกลุ่มคนเพื่อดำเนินการกิจกรรมทางการเมืองและสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปในทุกกลุ่มคนที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งรวมไปถึงในบริษัท แวดวงวิชาการ และในวงการศาสนาการเมืองจึงหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคมการเมืองเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ ให้แก่สังคมอย่างชอบธรรม

เมื่อรวมสองคำเข้าด้วยกัน “การปฏิรูปการเมือง” (Political Reform) จึงหมายความว่า การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการบริหารประเทศในด้านต่าง ๆ ให้ถูกต้องอย่างที่ควรจะเป็นเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในสังคมเช่นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการจัดองค์กรทางการเมืองเพื่อทำให้การพัฒนาทางการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยชนิดที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทได้มากขึ้น มีความเป็นธรรมมีประสิทธิภาพ มีวุฒิภาวะในการที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างสันติวิธีการปฏิรูปการเมืองมีเป้าหมายที่จะทำให้โครงสร้างการจัดองค์กรทางการเมืองแบบใหม่สามารถมี

บทบาทในการพัฒนาประเทศเพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่ในระยะยาวได้มากกว่าที่แล้มาซึ่งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนทั้งประเทศการปฏิรูปการเมืองจึงมีเป้าหมายแนวทางและมาตรการที่เป็นระบบชัดเจนเป็นรูปธรรมที่จะแก้ไขสภาพทางการเมืองที่ดำรงอยู่โดยที่หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์นั้นเสียก็จะกระทบถึงความชอบธรรมและประสิทธิภาพของสถาบันและกระบวนการทางการเมืองในอันที่จะเป็นเครื่องมือในการลดและแก้ไขความขัดแย้งภายในสังคมตลอดจนในการผลักดันให้มีการพัฒนาประเทศ วิทยา เชียงกุล (2540, น. 152) ได้ให้ทัศนะคำว่าปฏิรูปการเมือง หมายถึง การผ่าตัดปรับเปลี่ยนโครงสร้างการจัดองค์กรทางการเมือง (และเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเมือง) เพื่อให้การพัฒนาทางการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยชนิดที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทได้มากขึ้น เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ มีวุฒิภาวะในการที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆได้อย่างสันติวิธี การปฏิรูปการเมืองมีเป้าหมายที่จะทำให้โครงสร้างการจัดองค์กรทางการเมืองแบบใหม่ สามารถมีบทบาทในการพัฒนาประเทศเพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่ในระยะยาวได้มากกว่าที่แล้มา ซึ่งเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนกลุ่มน้อยในระยะสั้นเท่านั้น คำว่า “การเมือง” ควรเข้าใจในความหมายกว้างว่า หมายถึง การที่สมาชิกในสังคมต่อรองและตกลงกันในการหาวิธีการจัดการทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ดังนั้น เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ จึงเป็นเรื่องการเมืองในความหมายกว้างนี้ทั้งสิ้น การเมืองไม่ได้หมายถึงเฉพาะเรื่องการเลือกตั้งผู้แทนระดับต่าง ๆ เท่านั้น แต่คำว่าปฏิรูปการเมือง ในทัศนะของนักการเมือง (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) หลายคนมักจะเข้าใจ หรือตั้งใจจะหมายหมายความแก้ไขรัฐธรรมนูญบางมาตรา เพื่อปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้มีการแข่งขันกันซื้อเสียงน้อยลง และเป็นประโยชน์แก่พวกเขาในแง่ที่ว่าพวกเขาจะได้ไม่ต้องใช้เงินใช้ทองมากเกินไป และหรือจะได้ไม่ต้องพึ่งพา เป็นหนี้บุญคุณ ต้องเอาใจนักธุรกิจ นายทุนที่สนับสนุนพวกเขามากเกินไป การแก้ไขหรือร่างรัฐธรรมนูญใหม่ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปทางการเมืองในความหมายกว้างได้ แต่ไม่ได้แปลว่า เมื่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่เสร็จแล้ว ก็ถือว่าการปฏิรูปการเมืองจบแล้ว เพราะการร่างรัฐธรรมนูญใหม่นั้น คงจะทำได้ในขอบเขตจำกัด ต้องมีการประนีประนอมประสานประโยชน์ในหมู่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาผู้แทนราษฎรกันมาก รัฐธรรมนูญจึงคงจะออกมาอย่างที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกต้องการ คือ แก้ไขในบางประเด็น แต่ไม่ได้ต่างไปจากเดิมมากนัก คือ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากถึงโคนอย่างที่ประชาชนผู้มีการศึกษามีความรู้ต้องการ

นอกจากนี้แล้ว เราต้องไม่ลืมรัฐธรรมนูญเป็นแค่ตัวบทกฎหมายที่คนที่มีอำนาจ (ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ) มีความรู้ มีการจัดตั้งองค์กรที่ดี สามารถใช้เป็นเครื่องมือให้เป็นประโยชน์แก่พวกตนได้มากกว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่มีอำนาจ ความรู้ การจัดตั้งองค์กรน้อยกว่า ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงไม่ใช่วิเศษ

ที่จะแก้โรคทุกอย่างได้ การปฏิรูปการเมืองที่แท้จริงจะต้องมุ่งปฏิรูปที่โครงสร้างทางอำนาจ โครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมด้วย

2.3.2 เป้าหมายของการปฏิรูปการเมือง

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ จากการปาฐกถาหัวข้อ “การปฏิรูปการเมือง กับการออกแบบรัฐธรรมนูญ” ปาฐกถา 14 ตุลาคม 2551 ณ อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา สีแยกคอกวัว กรุงเทพฯ กล่าวว่า การปฏิรูปการเมืองแบ่งเป้าหมายออกเป็น 2 ระดับ คือ “ระดับขั้นปลาย” กับ “ระดับขั้นกลาง”

1. เป้าหมายในขั้นปลาย คือ การสถาปนาระบบการเมืองการปกครองที่เอื้อให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี แบ่งปันทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน สังคมมีสันติสุข ดังนั้น ตลาดการเมืองจึงเป็นตลาดการแลกเปลี่ยนซื้อขายบริการความสุข พรรคการเมืองและนักการเมืองเสนอขายบริการความสุขให้แก่ประชาชน เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วได้ผลิตรายการความสุขให้หรือไม่ รัฐธรรมนูญต้องให้ความสนใจ

2. เป้าหมายขั้นกลางเรื่องนี้ว่าผมเปลี่ยนแปลงความคิดไปจากตอนที่เขียนหนังสือ เศรษฐศาสตร์รัฐธรรมนูญ

2.1 เป้าหมายแรกคือ “การแข่งขันทางการเมือง” ซึ่งต้องยอมรับว่าไม่มีทางที่ตลาดการเมืองจะมีการแข่งขันสมบูรณ์ได้ แต่ก็ต้องให้มีการแข่งขันมากไปกว่าที่เป็นมาและเป็นอยู่

2.2 เป้าหมายที่สอง คือ เรื่อง “ธรรมาภิบาล” เป็นประเด็นที่วิชาการ เศรษฐศาสตร์การเมืองสนใจศึกษามาก โดยเฉพาะประเด็นความรับผิดชอบ

ถ้าเราจะปฏิรูปการเมือง ต้องส่งเสริมให้มีการแข่งขันทางการเมืองมากขึ้น อุปสรรคหลักของเรื่องนี้อยู่ที่ความไม่สมบูรณ์ของสารสนเทศ นักการเมืองและพรรคการเมืองมีสารสนเทศสมบูรณ์กว่าประชาชน เป็นลักษณะเช่นเดียวกับตลาดการเงินเช่นกัน อย่างไรก็ตาม มันก็ไม่ใช่เป็นเหตุที่จะปล่อยให้มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ขึ้น เพราะมันจะช่วยให้สังคมการเมืองสามารถผลิตบริการความสุขให้ประชาชนด้วยต้นทุนต่ำและมีคุณภาพ เรื่องธรรมาภิบาลก็เช่นกัน โดยหวังว่าการแข่งขันที่มากขึ้นกับระบอบที่มีธรรมาภิบาลจะทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี สังคมมีสันติสุข

2.3.3 แนวทางการปฏิรูปการเมืองการปกครอง

ปัทมาวดี โพชนุกูล (2557, น. 2) ได้กล่าวว่าในปัจจุบันระบอบการเมืองที่วางอยู่บนพื้นฐานวิธีคิดเรื่อง “รัฐชาติ” กำลังถูกท้าทายและสั่นคลอน เพราะไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ ในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ความไม่มั่นคงของรัฐและการเมืองภายใน ทำให้รัฐไทยไม่สามารถกำหนด “ตำแหน่งแห่งที่” และ “ท่าที” ของตนเองได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมในเวทีระหว่างประเทศ จึงไม่สามารถดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สร้างสรรค์และสนับสนุนความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านได้ดีเท่าที่ควร สกว. จึงสนับสนุนชุดโครงการวิจัยที่ให้ความสำคัญแก่การออกแบบสถาบันการเมืองใหม่ และเสนอทิศทางนโยบายต่างประเทศใหม่ เพื่อให้ประเทศไทยปรับตัวเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง

ในประเทศ กำหนดจุดยืนและตำแหน่งแห่งที่ในเวทีโลกได้อย่างเหมาะสมตัวอย่างการวิจัยที่กำลังดำเนินการ เช่น การออกแบบระบบการเลือกตั้ง มีการศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของผู้แทนในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนควรสอดคล้องกับสัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ การศึกษาบทบาทของทหารในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาตัวแบบตำรวจประชาธิปไตยภายใต้แนวคิดที่ว่าตำรวจคือประชาชน เป็นสมาชิกในสังคมที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รักษาความสงบในสังคม การศึกษาออกแบบงานตำรวจในการชุมนุมประท้วงเพื่อบรรเทาความขัดแย้งในสังคมไทย เป็นต้น

2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

2.4.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

ชานาญ จันทรเรือง (2559, น. 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึงความถึงแนวความคิด แนวปฏิบัติ หรือเทคนิควิธีดั้งเดิมที่ใช้ร่วมกัน โดยกลุ่มคนพวกเดียวกัน ฉะนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองจึงหมายถึงแบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่งโดยวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละชุมชนก็จะมีความเป็นตัวของตัวเองซึ่งถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสภาวะแวดล้อม เช่น ประวัติศาสตร์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political Socialization) โดยสถาบันต่าง ๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียนกลุ่มสังคมและสื่อมวลชนเพื่อที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ อยู่เสมอ

ส่วน จรูญ หยุทอง-แสงอุทัย (2557, น. 1) ได้ให้มุมมองว่า วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นเรื่องที่นักรัฐศาสตร์ไทยเริ่มให้ความสนใจเมื่อประมาณสามสิบกว่าปีที่ผ่านมามี สมวิเชียร เป็นนักรัฐศาสตร์ไทยคนแรกๆ ที่ศึกษาเรื่องนี้เมื่อปี พ.ศ.2514 โดยนำเอานิยามความหมายของคำว่า วัฒนธรรมทางการเมืองมาจากแนวคิดของอัลมอนต์และเพาเวลล์ (Gabriel A. Almond and G. Bingham Powell) ที่ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นความรู้สึก หรือการอบรมที่แต่ละคนได้รับซึ่งเป็นผลให้การกระทำของแต่ละคนมีความหมาย ประกอบด้วย ความรู้ถึงวัตถุประสงค์ทางการเมือง และความเชื่อทางการเมือง (Cognitive Orientations) ความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกต่อส่วนรวม ความรู้สึกเป็นคนแปลกหน้า ความรู้สึกไม่สนใจใยดีต่อระบบหรือองค์กรทางการเมืองนั้นๆ (Affective Orientations) ความคิดเห็นต่างๆที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง หรือเหตุการณ์ทางการเมือง คือการเอาค่านิยมทางการเมืองเข้าวัดวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือเหตุการณ์ทางการเมือง

(Evaluative Orientations) จะเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศหนึ่งประเทศใดต้องศึกษาความเป็นมาของประเทศ ความเป็นมาของบุคคลภายในประเทศ ค่านิยมของบุคคล ความเชื่อ ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อม ทัศนคติซึ่งแสดงออกและไม่แสดงออก ความรู้สึกต่อเพื่อนมนุษย์และเพื่อนร่วมชาติ ความสำนึกในความเป็นชาติ และปฏิภิกิริยาทั้งทางอารมณ์ และภิกิริยาอื่น ๆ ของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์ หรือการกระทำใด ๆ

วัฒนธรรมทางการเมืองมีความหมายแตกต่างจากคำว่า “วัฒนธรรม” ในวิชาสังคมวิทยา หรือมานุษยวิทยาอยู่บางประการคือ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของระบบวัฒนธรรมทั้งหมด หรืออีกนัยหนึ่งได้แก่ ความเชื่อทางการเมือง เช่น เชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร ระบบการเมืองที่เป็นอยู่มีลักษณะอย่างไร ระบบการเมืองที่เป็นอยู่เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ รวมทั้งความรู้ทางการเมืองและค่านิยมทางการเมือง ซึ่งความรู้ ความเชื่อและค่านิยม (ความรู้สึก) ดังกล่าวนี้นี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของความรู้ ความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคม ขณะเดียวกันค่านิยมทั่วไปที่เรียกว่า “ค่านิยมมูลฐาน” (Basic Value Patterns of Culture) ก็อาจจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างแบบแผนของวัฒนธรรมทางการเมือง (Pattern of Political a Culture) ได้

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และส่วนต่างๆของระบบการเมือง หรือวิถีชีวิต วิถีความคิดและค่านิยมของสังคมนั้นๆเคยชินที่จะมองเห็นว่าอำนาจที่ชอบธรรมนั้นต้องสัมพันธ์กันอย่างน้อยนั้น ๆ วัฒนธรรมทางการเมืองมีฐานมาจากวัฒนธรรมสังคม ประกอบด้วยประวัติความเป็นมาค่านิยม และปทัสถานของคนในสังคม

ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึง ความรู้ ความคิดหรือความเชื่อ และค่านิยมทางการเมืองของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่แสดงออกหรือไม่แสดงออกต่อระบบการเมือง สถาบันทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงจำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบ หรือบริบทต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลโดยเฉพาะพัฒนาการเมือง

นอกจากความหมายแล้ว ชำนาญ จันทร์เรือง (2559, น. 1) ได้อธิบายถึงประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองมี 3 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจำกัดวงแคบ (Parochial Political Culture) คือวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่รู้และไม่สนใจการเมืองและไม่คิดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเมืองคนที่มีความคิดแบบนี้จึงไม่คิดที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีสำนึกทางการเมืองต่ำ ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองพุดง่าย ๆ แบบภาษาเหนือ ก็คือ “ปู้ บหัน” ไม่สนใจอะไรทั้งนั้นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) คือวัฒนธรรมทางการเมืองที่บุคคลในสังคมสนใจการเมืองบ้างแต่เข้าใจการเมืองในลักษณะที่ยอมรับอำนาจของ

ผู้ปกครอง ดังนั้นจึงไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง พุดง่าย ๆ แบบภาษาเหนือก็คือ “เอาเป็นว่า” หรือ “เขาเอาอย่างไรก็เอาอย่างนั้น” นั่นเอง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) คือ วัฒนธรรมทางการเมืองที่บุคคลสนใจการเมืองและตระหนักว่าการเมืองมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเขา ในทุกด้านพวกเขาจึงกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2.4.2 ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

ชำนาญ จันทร์เรือง (2559, น. 1) ได้อธิบายความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองช่วยสร้างความชอบธรรม (legitimization) ให้กับระบอบการปกครองเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองทำให้ประชาชนยอมรับระบอบการปกครองนั้น ๆ เช่นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าก็จะยอมรับระบอบเผด็จการ หลหลายๆประเทศตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองจึงได้มีการผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองที่สนับสนุนระบอบการปกครองอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ เช่น จีนหลังการปฏิวัติ ค.ศ. 1949 ก็สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้เหมาะกับระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตก็สร้างค่านิยมแบบ Soviet Man ขึ้นมา จอมพล ป.พิบูลสงคราม ก็ปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมือง “เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย” และล่าสุดก็มีการสร้างค่านิยม 12 ประการเพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา

2. วัฒนธรรมทางการเมืองช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ตัวอย่างเช่น กรณีอาหรับสปริง ส่วนของไทยก็คือกรณีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ที่คณะราษฎรที่เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงแล้วแต่เป็นผู้ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือยุโรปและส่วนใหญ่จากฝรั่งเศสจึงได้รับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพของประชาชนและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในที่สุด หรือกรณี 14 ตุลา 16 และพฤษภา 35 ก็เช่นกัน

ทั้งนี้ ชำนาญ จันทร์เรือง (2559, น. 1) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยไว้ว่า ประเทศไทยเรามาจากอดีตที่ผ่านมาคนไทยเรามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ามากกว่าแบบมีส่วนร่วมจึงทำให้เกิดผลคือการเมืองไทยถูกครอบงำด้วยข้าราชการและทหารติดต่อกันมาแต่จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วงหลังปี 2500 เป็นต้นมาทำให้เกิดคนกลุ่มใหม่ในสังคมไทยซึ่งคนกลุ่มใหม่นี้เป็นผู้ได้รับการศึกษาในแบบตะวันตกเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมากับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมีความมั่นใจในตัวเองและติดต่อกับชาติที่เป็นประชาธิปไตยมากทั้งอิทธิพลจากสื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้เขาเหล่าได้รับรู้รับทราบถึงความเป็นไปในโลกกว้างทำให้พวกเขาต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น

กอปรกับการเปลี่ยนของชุมชนชนบทไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากอาชีพชาวนาถูกแปรสภาพไปเป็นผู้รับจ้างทำนาหรือเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่ทำนาผ่านโทรศัพท์มือถือ วัฒนธรรมทางการเมืองของชนบทได้เปลี่ยนแปลงไปตามการขยายตัวของเมืองใหญ่ การติดต่อสื่อสาร การเข้ามาทำงานในเมืองของคนจากชนบทและกลับไปรับใช้สังคมบ้านเกิดทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองในชนบทเกิดการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นมีการสำนึกในการปกครองท้องถิ่นที่เชื่อว่าไม่มีใครรู้ปัญหาของท้องถิ่นดีกว่าคนท้องถิ่นเองมีการรณรงค์จังหวัดจัดการตนเองกันอย่างแพร่หลายไปทั่วประเทศ

จึงสามารถกล่าวได้ว่าปัจจุบันวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยกำลังเคลื่อนจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม แน่แน่นอนว่าในช่วงระยะของการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมทางการเมืองหนึ่งไปสู่อีกรัฐธรรมนูญทางการเมืองหนึ่งย่อมเผชิญกับการต่อต้านของกลุ่มวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมสุดแล้วแต่ว่าจะเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยหรือมีการสะดุดเป็นระยะๆหรือในบางครั้งก็ถอยหลัง แต่ถึงอย่างไรก็ต้องเดินหน้าอยู่ดี

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดกล่าวคือเป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจการลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติอีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่ย้ำแรงช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมและช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชน (อนุรักษ์ นิยมเวช, 2554, น. 1) โดยประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมีรากแนวคิดมาจากนครรัฐกรีกอันเป็นรูปแบบประชาธิปไตยโบราณ (Ancient Democracy) ซึ่งประชาธิปไตยแบบเสรีในปัจจุบันมีความแตกต่างกันที่การมีพื้นฐานความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมแบบหนึ่งคนหนึ่งเสียง (One Head on Vote) อันได้รับการเน้นว่าเป็นเงื่อนไขในการสร้างความเท่าเทียมที่แท้จริงในขณะที่ประชาธิปไตยมีความเป็นระบบราชการ

ในกระบวนการสร้างตัดสินใจทางการเมืองแต่ประชาธิปไตยทางตรงเน้นความจำเป็นที่จะให้ประชาชนได้เข้าใกล้กระบวนการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (Porta, 2013, pp. 37-43, 59)

2.5.1 ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มีนักวิชาการให้ความหมายในลักษณะเดียวกันคืออนรนิติเศรษฐบุตุร ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าการมีส่วนร่วมในการกระทำ (Activity) ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลเรียกว่าการมีส่วนร่วมโดยตนเอง (Autonomous Participation) และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงแล้วเรียกว่าการมีส่วนร่วมโดยการถูกระดม (Mobilized Participation) ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และปรัชญาเวสารัชช ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนตั้งแต่การร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติและร่วมตรวจสอบโดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองพร้อมกับเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ดีเช่นกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557, น. 28) และจันทนา สุทธิจารี ได้ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบอบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชนเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง

แต่มินักวิชาการบางท่านมีมุมมองในเชิงสัญลักษณ์แห่งความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ประสพสุข บุญเดช (อ้างถึงใน อนุรักษ์ นิยมเวช, 2554) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมไทยและเป็นสัญลักษณ์ของประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แบบ

นอกจากนั้น อนุรักษ์ นิยมเวช (2554, น. 12-14) ได้มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองประเทศถือเป็นรากฐานสำคัญของหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่นเดียวกับการปกครองในระดับท้องถิ่นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนก็มีความสำคัญอย่างมาก เช่นกันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงได้วางบทบัญญัติที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและสิ่งแวดล้อมตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน (พ.ศ. 2540) โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอยู่ในหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมี 3 มาตราหลักดังต่อไปนี้คือ มาตรา 285 ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอน

สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มาตรา 286 ว่าด้วยเรื่องการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นและมาตรา 287 ว่าด้วยเรื่องสิทธิการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้เน้นย้ำถึงหลักการกระจายและรับรองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่เนื่องจากมีอุปสรรคหลายประการซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิหรือวางเงื่อนไขการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้

อุปสรรคสำคัญในการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือข้อจำกัดทางกฎหมายในรูปแบบของเงื่อนไขที่วางไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีอยู่ในขณะนี้คือพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งหลักการสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหากเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปโดยให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อในกรณีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดการเข้าชื่อถอดถอนเป็นอันตกไปแต่หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งและมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงทั้งหมดการถอดถอนจึงมีผลเงื่อนไขในทางกฎหมายที่เป็น

อุปสรรคของพระราชบัญญัติฉบับนี้คือจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนที่กำหนดไว้ค่อนข้างสูงซึ่งในทางปฏิบัตินั้นมีความเป็นไปได้น้อยมากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่จะสามารถรวบรวมผู้ที่จะมาเข้าชื่อให้ได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ค่อนข้างสูงเช่นกันคือจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งนอกจากนี้ข้อจำกัดทางกฎหมายอีกประการคือการให้ประชาชนร่างข้อบัญญัติประกอบคำร้องมาทั้งหมดเพื่อเสนอต่อประธานสภาซึ่งในความเป็นจริงแล้วประชาชนทั่วไปในท้องถิ่นไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะร่างข้อบัญญัติขึ้นมาทั้งหมดทั้งฉบับได้การที่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นการผลักภาระให้ประชาชนมากเกินไปอย่างไรก็ตามข้อสังเกตคือพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวได้ออกตามความในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ซึ่ง ณ ปัจจุบันมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ปี พ.ศ. 2550 ใช้บังคับแล้วดังนั้นจึงอาจเกิดปัญหาในการตีความการบังคับใช้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับได้ประการสุดท้ายคือการออกเสียงประชามติโดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติในระดับ

ท้องถิ่นอยู่ในพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2496 ซึ่งบัญญัติถึงสิทธิของประชาชนในการออกเสียงประชามติอย่างชัดเจนแต่ในความเป็นจริงนั้นการออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นมีน้อยมากหรือในบางท้องถิ่นไม่เคยมีการทำประชามติเลยเนื่องจากอุปสรรคสำคัญคือประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิที่กฎหมายรองรับไว้ได้

แนวทางแก้ไขข้อจำกัดและเงื่อนไขทางกฎหมายเพื่อเป็นการลดอุปสรรคในการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการทำให้การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นการลงชื่อถอดถอนและการออกเสียงประชามติมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้นซึ่งในขณะนี้ได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่...) พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น (ฉบับที่...) พ.ศ. .... ซึ่งเป็นการบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 และกำลังอยู่ในขั้นตอนของการนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา ทั้งนี้เพื่อแก้ไขสัดส่วนของผู้มาลงคะแนนเสียงและผู้มีสิทธิออกเสียงเช่นลดสัดส่วนของผู้มาลงคะแนนเสียงที่มีผลต่อการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้การถอดถอนสามารถเกิดขึ้นในทางปฏิบัติได้ง่ายขึ้นและแก้ไขจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ง่ายขึ้นอย่างไรก็ดีการขจัดอุปสรรคประการสำคัญที่สุดคือการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสิทธิการมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญฯ และสามารถใช้อัตริชนั้นได้อย่างเต็มที่เพราะถึงแม้จะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นไปได้มากขึ้นแต่ถ้าหากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้กฎหมายอยู่การใช้สิทธิดังกล่าวก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย ณ ปัจจุบันสถาบันพระปกเกล้าได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... เพื่อช่วยเสริมร่างพระราชบัญญัติสองฉบับดังกล่าวข้างต้นโดยสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้คือการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองแบบประชาธิปไตยในท้องถิ่นเสริมสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศและประเด็นสำคัญคือการทำให้การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นมีความเป็นไปได้มากขึ้นโดยแก้ไขจำนวนผู้เสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ลดลงจากกึ่งหนึ่งเป็น 1 ใน 5 หรือไม่น้อยกว่า 3,000 คน และเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยระบุเพียงหลักการและเหตุผลหรือรายละเอียดที่พอให้เข้าใจว่าประสงค์จะตราข้อบัญญัติในเรื่องใดประชาชนไม่จำเป็นต้องร่างข้อบัญญัติทั้งฉบับมาเสนอนอกจากนี้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำประชามติท้องถิ่นโดยประชาชนสามารถเสนอให้จัดทำประชามติในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ

และให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำกับจะเห็นได้ว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้ประชาชนมีบทบาทในการเมืองท้องถิ่นมากขึ้นซึ่งร่างพระราชบัญญัติที่สถาบันพระปกเกล้าจัดทำขึ้นนี้ได้มีการประสานงานร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนต่างๆ และได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศแล้วโดยมีตัวแทนจากจังหวัดต่างๆ เข้าร่วมประชุมจึงสามารถถือได้ว่าเป็นหลักประกันการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างแท้จริงนอกจากนั้นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่ได้มีการกล่าวถึงและอธิบายในแวดวงวิชาการจะพบว่าได้มีการอธิบายการมีส่วนร่วมอย่างน่าสนใจโดยในงานของ Arnstein (1969, pp. 216-217) ได้อธิบายถึงการเพิ่มอำนาจให้กับพลเมืองด้วยการมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือตนเอง (Self-Help) หรือเข้าร่วม (Involvement) ทางการเมืองซึ่ง Arnstein ได้นำเสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นบันไดสู่การมีส่วนร่วมของพลเมือง (A Ladder of Citizen Participation) ซึ่งมี 8 ขั้น เพื่ออธิบายระดับของการไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipation) จนกระทั่งถึงระดับของการมีส่วนร่วมระดับสูงสุดอย่างไรก็ตาม Arnstein มิได้เป็นต้นธารของแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแต่อย่างไรก็ตาม Arnstein ได้ปรากฏอย่างชัดเจนใน ค.ศ. 1970 นำโดย Carole Pateman ซึ่งได้วางหลักการของเสรีภาพ (Free) และความเท่าเทียม (Equal) ของปัจเจกชนไว้โดยอาศัยหลักการมาจากประชาธิปไตยที่เน้นสิทธิตามกฎหมายของนักคิดที่นิยมฝ่ายซ้ายอันเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างสำคัญจนถึงปัจจุบัน Pateman (1970, pp. 22-29) อธิบายว่าแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้รับการอธิบายในงานของ Rousseau ว่าเงื่อนไขที่มนุษย์จำเป็นต้องเข้ามาอยู่ในระบบการมีส่วนร่วมอันหมายถึงการเข้าร่วมในสังคมนั้นแม้ว่าสถานะของพลเมืองในยุคนั้นค่อนข้างเป็นอิสระและความเท่าเทียมกันในทางการเมืองมนุษย์ทุกคนสามารถตัดสินใจโดยไม่จำเป็นต้องกระทำผ่านกลุ่มเหมือนเช่นในปัจจุบันก็ตาม เนื่องจากแต่ละคนจะมีเจตจำนงเฉพาะของตน (Particular Will) แต่ต่อมาได้มีการรวมกันเป็นเจตจำนงร่วมเนื่องด้วยความจำเป็นบางประการทางเศรษฐกิจทั้งนี้ระบบการมีส่วนร่วมนั้น Rousseau หมายถึงการมีส่วนร่วมสร้างการตัดสินใจและการบริหารจัดการที่ดีเพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของตนโดยการจัดมิให้รัฐบาลทำหน้าที่แทนตนดังนั้นมนุษย์จึงได้เรียนรู้ที่จะเป็นพลเมืองของสังคมมิใช่เป็นแต่เพียงปัจเจกชนเท่านั้น

2.5.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย สามารถแบ่งออกเป็นรูปแบบของกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์

การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มบุคคลหรือองค์กรในสังคมมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้นโดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างไรก็ตามสำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไปบางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่ง

ที่กลุ่มตนต้องการ เช่นการเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ราคาพืชผลการเกษตรหรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตนหรืออาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนจะได้เป็นโยชน์เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง

การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกันมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติอย่างไรก็ตามการเข้าร่วมตัวกันในรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่นอีกเช่น การให้การศึกษาด้านการเมืองแก่ประชาชนการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วม การสร้างผู้นำทางการเมืองการควบคุมและติดตามตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ เช่นการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมของพรรคการเมืองการช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญของการบริหารประเทศภายใต้ระบอบประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ควรตระหนักคือจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากไม่ได้หมายความถึงความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ หากแต่การใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องมีลักษณะดังนี้

3.1 การใช้สิทธิโดยอิสระ คือการใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3.2 การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพังโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วยหรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใดหรือออกเสียงอย่างไรการออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

3.3 ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น

3.4 ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่ง

2.5.3 แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณาการพิมพ์ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชนรัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการทำกิจการใดที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชนรวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

การมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนต้องตระหนักว่าตนเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการของบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้ ต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉยและควรส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง โดยประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองดังต่อไปนี้

1. สนใจ ติดตามข่าวสารด้านการเมือง
2. ติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง
3. สนับสนุนผู้สมัครและนักการเมืองที่ดี
4. ต่อต้านนักการเมืองที่ไม่ดี
5. ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี
6. คัดค้านนโยบายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม
7. ศึกษาข้อเท็จจริงให้ถี่ถ้วน
8. เสนอปัญหาให้หน่วยงานแก้ไข
9. ชุมนุมคัดค้านโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
10. ปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนมิให้ถูกละเมิด
11. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้อง

นอกจากนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35) ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการพัฒนาตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐซึ่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ใน มาตรา 87 ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองและจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
5. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจะยึดพื้นฐานที่ว่าประชาชน

เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยประชาชนสามารถใช้อำนาจได้เสมอแม้ว่าได้มอบอำนาจให้กับผู้แทนของประชาชนไปใช้ในฐานะที่เป็นตัวแทนแล้วก็ตามแต่ประชาชนสามารถเฝ้าตรวจสอบควบคุมและแทรกแซงการทำหน้าที่ของตัวแทนประชาชนได้เสมอการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งในหมวด7การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน มาตรา 163 ได้ระบุไว้ว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด3และหมวด5แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติแลคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

มาตรา 164 ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตาม มาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตาม มาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

การจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชนนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

(2) ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติการออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติและการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลจะกระทำมิได้

ก่อนการออกเสียงประชามติรัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอและให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้นมีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงประชามติระยะเวลาในการดำเนินการและจำนวนเสียงประชามติเพื่อมีข้อยุติ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1) ได้อธิบายว่าประชาชนจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนดังต่อไปนี้

1. การติดตามข่าวสารบ้านเมือง
2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. ริเริ่มพูดคุยประเด็นการเมือง
4. ชักจูง รมรงค์ให้ผู้อื่นสนับสนุนบุคคลและพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน
5. เสนอแนวคิด นโยบายต่อนักการเมืองและผู้นำทางการเมือง
6. บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง
7. ร่วมประชุมรณรงค์ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง
8. เป็นสมาชิกระดับแกนนำพรรคการเมือง
9. ร่วมระดมทุน
10. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
11. ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นอกจากนั้นยังมีบันไดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 10 ขั้นดังต่อไปนี้

บันไดขั้นที่ 1 สนใจติดตามข่าวสารและกิจกรรมทางการเมือง

บันไดขั้นที่ 2 เริ่มพูดคุยประเด็นทางการเมือง

บันไดขั้นที่ 3 ศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง

บันไดขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องทางการเมืองและการเลือกตั้งร่วมกับผู้อื่น

บันไดขั้นที่ 5 เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งในชุมชน

บันไดขั้นที่ 6 จัดกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งในชุมชน

บันไดขั้นที่ 7 รมรงค์สนับสนุนบุคคลและพรรคที่ตนนิยม

บันไดขั้นที่ 8 เป็นอาสาสมัครสอดส่องและช่วยเหลือการเลือกตั้ง

บันไดขั้นที่ 9 ตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน

บันไดขั้นที่ 10 ติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง พรรคการเมือง และ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาทางการเมืองแนวคิดของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเป็นการเรียกระบอบประชาธิปไตยแบบที่ผู้แทนเปิดโอกาสให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองการตัดสินใจระดับต่างๆมากขึ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องต่างๆเช่นการเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวความคืบหน้าของการบริหารจัดการประเทศรวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและถอดถอนผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชนที่บกพร่องต่อหน้าที่หรือไม่สุจริตประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจและทรัพยากรต่างๆที่ไม่เท่าเทียมกันอันมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

2.6 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

2.6.1 ความหมายและแนวคิด

บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ และคณะ (2563) การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) คือ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐ เช่น การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานแบบมืออาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวราบ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันการให้บริการสาธารณะ การให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ

Hood (อ้างถึงใน เรื่องวิทย เกษสุวรรณ, 2553, น. 238-239) เห็นว่าสิ่งที่เรียกว่า “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” มีหลักสำคัญ 7 ประการ คือ

1. จัดการโดยนักวิชาชีพที่ชำนาญการ (Hands-on Professional Management) หมายถึง ให้ผู้จัดการมืออาชีพได้จัดการด้วยตัวเอง ด้วยความชำนาญ โปร่งใส และมีความสามารถในการใช้ดุลพินิจ เหตุผลก็เพราะเมื่อผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ก็จะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบจากภายนอก
2. มีมาตรฐานและการวัดผลงานที่ชัดเจน (Explicit Standards and Measures of Performance) ภาครัฐจึงต้องมีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของผลงาน และการตรวจสอบจะมีได้ก็ต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน
3. เน้นการควบคุมผลผลิตที่มากขึ้น (Greater Emphasis on Output Controls) การใช้ทรัพยากรต้องเป็นไปตามผลงานที่วัดได้ เพราะเน้นผลสำเร็จมากกว่าระเบียบวิธี

4. แยกหน่วยงานภาครัฐออกเป็นหน่วยย่อย ๆ (Shift to Disaggregation of Units in the Public Sector) การแยกหน่วยงานใหญ่ออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ตามลักษณะสินค้าและบริการที่ผลิต ให้เงินสนับสนุนแยกกัน และติดต่อกันอย่างเป็นอิสระ

5. เปลี่ยนภาครัฐให้แข่งขันกันมากขึ้น (Shift to Greater Competition in the Public Sector) เป็นการเปลี่ยนวิธีทำงานไปเป็นการจ้างเหมาและประมูล เหตุผลก็เพื่อให้ฝ่ายที่เป็นปรปักษ์กัน (Rivalry) เป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ต้นทุนต่ำและมาตรฐานสูงขึ้น

6. เน้นการจัดการตามแบบภาคเอกชน (Stress on Private Sector Styles of Management Practice) เปลี่ยนวิธีการแบบข้าราชการไปเป็นการยืดหยุ่นในการจ้างและให้รางวัล

7. เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีวินัยและประหยัด (Stress on Greater Discipline and Parsimony in Resource use) วิธีนี้อาจทำได้ เช่น การตัดค่าใช้จ่าย เพิ่มวินัยการทำงาน หยุดยั้งการเรียกร้องของสหภาพแรงงาน จำกัดต้นทุนการปฏิบัติ เหตุผลก็เพราะต้องการตรวจสอบความต้องการใช้ทรัพยากรของภาครัฐ และ “ทำงานมากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรน้อยลง” (Do More with Less)

2.6.2 รูปแบบการนำการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในระบบราชการไทย

บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ุ และคณะ (2563) ได้กล่าวถึง รูปแบบการนำการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในระบบราชการไทยดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 เหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้คือ เพื่อเป็นการปรับปรุงระบบบริหารราชการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้การบริหารราชการแนวทางใหม่ต้องมีการ กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติราชการในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน มีกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการกำกับการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติราชการ และเพื่อให้กระทรวงสามารถจัดการบริหารงานให้เป็นไป ตามเป้าหมายได้ จึงกำหนดให้มีรูปแบบการบริหารใหม่ โดยกระทรวงสามารถแยกส่วนราชการจัดตั้งเป็นหน่วยงานตามภาระหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสอดคล้องกับเป้าหมายของงานที่จะต้องปฏิบัติและกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีงานสัมพันธ์กัน เพื่อที่จะสามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ และมีผู้รับผิดชอบกำกับการบริหารงานของกลุ่มภารกิจนั้นโดยตรงเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งให้มีการประสานการปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณเพื่อที่จะให้การบริหารงานของทุกส่วนราชการบรรลุเป้าหมาย ของกระทรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนมีการมอบหมายงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และสมควรกำหนดการบริหารราชการในต่างประเทศให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่และสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างรวดเร็วและมี

เอกภาพ โดยมีหัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการ นอกจากนี้ สมควรให้มี คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลการจัดส่วนราชการและ การปรับปรุงระบบการทำงานของภาคราชการให้มีการจัดระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ใน มาตรา 3/1 ได้กำหนดให้การพัฒนาบบราชการต้องสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความต้องการของประชาชนและทันต่อการบริหารราชการ ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมี ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบ เลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจ ตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมี ผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน การจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะ อย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนด ขอบเขต แบบแผน วิธีปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นไปตามหลักการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ดังนี้

- 2.1 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- 2.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 2.3 มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 2.4 ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 2.5 มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- 2.6 ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความ
- 2.7 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและ วัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง

3. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2546-2550 ได้กำหนดเป้าประสงค์หลัก ของการพัฒนาระบบราชการไทย 4 ประการ

- 3.1 พัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น
- 3.2 ปรับบทบาท ภารกิจ และขนาดให้มีความเหมาะสม
- 3.3 ยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานให้อยู่ในระดับสูง เทียบเท่าเกณฑ์สากล
- 3.4 ตอบสนองต่อการบริหารปกครองในระบอบประชาธิปไตย

- โดยกำหนดยุทธศาสตร์ 7 ด้านเพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ดังนี้
- ยุทธศาสตร์ 1 การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน ประกอบด้วย 9 มาตรการ
  - ยุทธศาสตร์ 2 การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย 4 มาตรการ
  - ยุทธศาสตร์ 3 การรื้อปรับระบบการเงินและการงบประมาณ ประกอบด้วย 8 มาตรการ
  - ยุทธศาสตร์ 4 การสร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนใหม่ ประกอบด้วย 7 มาตรการ
  - ยุทธศาสตร์ 5 การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม ประกอบด้วย 4 มาตรการ
  - ยุทธศาสตร์ 6 การเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย ประกอบด้วย 4 มาตรการ
  - ยุทธศาสตร์ 7 การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 มาตรการ
4. การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ: KPI (Key Performance Indicators) โดยให้มีการประเมินการปฏิบัติราชการ ใน 2 องค์ประกอบตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1012/ว 20 ลงวันที่ 3 กันยายน 2552 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 100/ว 27 ลงวันที่ 29 กันยายน 2552 เรื่อง มาตรฐานและแนวทางกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ คือ
- 4.1 ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ
  - 4.2 พฤติกรรมการปฏิบัติราชการหรือสมรรถนะ
5. การบริหารราชการแบบบูรณาการ (CEO) ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ
- 5.1 เป็นระบบบริหารจัดการในแนวราบ (Horizontal Management) ที่ใช้การบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนในพื้นที่ในลักษณะ “พื้นที่-พันธกิจ-การมีส่วนร่วม” (Area-Functional-Participation: A-F-P) ในทุกขั้นตอนของการทำงาน เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการพัฒนา (Partnership) ในระดับจังหวัด ตลอดจนเพื่อสร้างการทำงานในลักษณะเครือข่าย (Networking)

5.2 เป็นระบบบริหารจัดการที่มีเป้าหมายที่การตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้ให้บริการ (Customer Driven) ด้วยระบบงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน (Result-Based) ด้วยมาตรฐานผลงานขั้นสูง (High Performance Output)

5.3 เป็นระบบบริหารจัดการที่อยู่ภายใต้กรอบของบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และโครงสร้างการจัตระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน รวมทั้งหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) แต่ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร ที่จำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

2.6.3 การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556-พ.ศ. 2561)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556-พ.ศ. 2561) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ 7 ยุทธศาสตร์ (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ, 2563) ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การสร้างความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนางานบริการของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจ ต่อคุณภาพการให้บริการ โดยออกแบบการบริการที่ยืดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมมาใช้เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ง่ายและหลากหลายรูปแบบ เน้นการบริการเชิงรุกที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างภาครัฐและประชาชน การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จอย่างแท้จริง พัฒนาระบบการจัดการ ขอร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเสริมสร้างวัฒนธรรมการบริการที่เป็นเลิศ เช่น

1. ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐพัฒนาระบบการเชื่อมโยงงานบริการซึ่งกันและกัน และวางรูปแบบ การให้บริการประชาชนที่สามารถขอรับบริการจากภาครัฐได้ทุกเรื่อง โดยไม่คำนึงว่า ผู้รับบริการ จะมาขอรับบริการ ณ ที่ใด (No Wrong Door)

2. ยกระดับการดำเนินงานของศูนย์บริการร่วม (One Stop Service) ด้วยการเชื่อมโยงและ บูรณาการกระบวนการบริการที่หลากหลายจากส่วนราชการต่าง ๆ มาไว้ ณ สถานที่เดียวกัน เพื่อให้ประชาชนสามารถรับบริการได้สะดวก รวดเร็ว ณ จุดเดียว เช่น ศูนย์รับคำขออนุญาต ศูนย์ช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤต (One Stop Crisis Center: OSCC) เป็นต้น

3. ส่งเสริมให้ส่วนราชการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการให้บริการ ประชาชน (e-Service) เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้ง่ายขึ้น รวมทั้งพัฒนารูปแบบ การบริการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นผู้เลือกรูปแบบการรับบริการที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง (Government You Design) โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ เช่น m-Government ซึ่งให้บริการผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile G2C Service) ที่ส่งข้อมูลข่าวสารและบริการถึง ประชาชน

แจ้งข่าวภัยธรรมชาติ ข้อมูลการเกษตร ราคาพืชผล หรือการติดต่อและแจ้งข้อมูล ข่าวสารผ่านสังคมเครือข่ายออนไลน์ (Social Network) เป็นต้น

4. ส่งเสริมให้มีเว็บกลางของภาครัฐ (Web Portal) เพื่อเป็นช่องทางของบริการภาครัฐทุกประเภท โดยให้เชื่อมโยงกับบริการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ทุกหน่วยงานของภาครัฐ รวมถึงข้อมูล ข่าวสาร องค์กรความรู้ ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงได้

5. ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการให้บริการประชาชนที่มีความเชื่อมโยงกันระหว่างหลายส่วนราชการ นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจของประเทศและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยทบทวนขั้นตอน ปรับปรุงกระบวนการงาน หรือแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เป็นอุปสรรคต่อการให้บริการประชาชนของหน่วยงาน ของรัฐ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัวและเอื้อต่อการแข่งขันของประเทศ

6. ส่งเสริมให้มีการนำระบบการรับประกันคุณภาพมาตรฐานการให้บริการ (Service Level Agreement) มาใช้ในภาครัฐ ซึ่งเป็นการกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการของหน่วยงานของรัฐ ที่มีต่อประชาชน โดยการกำหนดระดับการให้บริการ ซึ่งครอบคลุมการกำหนด ลักษณะ ความสำคัญ ระยะเวลา รวมถึงการขุดเซยกรณีให้การให้บริการไม่เป็นไปตามที่กำหนด

7. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริการภาครัฐโดยใช้ประโยชน์จากบัตรประจำตัว ประชาชน ในการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ประชาชนตามวงจรชีวิต โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากบัตรสมาร์ทการ์ด (Smart Card) หรือ เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก

8. ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ ค่านิยม และหล่อหลอมการสร้าง วัฒนธรรมองค์กรให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีจิตใจที่เอื้อต่อการให้บริการที่ดี รวมถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพการบริการโดยตรงมากขึ้น

9. ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐยกระดับระบบการบริการประชาชนโดยการจำแนกกลุ่มผู้รับบริการ การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่ใช้บริการเพื่อให้สามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริการได้อย่างจริงจัง เน้นการสำรวจความพึงพอใจของประชาชน ณ จุดบริการ หลังจากได้รับการบริการ และนำผลสำรวจความพึงพอใจมาวิเคราะห์ ศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน และเผยแพร่ผลการสำรวจให้ประชาชนทราบ โดยอาจจัดตั้งสถาบันการส่งเสริมการให้บริการประชาชนที่เป็นเลิศ (Institute for Citizen-Centered Service Excellence) เพื่อทำหน้าที่ในการสำรวจความคิดเห็น วิเคราะห์ ติดตาม เสนอแนะ การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริการประชาชนแก่ส่วนราชการต่าง ๆ

10. ส่งเสริมให้ส่วนราชการมีการพัฒนาระบบการจัดการข้อร้องเรียนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนอย่างจริงจัง โดยเน้นการจัดการเชิงรุก มีการรวบรวมหลักเกณฑ์

และกระบวนการ จัดการข้อร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นมาตรฐาน ตอบสนองทันทีที่สามารถติดตาม เรื่องร้องเรียนได้ตั้งแต่จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของการให้บริการ รวมไปถึงการมีฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงข้อมูลกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

11. วางหลักเกณฑ์ แนวทาง และกลไกการช่วยเหลือเยียวยาเมื่อประชาชนได้รับความไม่เป็นธรรม หรือได้รับความเสียหายที่เกิดจากความผิดพลาดของการดำเนินการของภาครัฐและปัญหา ที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือปัญหาอื่น ๆ ที่รัฐมีส่วนเกี่ยวข้อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสู่องค์การแห่งความเป็นเลิศ โดยเน้นการจัดโครงสร้าง องค์การที่มีความทันสมัย กะทัดรัด มีรูปแบบเรียบง่าย (Simplicity) มีระบบการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการทำงาน เน้นการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรในองค์การ เน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างคุณค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐ ประหยัดค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานต่าง ๆ และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เช่น

1. ปรับปรุงหน่วยงานราชการให้มีความเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ ลดความซ้ำซ้อน มีความยืดหยุ่น คล่องตัวสูง สามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง ตอบสนองต่อบทบาทภารกิจหรือบริบทในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

3. ยกระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้การนำองค์การเป็นไปอย่างมีวิสัยทัศน์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม การวางแผน ยุทธศาสตร์ และผลักดันสู่การปฏิบัติ การให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนา ตนเอง มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศอย่างแท้จริง และทำงาน โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ

4. ส่งเสริมและพัฒนาหน่วยงานของรัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

5. นำเทคโนโลยีมาใช้ภายในองค์การ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การบริหารงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น ยกระดับคุณภาพ การให้บริการประชาชน สร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานและให้บริการ รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานแบบเวอร์ชวล (Virtual Office) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติราชการ และประหยัดค่าใช้จ่าย

6. ปรับปรุงและพัฒนาเว็บไซต์ของหน่วยงานให้เป็นไปตามมาตรฐานเว็บไซต์ภาครัฐ (Government Website Standard) และสามารถบูรณาการเชื่อมโยงหน่วยงานของรัฐ (Connected Government) ที่สมบูรณ์แบบเพื่อก้าวไปสู่ระดับมาตรฐานสากล

7. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักโดยการจัดระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการให้บริการภาครัฐ และพัฒนาระบบสารสนเทศบนโครงสร้างพื้นฐานหลักที่ทางภาครัฐพัฒนาขึ้น ได้แก่ ระบบเครือข่ายสารสนเทศภาครัฐ (Government Information Network: GIN) และเครื่องแม่ข่าย (Government Cloud Service: G-Cloud) เพื่อ ลดค่าใช้จ่าย ทรัพยากร และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

8. นำกรอบแนวทางมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลแห่งชาติ (Thailand e-Government Interoperability Framework: TH e-GIF) มาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ภาครัฐ เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์การภาครัฐ ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง ส่วนราชการด้วยกัน ในลักษณะโครงข่ายข้อมูลที่เชื่อมต่อกัน เพื่อให้กระบวนการ ทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ เพื่อสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดินและการตัดสินใจ ไปยังศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (PMOC) เพื่อให้เกิดการตัดสินใจบนพื้นฐานของ ข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบันและถูกต้อง

10. ส่งเสริมให้ส่วนราชการมีแผนการบริหารความต่อเนื่องในการดำเนินงาน (Business Continuity Plan) เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมรับมือต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน ได้ทันทั่วถึง โดย กำหนดแนวทาง ขั้นตอนการช่วยเหลือ การซัพพอร์ต และการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และสนับสนุนให้มี การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน (Crisis Management Center) ในการบริหาร จัดการสภาวะวิกฤตแต่ละประเภท ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

11. วางแผนกำลังคนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Workforce Plan) ให้มีความเหมาะสม ไม่เป็น ภาระต่องบประมาณของประเทศ พัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะของบุคลากร และประสิทธิภาพของระบบราชการ สร้างความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบราชการ รวมทั้งการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไปสู่การปฏิบัติ

12. ส่งเสริมให้มีการวางระบบเตรียมความพร้อมเพื่อทดแทนบุคลากร เช่น แผนการสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) เป็นต้น ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าสู่ระบบราชการได้โดยง่ายมากขึ้นในทุกกระดับ รวมทั้งสนับสนุนให้มี การแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Talent Mobility) ซึ่งสามารถเชื่อมโยง ได้ทั้งสองทางจากภาครัฐไปสู่ภาคเอกชนและจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐ

13. ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญต่อการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ในการปฏิบัติราชการ โดยเฉพาะการวัดผลการปฏิบัติงานในเชิงเปรียบเทียบอ้างอิงกับเกณฑ์มาตรฐาน และ/หรือแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมถึงปรับปรุงการทำงาน โดยนำเทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการเพิ่มผลิตภาพมาใช้ มุ่งขจัดความสูญเปล่าของการดำเนินงานในทุกกระบวนการ ตัดกิจกรรมที่ไม่มีประโยชน์หรือไม่มีการเพิ่มคุณค่าในกระบวนการออกไป เพิ่มความยืดหยุ่นขององค์การ ด้วยการออกแบบกระบวนการใหม่และปรับปรุงกระบวนการเพื่อสร้างคุณค่าในการปฏิบัติงาน เช่น Lean Management เป็นต้น

14. ส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบการให้บริการร่วมกัน (Shared Services) เพื่อประหยัดทรัพยากร ลดค่าใช้จ่าย ยกกระดับคุณภาพมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานของรัฐ โดยรวมกิจกรรมหรือกระบวนการงานลักษณะ/ประเภทเดียวกัน (Common Process) ซึ่งเดิม ต่างหน่วยงานต่างดำเนินงานเองเข้ามาไว้ในศูนย์บริการร่วมโดยเฉพาะงานสนับสนุน (Back Office) ได้แก่ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการเงินการคลัง และระบบบุคลากร เป็นต้น

15. ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ จะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม รวมทั้งสนับสนุน เสริมสร้าง พัฒนาและสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่สังคมและชุมชน เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3: การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มีเป้าหมายเพื่อวางระบบการบริหารจัดการสินทรัพย์ของราชการอย่างครบวงจร โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ผูกมัด/ผูกพันติดตามมา (Ownership Cost) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างโอกาส และ สร้างความมั่นคงตามฐานะเศรษฐกิจของประเทศ ลดความสูญเสียชีวิตสิ้นเปลืองและเปล่าประโยชน์ รวมทั้ง วางระบบและมาตรการที่จะมุ่งเน้นการบริหารสินทรัพย์เพื่อให้เกิดผลตอบแทนคุ้มค่า สามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่าย โดยรวม มีต้นทุนที่ต่ำลงและลดความต้องการของสินทรัพย์ใหม่ที่ไม่จำเป็น เช่นส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสินทรัพย์และบูรณาการเข้ากับระบบ บริหารจัดการทรัพยากรขององค์การ (Enterprise Resource Planning: ERP) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์และการบริหารจัดการองค์การโดยรวม และการลดต้นทุน โดยจัดให้มีระบบและข้อมูลเพื่อให้หน่วยราชการใช้ประกอบการวัดและวิเคราะห์ การใช้สินทรัพย์เพื่อให้เกิดผลิตภาพ (Asset Productivity) และเกิดประโยชน์สูงสุด (Asset Utilization) เป็นต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4: การวางระบบการบริหารงานราชการแบบบูรณาการ

มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันภายในระบบราชการด้วยตนเองเพื่อแก้ปัญหาการแยกส่วนในการปฏิบัติงาน ระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการวางระบบความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบของการประสานความร่วมมือที่หลากหลาย ภายใต้วัตถุประสงค์ เดียวกัน คือ นำศักยภาพเฉพาะของแต่ละหน่วยงานมาสร้างคุณค่าให้กับงานตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของประเทศและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น

1. วางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ (Cross Functional Management System) ตามห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chains) ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ รวมทั้งกำหนดบทบาทภารกิจให้มีความชัดเจนว่าใครมีความรับผิดชอบในเรื่องหรือกิจกรรมใด รวมทั้งการจัดทำตัวชี้วัดของกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs)
2. การออกแบบโครงสร้างและระบบบริหารงานราชการใหม่ในรูปแบบของหน่วยงานรูปแบบพิเศษ เพื่อให้สามารถรองรับการขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศที่ต้องอาศัยการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น คล่องตัว ไม่ยึดติดกับโครงสร้างองค์การและระบบราชการแบบเดิม
3. ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณให้มีลักษณะแบบยืดยุทธศาสตร์และเป้าหมายร่วมเป็นหลัก เพื่อให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศและการบริหารงานแบบบูรณาการ
4. พัฒนารูปแบบและวิธีการทำงานของภาครัฐในระดับต่าง ๆ (Multi-Level Governance) ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการยึดพื้นที่เป็นหลัก เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ประสานสัมพันธ์กันในการปฏิบัติงานและการใช้ทรัพยากรให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและไม่เกิดความซ้ำซ้อน และปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ ให้เป็นแบบยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area-based Approach) รวมทั้งวางเงื่อนไขการจัดสรร งบประมาณให้กระทรวง/กรม ต้องสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ในสัดส่วนวงเงินงบประมาณที่เหมาะสม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5: การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน

มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานราชการทบทวนบทบาทและภารกิจของตนให้มีความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับ ภาคส่วนอื่น การถ่ายโอนภารกิจบางอย่างที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเองให้ภาคส่วนอื่น รวมทั้งการสร้างความร่วมมือหรือความเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น เช่น

1. ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในรูปภาคีหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับเอกชน (Public-Private- Partnership: PPP) เพื่อให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นของประเทศที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก และภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการได้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ได้รับการสนับสนุนกลไกการดำเนินการแบบ ร่วมลงทุนกับภาคเอกชนด้วยความชัดเจน โปร่งใส และเกิดการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ให้มีการลงทุนที่ซ้ำซ้อน มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการลงทุนของเอกชนร่วมในกิจการของรัฐ ตลอดจนให้มีหน่วยงาน รับผิดชอบกำหนดมาตรฐาน ส่งเสริม สนับสนุนการร่วมลงทุนเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ ความมั่นคงทางการเงินและการคลังของประเทศในระยะยาว

2. เปิดให้ภาคเอกชนสามารถเข้ามาแข่งขันกันเพื่อจัดทำบริการสาธารณะแทนภาครัฐ (Contestability) ในภารกิจของภาครัฐที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการเองและภาคเอกชน สามารถดำเนินการแทนได้ โดยสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีผ่านกลไกตลาด เพื่อให้ ภาคเอกชนสามารถเข้ามาแข่งขันได้โดยง่าย รวมทั้งป้องกันและลดปัญหาการผูกขาดในระยะยาว ตลอดจนทำให้ภาครัฐสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทของตนให้เป็นผู้กำหนดมาตรฐานและ ระดับการให้บริการ รวมทั้งติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของภาคเอกชนให้เป็นไปตาม เงื่อนไขที่วางไว้ได้อย่างแท้จริง

3. เปิดให้องค์กรภาคประชาสังคมและชุมชนสามารถเข้ามาเป็นผู้จัดบริการสาธารณะแทนภาครัฐ โดยอาศัยการจัดทำข้อตกลงร่วม (Compact) ในรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมและชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายของข้อตกลงอยู่ที่การร่วมกันดำเนินการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

4. พัฒนารูปแบบและแนวทางการบริหารงานแบบเครือข่าย (Networked Governance) โดยการ ปรับเปลี่ยนบทบาท โครงสร้าง และกระบวนการทำงานขององค์กรภาครัฐให้สามารถเชื่อมโยง การทำงานและทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เกิดการพึ่งพากันในรูปแบบพันธมิตร มีการบริหารงานแบบยืดหยุ่น เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการตัดสินใจที่รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ เชื่อมโยงระบบการทำงานระหว่างองค์กรได้ ด้วยความ สะดวกและรวดเร็ว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6: การยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน

มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและวางกลไกให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารและสร้าง ความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการตรวจสอบ การทำงานของทางราชการ ตลอดจนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และมาตรการในการต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชันให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม เช่น

1. เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการพัฒนาระบบการตรวจสอบสาธารณะ (Public Scrutiny) และผู้ตรวจสอบอิสระจากภายนอก (Independent Assessor) ที่ผ่านการฝึกอบรมและได้รับการรับรองเข้ามาดำเนินการสอดส่องดูแลและสอบทานกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ รวมทั้งวางกลไกสนับสนุนให้ดำเนินการจัดทำราคากลางและข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

2. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบในเรื่องการทุจริต คอร์รัปชันในเชิงรุก รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือวัดระดับความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7: การสร้างความพร้อมของระบบราชการไทยเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน การมีเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของระบบราชการไทยเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งประสาน พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกันในการส่งเสริมและยกระดับธรรมาภิบาลในภาครัฐของประเทศสมาชิก อาเซียน อันจะนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางการเมือง และความเจริญผาสุกของสังคมร่วมกัน

2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย

2.7.1 ความหมายของพัฒนาการทางการเมือง

ผู้วิจัยได้การศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาทางการเมืองและได้มีการแสวงหาแนวความคิดและการศึกษาในเรื่องนี้อย่างเป็นระบบโดยคำว่า “พัฒนาการทางการเมือง” โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ต่างกัันดังนี้

อนุสรณ์ ลีम्मณี (2548, น. 8-9) ที่ได้เขียนแนวคิดของ Pye (1966) ที่ได้รวบรวมความหมายของพัฒนาการทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ให้ไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองอันจำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาทางเศรษฐกิจ
2. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม
3. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการเมืองให้ทันสมัย
4. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐบาลซึ่งมีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั่วประเทศ
5. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบบบริหารและกฎหมาย
6. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง

7. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบบประชาธิปไตย
8. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของควมมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงที่เป็น

ระเบียบ

9. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจอันหมายถึงประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงาน

10. พัฒนาการทางการเมืองเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม Huntington (1968, p. 35) ได้ให้ความหมายของพัฒนาทางการเมืองว่าควรครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติดังนี้

1. ด้านทฤษฎีหมายถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองแบบดั้งเดิมไปสู่ระบบการเมืองสมัยใหม่ซึ่งอาจจำแนกอธิบายได้ 3 ลักษณะคือ

1.1 เป็นระบบการเมืองที่ใช้อำนาจหน้าที่อย่างมีเหตุผลกิจกรรมทางการเมืองที่พัฒนาจะเปลี่ยนแปลงไปจากแบบดั้งเดิมที่ผูกพันติดอยู่กับความเชื่อทางศาสนาาระบบเครือญาติหรืออำนาจของเผ่าพันธุ์ไปสู่รัฐบาลแห่งชาติ

1.2 มีการจำแนกแจกแจงหน้าที่ทางการเมืองออกไปสู่สถาบันต่าง ๆ ตามความสามารถและความชำนาญเฉพาะด้าน

1.3 เป็นการเปิดโอกาสให้มวลชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ

2. ด้านปฏิบัติหมายถึงกระบวนการที่สถาบันทางการเมืองแบบเก่าถูกทำลายลงและสถาบันทางการเมืองแบบใหม่ถูกสร้างขึ้นมาแทนที่แต่ระบบการเมืองใหม่ค่านึงถึงการมีเสถียรภาพรัฐบาลของหลายประเทศโดยเฉพาะในประเทศโลกที่สามเมื่อมีปัญหาข้อขัดแย้งทางการเมืองจะมีการถ่ายเทอำนาจทางการเมืองโดยการปฏิวัติหรือรัฐประหาร ซึ่ง Huntington เรียกว่าเป็นความเสื่อมทางการเมือง (Political Decay) มากกว่าการพัฒนาทางการเมือง

Pye (1966, pp. 45-47) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางการเมืองว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่ผูกพันอยู่กับธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมในระบบหมู่บ้านหรือระบบเผ่าไปสู่ความทันสมัยเช่นเป็นสังคมอุตสาหกรรมเป็นสังคมเมืองมีการเชื่อมโยงกับสังคมโลกมากขึ้นประชาชนมีการอ่านออกเขียนได้มีการศึกษาและมีระบบสื่อสารมวลชนสิ่งเหล่านี้ทำให้ประชาชนในสังคมแปรเปลี่ยนไปสู่รูปแบบชีวิตใหม่ประสบการณ์ใหม่และความต้องการในชีวิตใหม่มีมากขึ้นในขณะที่ทัศนคติความเชื่อและวัฒนธรรมเก่าได้สลายไป

นอกจากนั้น Pye (1966) ไม่ได้ระบุว่าความหมายของการพัฒนาทางการเมืองทั้ง 10 ความหมายนั้นผิดหรือถูกเพียงแต่กล่าวว่าอาจไม่สมบูรณ์เท่านั้นเขาได้เสนอแนะการมองพัฒนาการทางการเมืองในอีกลักษณะหนึ่งคือให้พิจารณาถึงองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมืองภายใต้เสนองค์ประกอบ 3 ประการของการพัฒนาทางการเมืองไว้ดังนี้

1. ความเท่าเทียมกัน (Equality) ความเท่าเทียมกันนี้มีได้หมายแต่เฉพาะความเท่าเทียมกันตามกฎหมายหรือสิทธิเท่าเทียมกันในทางการเมืองของประชาชนเท่านั้นแต่ยังรวมรวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งในระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการเป็นแต่เพียงในระบบเผด็จการการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องของการระดมพลังจากรัฐบาลความเท่าเทียมกันยังหมายถึงการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเรื่องความสามารถของบุคคลไม่ใช่ใช้เรื่องชาติตระกูลเป็นเกณฑ์เช่นในอดีตผู้นำประเทศอาทิเจ้าผู้ครองแคว้นกษัตริย์หรือบรรดาขุนนางมักได้รับตำแหน่งโดยการสืบสายโลหิตบิดาเป็นกษัตริย์บุตรก็ได้เป็นกษัตริย์บิดาเป็นขุนนางบุตรก็ได้เป็นขุนนางแต่ในระบบการเมืองในปัจจุบันผู้นำประเทศไม่ว่าจะเป็นประธานาธิบดีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีล้วนแล้วแต่เป็นโดยการอาศัยความสามารถส่วนตัวทั้งสิ้นเช่นผ่านการเลือกตั้งหรือความสามารถทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ กันไม่ใช่เป็นเรื่องของการสืบตระกูล

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) ความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบาย (Output) ของระบบเป็นเรื่องของความสามารถของระบบว่าจะผลักดันสังคมและระบบเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้นำต้องการมากน้อยเพียงใดเป็นเรื่องประสิทธิภาพการดำเนินการของรัฐบาลของผู้นำทางการเมืองรวมทั้งสภาพต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลระบบการเมืองที่มีความสามารถสูงจะสามารถตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของประชาชนได้เป็นอย่างดีมีความสามารถที่จะให้นโยบายได้รับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานของรัฐบาลเป็นเรื่องของอาชีพไม่ใช่สมัครเล่นจะต้องยึดความเป็นเหตุเป็นผล (Rationality) และหลักของทางโลก (Secular) ในการบริหารงานซึ่งหมายความว่าต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงไม่ใช่ยึดถือเรื่องของโหราศาสตร์เรื่องของดวงหรือไสยศาสตร์

3. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) ในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วจำเป็นต้องมีการจำแนกหน่วยงานออกไปตามความสามารถเฉพาะอย่างมีความรับผิดชอบที่เฉพาะเจาะจงถือว่าการแบ่งงานกันทำตามความสามารถเช่นมีสภาเป็นผู้ออกกฎหมายมีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารมีศาลเป็นผู้ตัดสินคดีมีระบบราชการซึ่งแบ่งออกเป็นกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ตามความชำนาญของตนเป็นต้นแต่การแบ่งแยกเช่นนี้ไม่ใช่ก่อให้เกิดการแตกแยกและเป็นอิสระเอกเทศแต่จะต้องมีการร่วมมือกันประสานงานกันและต้องสอดคล้องกับการรวมตัวกันในชาติ

Almond and Powell (1966) ในหนังสือชื่อ “Comparative Politics: A Developmental Approach” ได้วางลักษณะของพัฒนาการทางการเมืองไว้ ดังนี้

1. การแบ่งแยกความแตกต่างในโครงสร้างทางการเมืองกล่าวคือในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วจำเป็นต้องมีการจำแนกหน่วยงานออกไปตามความสามารถเฉพาะอย่างมีความรับผิดชอบที่เฉพาะเจาะจงถือว่าการแบ่งแยกการทำงานตามความสามารถเช่นมีสภาเป็นผู้ออกกฎหมาย

มีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารมีศาลเป็นผู้ตัดสินคดีมีระบบราชการซึ่งแบ่งเป็นกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ตามความชำนาญเป็นต้นแต่การแบ่งแยกเช่นนี้ไม่ใช่ก่อให้เกิดการแตกแยกและเป็นอิสระเอกเทศแต่จะต้องมีการร่วมมือประสานงานกันและต้องสอดคล้องกับการรวมตัวกันในชาติ

2) วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นแบบของทางโลก (Secularization of Political culture) กล่าวคือวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมจารีตประเพณีมักเป็นแบบที่ไม่มีเหตุผลยึดถือในเรื่องโชคกลางหรือความเชื่อที่มีติดต่อกันมาโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลส่วนการทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองให้เป็นแบบทางโลกนั้นหมายถึงการทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบมีเหตุผลมิใช่เป็นเรื่องโชคกลางหรือความเชื่ออย่างมลายเป็นแบบที่คำนึงถึงข้อเท็จจริงคือการเชื่อในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องพิสูจน์จากข้อมูลที่เป็นจริง

3. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) หมายถึง ความเป็นอิสระของหน่วยงานต่าง ๆ ในระบบเช่นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นระบบพรรคการเมืองตลอดจนกลุ่มผลประโยชน์มีลักษณะเป็นตัวของตัวเองมีการจัดองค์กรที่ดีและสามารถดำเนินงานได้มีอิสระพอสมควร

ความหมายพัฒนาการทางการเมืองของ Almond and Powell (1966) ข้างต้นนี้ช่วยให้สามารถเปรียบเทียบระบบการเมืองต่าง ๆ ให้เห็นถึงความแตกต่างในขั้นตอนของพัฒนาการทางการเมืองได้แต่ก็มีข้อบกพร่องดังนี้

1. ในด้านวัฒนธรรมทางการเมืองประเทศที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเป็นประชาธิปไตยมานานอย่างอังกฤษและสหรัฐอเมริกาวัฒนธรรมทางการเมืองของคนส่วนใหญ่หาได้คำนึงถึงเหตุผลและข้อเท็จจริงเสมอไปไม่ในการตัดสินใจหลายเรื่องเช่นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอาจตัดสินโดยอารมณ์หรือโดยความชอบในผู้สมัครเป็นการส่วนตัวได้เช่นกันโดยเฉพาะในอังกฤษอิทธิพลของจารีตประเพณียังมีอยู่มากทีเดียวในพฤติกรรมทางการเมืองของคนอังกฤษเช่นการแบ่งแยกชนชั้นเป็นต้น

2. ในด้านความเป็นอิสระของระบบย่อยเป็นการโน้มเอียงไปทางระบบการเมืองประชาธิปไตยตะวันตกมากในระบบเผด็จการสมัยใหม่อย่างในสหภาพโซเวียตความเป็นอิสระของระบบย่อยมีน้อยมากเช่นนี้แล้วเท่ากับว่าระบบการเมืองของสหภาพโซเวียตมีการพัฒนาการเมืองน้อยและระบบการเมืองประชาธิปไตยตะวันตกเท่านั้นที่มีการพัฒนาการเมือง

Huntington (1968, pp. 12-14) ได้เสนอความหมายของการพัฒนาการเมืองอีกความหมายหนึ่งที่น่าสนใจว่าการพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องที่แตกต่างไปจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้เป็นสมัยใหม่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้เป็นสมัยใหม่เป็นเรื่องของการแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างซับซ้อนมากขึ้น (Structural Differentiation) เป็นเรื่องของขยายอำนาจของรัฐกลางให้ครอบคลุมไปทั่วทุกส่วนในรัฐให้อยู่ภายใต้รัฐบาลเดียวกันอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายเดียวกัน (Rationalization of Authority) และเป็นเรื่องของมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแต่การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) ให้กับระบบ

เพื่อให้ระบบสามารถเปลี่ยนแปลงจากจารีตประเพณีมาสู่ความเป็นสมัยใหม่ได้โดยไม่มีควมวุ่นวายไร้เสถียรภาพทุกระบบไม่สามารถเปลี่ยนแปลงจากระบบเก่าไปสู่ระบบการเมืองแบบใหม่ข้างต้นได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่องหลายประเทศประสบกับปัญหาการใช้กำลังรุนแรงทางการเมืองจนการเปลี่ยนแปลงต้องชะงักงันเกิดความเสื่อมทางการเมืองอันตึงตันได้เสนอว่าการทำให้เป็นสมัยใหม่ได้จะต้องสร้างในระบบและสถาบันมีลักษณะของ “ความเป็นสถาบัน” (Institutionalization) ด้วยลักษณะเช่นนี้เท่านั้นระบบหรือสถาบันทางการเมืองจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถกลั่นกรองการขยายตัวของความร่วมมือทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดีความเป็นสถาบันดังกล่าวของอันตึงตันก็มีองค์ประกอบที่สำคัญคือความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ความสลับซับซ้อน (Complexity) ความเป็นอิสระ (Autonomy) ความเป็นปึกแผ่น (Coherence) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) กล่าวคือความสามารถในการตอบสนองหรือการทำหน้าที่เพื่อการคงอยู่ของสถาบันได้อย่างต่อเนื่องแม้ว่าสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมหรือการเมืองจะมีการเปลี่ยนแปลงไปซึ่งการจะรู้ว่าสถาบันใดมีความสามารถในการปรับตัวมากน้อยเพียงใดนั้นพิจารณาได้จากอายุของสถาบัน (Chronological Age) ช่วงอายุของกลุ่มผู้นำในสถาบัน (Generation Age) และการทำหน้าที่ของสถาบัน (Organization Function)

2. ความสลับซับซ้อน (Complexity) กล่าวคือเป็นการพิจารณาถึงลักษณะของสถาบันว่ามีหน่วยย่อยมากน้อยเพียงใดมีการจำแนกโครงสร้างการทำงานตามความรู้ความสามารถและมีลักษณะการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้านหรือไม่รวมถึงการพิจารณาในการบังคับบัญชาว่าเป็นไปตามลักษณะตามสายงานหรือไม่อย่างไร

3. ความเป็นอิสระ (Autonomy) กล่าวคือหมายถึงความสามารถของสถาบันที่จะทำการตัดสินใจได้ด้วยตนเองมีอำนาจในการดำเนินนโยบายให้เป็นที่ไปตามระเบียบวิธีการของสถาบันของตนเองได้โดยไม่ถูกครอบงำหรือตกอยู่ภายใต้อำนาจขององค์กรอื่น ๆ

4. ความเป็นปึกแผ่น (Coherence) กล่าวคือหมายถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันความเป็นปึกแผ่นอันถือเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับเสถียรภาพของสถาบันความเป็นปึกแผ่นนี้เน้นรวมถึงการมีความเห็นสอดคล้องต้องกันโดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับขอบเขตของอำนาจหน้าที่

2.7.2 ความสำคัญของการพัฒนาการเมือง

อนสุภรณ์ ลิ้มมณี (2548, น. 13-14) ได้อธิบายถึงพัฒนาการเมืองมีหลายประการดังนี้

1. พัฒนาการทางการเมืองทำให้เป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของแต่ละประเทศเด่นชัดขึ้นพัฒนาการเมืองช่วยให้เห็นว่าอะไรเป็นเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่น่าพึงปรารถนาและอะไรที่ไม่ใช่ทั้งนี้เพราะพัฒนาการเมืองมักจะพูดถึงเรื่องระบบการเมืองสมัยใหม่

ความสามารถของระบบการเมืองความมีเสถียรภาพของระบบการเมืองความเท่าเทียมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเป็นเรื่องทีทุกระบบการเมืองควรถือเป็นจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงแม้ว่าบางทีผู้นำทางการเมืองไม่ได้ตระหนักว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมสิ่งเหล่านี้บางทีก็เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแม้ว่าผู้นำจะอยากให้มีแต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งได้จึงได้กลายเป็นลักษณะที่ขาดไม่ได้ของระบบการเมืองสมัยใหม่ปัจจุบันประเทศที่กำลังพัฒนาประสบกับปัญหาทางการเมืองหลายประการเช่นความไม่รับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองความระส่ำระสายทางการเมืองสถาบันทางการเมืองขาดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ พัฒนาการทางการเมืองจะช่วยให้ผู้นำตระหนักว่าปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องของความล่าช้าทางการเมืองซึ่งต้องรีบแก้ไขและจุดมุ่งหมายที่ควรคำนึงถึงในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้คือระบบการเมืองของประเทศที่พัฒนาแล้ว

2. พัฒนาการทางการเมืองมีความสำคัญอย่างมากต่อแนวทางและวิธีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของแต่ละประเทศการศึกษาพัฒนาการเมืองได้ให้ข้อคิดแก่ผู้นำของประเทศกำลังพัฒนาถึงแนวทางต่าง ๆ ที่จะพัฒนาประเทศว่าสามารถทำได้หลายแนวทางเช่นแนวทางประชาธิปไตย นายทุนแบบอังกฤษและสหรัฐอเมริกาพัฒนาแบบเยอรมนีที่นำโดยชนชั้นสูงหรือการปฏิวัติคอมมิวนิสต์แบบสหภาพโซเวียตและจีนเป็นต้นหรืออาจมีแนวทางอื่น ๆ อีกสามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแนวทางต่าง ๆ และความเหมาะสมกับสภาพของประเทศของตนเองมากน้อยเพียงใด

3. พัฒนาการทางการเมืองมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นอย่างมากต่างฝ่ายต่างเกี่ยวพันซึ่งกันและกันอันที่จริงเป็นการยากลำบากที่จะบอกว่าจะอะไรเป็นเงื่อนไขของอะไรพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องต้องมาก่อนพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมหรือต้องมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจก่อนจึงจะมีพัฒนาการเมืองได้แต่ที่เห็นได้ชัดเจนคือพัฒนาการเมืองและพัฒนาการทางเศรษฐกิจส่งเสริมซึ่งกันและกันถ้าระบบการเมืองใดมีความอ่อนแอระส่ำระสายไม่มั่นคงการพัฒนาทางเศรษฐกิจก็ทำได้ลำบากขณะเดียวกันประเทศที่มีความล่าช้าทางเศรษฐกิจมักประสบปัญหาทางการเมืองอยู่ไม่น้อยดังนั้นการพัฒนาการเมืองจะมีส่วนช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจก็จะช่วยให้ระบบการเมืองพัฒนาได้เร็วขึ้นดังนั้นแนวคิดพัฒนาการเมืองดังกล่าวมาทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของพัฒนาการเมืองกล่าวคือพัฒนาการเมืองหรือการพัฒนาทางการเมืองนั้นเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งระบบและกระบวนการทางการเมืองโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นประชาธิปไตยให้กับระบบเมืองเศรษฐกิจและสังคมทั้งนี้เพราะระบบเมืองเศรษฐกิจและสังคมนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกัน

จุมพล หนิมพานิช (2548, น. 45) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าพัฒนาการเมืองคือกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านของชีวิตมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย

ขณะเดียวกันก็ถือว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันและระบบการเมืองใดจะนับได้ว่ามีพัฒนาการทางการเมืองหรือไม่นั้นก็พิจารณาได้จากการแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) กล่าวคือยิ่งโครงสร้างทางการเมืองมีหน่วยย่อยซึ่งทำหน้าที่อันเป็นหน้าที่เฉพาะของหน่วยนั้น ๆ มากเพียงใดการพัฒนาการเมืองก็มีมากขึ้นเท่านั้นซึ่งโครงสร้างทางการเมืองดังกล่าวก็แบ่งเป็นหลาย ๆ หน่วยย่อยเช่นศาลรัฐธรรมนูญศาลปกครองเมืองสี่มวชนกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งแต่ละหน่วยก็มีหน้าที่ต่างกันออกไปเช่นรัฐสภาที่มีหน้าที่ออกกฎหมายบางคราวก็มีเลือกและควบคุมรัฐบาลรัฐบาลก็มีหน้าที่บริหารประเทศซึ่งรวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภาศาลก็มีหน้าที่เป็นผู้ตัดสินว่าใครถูกใครผิดเวลาเกิดคดีทั้งนี้ก็โดยถือกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา ทั้งนี้นอกจากศาลยุติธรรมที่ใช้อำนาจตุลาการในการตัดสินคดีแพ่งคดีอาญาดังกล่าวในปัจจุบันก็ยังมีศาลที่ใช้อำนาจตุลาการที่แตกต่างไปจากศาลยุติธรรมทั่วไปศาลดังกล่าวก็คือศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นอีกหน่วยย่อยหนึ่งของโครงสร้างทางการเมืองที่ทำหน้าที่เฉพาะคือมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญอันเป็นการใช้อำนาจตุลาการทางการเมืองเพื่อปกป้องรักษาไว้ซึ่งความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญซึ่งจากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาทางการเมืองดังกล่าวมาแนวคิดของบรรดานักวิชาการท่านอื่นๆหลักการดังกล่าวคือหลักการแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) กล่าวคือการพัฒนาทางการเมืองนั้นคือกระบวนการ (Process) ของการเปลี่ยนแปลงทั้งในรูปแบบและเนื้อหาของระบบการเมืองโดยมีจุดมุ่งหมายปลายทาง (Ends) เพื่อไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยอันเป็นระบบการเมืองที่พึงปรารถนาของกระบวนการพัฒนาการเมืองและการจะบรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการเมืองคือความเป็นประชาธิปไตยดังกล่าวได้ก็มีหลักการย่อย ๆ ที่สำคัญหลายประการเช่นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้ทันสมัยการดำเนินงานของรัฐบาลซึ่งมีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั่วประเทศการพัฒนาการบริหารและกฎหมายการระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองการสร้างควมมีเสถียรภาพและความเป็นระเบียบการแบ่งแยกความแตกต่างในโครงสร้างทางการเมือง การทำให้วัฒนธรรมเป็นแบบทางโลก (Secularization of Political Culture) การสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) เป็นต้น (สุวัฒน์ชัย ศรีทองสุข, 2557, น. 25)

Pye (1966, pp. 33-48) ก็กล่าวถึงลักษณะของการเมืองที่มีพัฒนาการ (Political Development) ดังนี้

1. การสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization)

- 1.1 ความสามารถในการปรับตัวของระบบการเมืองมีลักษณะยืดหยุ่น (Adaptability)

ปัญหาใดที่มีอยู่ไม่จำเป็นต้องคงอยู่ตลอดเพราะสามารถปรับตัวได้ขึ้นอยู่กับว่าจะช้าหรือเร็ว

1.2 การมีองค์กรที่ซับซ้อน (Complexity) ยิ่งสังคมมีความซับซ้อนยิ่งต้องการผู้ชำนาญงานมาแก้ไข

1.3 ความเป็นกลุ่มก้อนขององค์กร (Coherence) ยิ่งทำให้ศักยภาพในการแก้ไขปัญหาดีขึ้น

1.4 ความเป็นอิสระ (Autonomy) ความเป็นอิสระของระบบย่อยจะช่วยให้การเมืองมีประสิทธิภาพคนที่รู้ปัญหาหรือประสบด้วยตนเองสามารถแก้ไขได้ตรงจุดกว่าโดยไม่ต้องรอการตัดสินใจจากระบบใหญ่

2. การเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองอย่างมีเสถียรภาพ (Political Stability)

3. การเสริมสร้างสมรรถนะของระบบการเมืองในการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ (Political Capacity)

2.7.3 องค์ประกอบของการพัฒนาการเมือง

Pye (1966, pp. 45-47) ได้สรุปองค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองออกเป็น 5 ประการดังนี้

1. ความเท่าเทียมกัน (Equality) ซึ่งมีความหมายครอบคลุมทั้งความเท่าเทียมกันทางกฎหมายความเท่าเทียมกันในสิทธิทางการเมืองและความเท่าเทียมกันที่ประชาชนจะได้รับจากการให้บริการของรัฐทั้งทางบริการด้านการศึกษาสาธารณสุขตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) หมายถึงความสามารถที่ระบบการเมืองจะตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองโดยที่ระบบการเมืองจะต้องเปิดรับการควบคุมกำกับและตรวจสอบจากประชาชนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการตัดสินใจใดใดทางการเมืองจะเสริมสร้างให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดีโดยเสมอภาคกัน

3. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะในประการนี้สอดคล้องกับทัศนะของ Almond and Powell (1966, pp. 299-300) ที่เห็นว่าองค์ประกอบสำคัญด้านหนึ่งของการพัฒนาการเมืองก็คือการแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงเฉพาะทางส่วนการจัดแบ่งโครงสร้างทางการเมืองออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการเป็นต้นนั้นเป็นไปเพื่อให้แต่ละฝ่ายสามารถจัดหาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุมีผล (Secularization of Political Culture) โดยทั่วไปนั้นสังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยมมักจะปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในจารีตประเพณีอย่างขาดเหตุผลยึดถือเรื่องโชคลางรวมถึงการปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่า

ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบุญบารมีการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นไปในทางมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนให้เหตุผลในการดำรงชีวิตโดยเฉพาะความเป็นเหตุเป็นผลที่ประชาชนจะต้องควบคุมกำกับและตรวจสอบการเมืองอย่างใกล้ชิด Almond and Powell (1966, pp. 299-300) กล่าวว่าไว้ว่าลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเป็นเหตุเป็นผลนี้มักจะพบได้ทั่วไปในสังคมอุตสาหกรรม

5. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) คือผลผลิตของการกระจายอำนาจทางการเมืองเพื่อให้ระบบย่อยมีอำนาจในการพิจารณาปัญหาสาเหตุความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนรวมถึงการกำหนดแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหาหรือเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.7.4 เป้าหมายของพัฒนาการทางการเมือง

ฐปนบรรต พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัยและรสนิน ศิริยะพันธุ์ (2552, น. 36-40) ได้กล่าวถึงการศึกษาพัฒนาการทางการเมืองตามแนวคิดแนวทางต่าง ๆ นั้นโดยทั่วไปอาจสรุปได้ว่ามีเป้าหมายของพัฒนาการทางการเมืองที่สำคัญได้แก่ความมีเสถียรภาพทางการเมืองความชอบธรรมทางการเมืองความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมืองความเป็นสถาบันทางการเมืองและความทันสมัยทางการเมืองโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความมีเสถียรภาพทางการเมืองความมีเสถียรภาพทางการเมือง (Political Stability) เป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาการเมืองในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศทั้งหลายมักปรากฏอยู่เสมอว่าต้องมีเหตุการณ์ความไม่สงบการใช้ความรุนแรงทางการเมืองการชุมนุมประท้วงการจลาจลการขัดแย้งระหว่างกลุ่มศาสนา กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มตามภูมิภาคอันเป็นอาการของสภาพไร้เสถียรภาพทางการเมืองในกรณีของประเทศกำลังพัฒนานักทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และสังคมวิทยาหลายคนได้ให้คำอธิบายถึงความไม่เสถียรภาพในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ทางการเมือง เช่น Deutsch (2006) ได้กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ทางการเมืองเป็นเรื่องของกระบวนการที่ก่อให้เกิดค่านิยมแบบเก่าๆ รุนแรงและสลายตัวไปและทำให้คนทั้งหลายพร้อมที่จะรับเอาค่านิยมแบบใหม่เข้ามาดังนั้นความวุ่นวายระส่ำระสายทางการเมืองจึงเป็นอาการของความไม่พัฒนาทางการเมืองถ้าจะให้การเมืองพัฒนาความวุ่นวายเช่นนี้ จะต้องลดลงและอยู่ในวิสัยที่จะควบคุมหรือจัดการได้วิธีการสร้างเสถียรภาพวิธีหนึ่งคือการใช้ระบอบประชาธิปไตยอย่างไรก็ตามการใช้ระบอบนี้ในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศมักประสบปัญหาความวุ่นวายอันเกิดจากปัญหาความอ่อนแอของระบอบแต่ในระยะยาวระบอบประชาธิปไตยสามารถสร้างเสถียรภาพทางการเมืองได้ดีกว่าระบอบอำนาจนิยมระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์เป็นอีกวิธีหนึ่งของการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองในบางประเทศที่ต้องแลกกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน

2. ความชอบธรรมทางการเมืองความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) เป็นเป้าหมายอีกประการหนึ่งของการพัฒนาการเมืองโดยเป็นเรื่องของความถูกต้องตามกฎหมายและ

การยอมรับของประชาชนโดยแบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ 1) ความชอบธรรมต่อตัวผู้นำคือการที่ประชาชนยอมรับว่าผู้นำที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้นได้อำนาจมาด้วยความถูกต้อง 2) ความชอบธรรมต่อรัฐบาลคือประชาชนยอมรับว่ารัฐบาลที่บริหารประเทศอยู่มีความถูกต้องและ 3) ความชอบธรรมต่อระบบการเมืองคือการที่ประชาชนยอมรับระบบการเมืองว่ามีความถูกต้องหากพิจารณาทั้ง 3 ระดับจะเห็นว่าความชอบธรรมต่อระบบการเมืองมีความสำคัญที่สุดความชอบธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของระบบการเมืองแต่เราต้องยอมรับว่ามีระบบการเมืองจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีความชอบธรรมดังนั้นพัฒนาการทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ว่า จะทำอย่างไรจึงทำให้ระบบการเมืองมีความชอบธรรม (Pye and Yates, 1992, pp. 40-41) ซึ่งอาจทำได้โดยการมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องสนับสนุนระบบการเมืองการมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผน (Pattern) ของทัศนคติและความโน้มเอียงค่านิยม (Orientation) ของประชาชนที่มีต่อการเมืองซึ่งอาจแยกออกได้เป็น 1) ความรอบรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกสถาบันและกิจกรรมทางการเมือง 2) ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องหรือปฏิเสธกลไกหรือสถาบันการเมืองและ 3) การประเมินผลงานของระบบการเมืองเป็นการแสดงความเห็นเกี่ยวกับการทำงานของกลไกทางการเมืองตลอดจนผู้นำและสถาบันทางการเมือง (Almond and Powell, 1966, p. 50)

3. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมืองปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อความชอบธรรมทางการเมืองคือประสิทธิภาพของระบบการเมืองเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองใหม่ประชาชนอาจไม่ยอมรับแต่เมื่อระบบการเมืองใหม่นี้ได้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องจะสามารถสร้างการยอมรับและศรัทธาของประชาชนได้ในขณะเดียวกันระบบการเมืองที่มีความชอบธรรมอยู่แล้วแต่ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานแล้วความเชื่อถ้อยยอมรับในระบบการเมืองนั้นอาจลดลงมีผลเสียต่อความชอบธรรมทางการเมืองได้ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความชอบธรรมทางการเมืองและถือว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาทางการเมืองด้วยซึ่งเรื่องนี้อาจกล่าวรวมเป็นเรื่องของความสามารถหรือสมรรถนะของระบบการเมือง (Political Efficacy) ได้เช่นกันนักทฤษฎีทางการเมืองการพัฒนาการทางการเมืองแทบทุกคนต่างยอมรับว่าความสามารถหรือสมรรถนะของระบบการเมืองเป็นลักษณะหนึ่งของการพัฒนาการทางการเมือง Almond and Powell (1966, pp. 190-203) ได้แบ่งแยกประเภทของความสามารถของระบบการเมืองออกเป็นความสามารถในการดึงเอาทรัพยากรมาใช้ความสามารถในการบังคับใช้กฎเกณฑ์ความสามารถในการจัดสรรประโยชน์ความสามารถเชิงสัญลักษณ์และความสามารถในการตอบสนองความสามารถในการดึงทรัพยากรหมายถึงประสิทธิภาพของระบบในการระดมทรัพยากรทางวัตถุและทรัพยากรมนุษย์ส่วนความสามารถในการจัดสรรประโยชน์เป็นเรื่องการแบ่งสรรสิ่งของบริการสถานภาพเกียรติยศและโอกาสให้กับบุคคลหรือกลุ่มในระบบการเมืองซึ่งเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่งของระบบการเมืองนอกจากนี้เรื่องความสามารถในการตอบสนองของระบบการเมืองต้องตอบสนองอย่างน้อยในบางเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอๆคือจะต้องตอบสนองในเรื่องใดบ้างต่อใครและอย่างไร

ความสามารถข้างต้นของระบบการเมืองมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางการเมืองเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการพัฒนาความสามารถในเรื่องหนึ่งเป็นเงื่อนไขของความสามารถในอีกเรื่องหนึ่งเช่นระบบการเมืองต้องมีความสามารถในการตั้งทรัพยากรมาใช้และความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายก่อนที่จะพัฒนาความสามารถในด้านการจัดสรรประโยชน์ระบบการเมืองเองต้องมีการปรับโครงสร้างให้มีความชำนาญเฉพาะและมีความซับซ้อนในระดับหนึ่งจึงจะเสริมสร้างความสามารถหรือประสิทธิภาพของคนได้

4. ความเป็นสถาบันทางการเมืองในสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงสถาบันทางการเมืองทั้งหลายมักขาดความเป็นสถาบันอย่างแท้จริง (Political Institutionalization) ความเป็นสถาบันหมายถึงลักษณะที่สถาบันมีคุณค่าและมีความสามารถในการเผชิญและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพกล่าวคือมีความยืดหยุ่นปรับตัวได้และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวมีความสลับซับซ้อนและมีความเป็นอิสระดังนี้ (Huntington, 1968, pp. 12-16) 1) ความเป็นสถาบันทำให้สถาบันทางการเมืองและระบบการเมืองมีความเข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพทางการเมืองไว้ได้เมื่อประชาชนมีความต้องการมากขึ้นและแต่ละกลุ่มต่างต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองมากขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตนสถาบันที่มีลักษณะข้างต้นจะสามารถรองรับและตอบสนองสิ่งเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในส่วนของความมีคุณค่า (value) สถาบันแตกต่างไปจากองค์การธรรมดาในแง่ที่ว่าสถาบันมีคุณค่ามากกว่าองค์การทั่ว ๆ ไปความมีคุณค่าทำให้สถาบันสามารถมีบทบาทต่าง ๆ อันเป็นที่ยอมรับของประชาชนหรือของสังคมการยอมรับในคุณค่าของสถาบันเช่นนี้ย่อมทำให้สถาบันแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ หรือตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดี 2) ในเรื่องของความยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) เมื่อมีความยืดหยุ่นมากย่อมปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมได้มาก 3) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว (Cohesiveness) นี้ไม่ได้หมายความว่าในสถาบันนั้นไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกันบุคคลกลุ่มหรือหน่วยงานในสถาบันนั้นอาจมีความคิดเห็นความต้องการหรือผลประโยชน์แตกต่างกันได้แต่ความแตกต่างนั้นต้องไม่นำไปสู่ความแตกแยกสถาบันจะต้องควบคุมความแตกต่างดังกล่าวให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม 4) ในเรื่องของความซับซ้อน (Complexity) ขององค์การนั้นหมายความว่าสถาบันนั้น ๆ ควรมีหน่วยงานย่อยเป็นจำนวนพอสมควรและแต่ละหน่วยงานนั้นมีความรับผิดชอบที่ชัดเจนและมีความชำนาญเฉพาะที่จะรับผิดชอบได้อย่างดีสถาบันเช่นนี้จะสามารถเผชิญกับการท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ความเป็นอิสระ (Autonomy) หมายความว่าในขณะที่สถาบันนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับสถาบันอื่น ๆ และเมื่อมีความสัมพันธ์กันแล้วถ้าสถาบันหนึ่งสถาบันใดมีอันเป็นไปแล้วย่อมมีผลกระทบต่อสถาบันอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้ผลกระทบดังกล่าวนำไปสู่การเสื่อมสลายของสถาบันนั้นสถาบันดังกล่าวต้องพัฒนาตนเองให้มีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง

5. ความทันสมัยทางการเมืองความทันสมัยหรือความเป็นสมัยใหม่ทางการเมือง (Political Modernization) เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองความทันสมัยทางการเมือง

แตกต่างไปจากการพัฒนาทางการเมืองแต่พัฒนาการเมืองเป็นไปไม่ได้ถ้าไม่มีความทันสมัย ความทันสมัยทางการเมืองจึงมีรูปแบบดังนี้ 1) ระบบการเมืองมีรัฐบาลกลางที่มีอำนาจครอบคลุมทั้งระบบการขยายตัวของรัฐบาลหรือสถาบันทางการเมืองจากส่วนกลางให้มีอำนาจทั้งประเทศถือว่าเป็น ความทันสมัยอย่างหนึ่ง 2) มีความเป็นชาติ (Nationhood) การสร้างชาติเป็นเรื่องของการสร้างความผูกพันและความจงรักภักดีของคนที่อยู่ในรัฐนั้นให้มีต่อรัฐให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ร่วมกันของคนในรัฐ 3) การมีโครงสร้างทางการเมืองที่แบ่งแยกความแตกต่างภายใน (Differentiation) และมีความซับซ้อน (Complexity) ลักษณะเช่นนี้หมายความว่าในระบบการเมืองจะมีสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่และความชำนาญแตกต่างกัน 4) การใช้เหตุผล (Rationale) ระบบการเมืองสมัยใหม่ใช้เหตุผลเป็นหลักซึ่งหมายความว่า การตัดสินใจต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล 5) การใช้หลักนิติธรรม (The Rule of Law) เป็นการปกครองหรือการบริหารที่ใช้กฎหมายเป็นหลักไม่ใช่อำนาจอยู่ที่ตัวบุคคล 6) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระบบการเมืองสมัยใหม่เห็นว่าประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีได้หลายรูปแบบเช่นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการแสดงความคิดเห็นการชุมนุมประท้วง เป็นต้น

2.7.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเมือง

Huntington (1968, p. 35) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเมือง (Political Development) และการทำให้ทันสมัยทางการเมือง (Political Modernization) ว่าประกอบด้วยปัจจัยแปรผัน 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ความมีเหตุผลของอำนาจหน้าที่ (Rationalization of Authority) ทั้งในแง่ของที่มาแห่งอำนาจและการใช้อำนาจ

2. การจำแนกแยกแยะและทำหน้าที่ตามความชำนาญเฉพาะอย่างของโครงสร้างของระบบการเมือง (Differentiation and Specialization)

3. การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ต่อมา Huntington (1971, p. 283) ได้เปลี่ยนแนวความคิดในเรื่องการพัฒนาการเมืองโดยเขียนบทวิจารณ์ตัวเองและเสนอความคิดแนวใหม่ในแง่ “The Change to Change: Modernization, Development, and Politics” โดยมองดูการปรับเปลี่ยนของระบบการเมืองที่จะรับการเปลี่ยนแปลงด้านอื่นในแง่นี้จะเห็นว่าเป็นการเลือกใช้คำว่าเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองและเลี้ยงชีพคำว่าพัฒนาการเมืองแนวความคิดการพัฒนาการเมืองที่ใช้ได้กับระบบการเมืองทุกระบบทุกยุคทุกสมัยนี้จะพิจารณาเฉพาะด้านการเมืองโดยดูที่สถาบันและกระบวนการทางการเมืองและอำนาจทางการเมืองแนวความคิดอันนี้จะมีลักษณะเป็นกลางโดยไม่มีอคติทางอุดมการณ์ทางการเมืองแผนพัฒนาการเมืองจะประกอบด้วยตัวแปรสามตัวคือ

1) ความสามารถในการที่ทำให้ระบบการเมืองเป็นที่ยอมรับโดยสมาชิกของประชาคมการเมือง (The Capacity to Make the Political System Acceptable by Members of the Political Community)

คือการที่ระบบการเมืองนั้นสามารถใช้วิธีโฆษณาชวนเชื่อหรือแสดงความสามารถในการแก้ปัญหาสังคม ทำให้เกิดความยอมรับหรือความชอบธรรมขึ้นโดยไม่ใช้กำลังทั้ง ๆ ที่ระบบนั้นอาจเป็นระบบที่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงแต่ถ้าสมาชิกสังคมยอมรับสภาพดังกล่าวโดยศุภฤกษ์เช่นยอมรับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าสมาชิกอื่นและยังให้ความสนับสนุนระบบการเมืองนั้นอย่างเต็มใจและถือว่าระบบการเมืองนั้นมีความสามารถที่ทำให้เป็นที่ยอมรับและมีความชอบธรรมการกล่าวเช่นนี้มีได้หมายความว่า เป็นการสนับสนุนระบบที่ขาดความยุติธรรมทางสังคมแต่เป็นการมองจากความเป็นจริงว่ามีสังคมจำนวนมากที่คนมีความแตกต่างและไม่เสมอภาคกันแต่ยอมรับระบบการเมือง 2) การรับช่วงอำนาจทางการเมืองอย่างสันติ (Peaceful Transfer of Power) หมายถึง การเปลี่ยนตัวผู้นำต้องไม่เกิดจากการใช้อำนาจอาวุธหรืออำนาจทหารหรือวิธีการอันรุนแรงช่วงชิงอำนาจนั้นจะเป็นด้วยการสร้างประเพณีการสืบทอดหรือการเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนหรือการต่อรองในพรรคว่าใครควรจะสืบทอดหรือผ่านการทดลองความสามารถเพื่อเป็นผู้นำโดยไปต่อสู้กับชีวิตคนเดียวกันที่มีภยันตรายต่าง ๆ ถ้าวอดชีวิตจะได้เป็นผู้นำซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติของคนบางเผ่าในสมัยโบราณข้อสำคัญคือต้องไม่ใช้กำลังช่วงชิงรัฐประหารยึดอำนาจ 3) ความต่อเนื่องของระบบการเมือง (Continuity of the Political System) ตัวแปรข้อที่สามนี้หมายความว่าระบบการเมืองนั้นต้องมีความต่อเนื่องพอสมควรโดยมีหลักเกณฑ์ในการวัดความต่อเนื่องสองประการคือระบบนั้นต่อเนื่องกันอย่างน้อยสองชั่วอายุคนและมีวิธีการสืบทอดอำนาจให้เห็นด้วยสรุปได้ว่าการพัฒนาทางด้านการเมืองจะมีความเกี่ยวพันในการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองเพื่อสามารถสนองความต้องการของประชาชนรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นจะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงนอกระบบการเมืองหากมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งก็ตามต้องอยู่ภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์และยังคงไว้ซึ่งระบบการเมืองเดิม (System Maintenance) และระบบการเมืองต้องสามารถปรับตัว (Adaptability) ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เปลี่ยนไปและการปรับตัวนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเสถียรภาพทางการเมืองผลการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจะผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านความต้องการ (Demand) และการสนับสนุนหรือเกื้อหนุน (Support) ต่าง ๆ ของประชาชน

2.8 การปกครองรูปแบบกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีบทบาทและความสำคัญทั้งในฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ความเป็นรูปแบบพิเศษของกรุงเทพมหานคร ดังเห็นจากการมีพระราชบัญญัติเฉพาะองค์การ นั่นคือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 นอกจากนี้รูปแบบการบริหาร

กรุงเทพมหานครยังเป็นระบบชั้นเดียว หมายถึง กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรเดียวที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด ในขณะที่พื้นที่จังหวัดอื่น ๆ มีระบบการปกครองท้องถิ่นเป็นสองชั้น คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในระดับบน ส่วนเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับล่าง (อรทัย ก๊กผล, 2563)

2.8.1 ประวัติความเป็นมากรุงเทพมหานคร

2.8.1.1 กรุงเทพมหานครช่วง พ.ศ. 2325-2514

กรุงเทพมหานครเดิมเรียกว่า “เมืองบางกอก” ต่อมาได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นเมืองหลวง เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2325 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงมีพระราชดำริว่ากรุงธนบุรีตั้งอยู่ในที่คับแคบ ไม่ต้องด้วยหลักพิชัยสงคราม ต่างกับกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะพื้นที่อันเป็นที่เหมาะสมด้วยจตุยทธศาสตร์ จึงทรงตัดสินพระทัยโปรดเกล้าฯ สถาปนากรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ พระราชทานนามว่า “กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลก ภพนพรัตน์ราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์ มหาสถาน อมรพิมาน อวตารสถิต สักกะ ทตติยะ วิษณุกรรมประสิทธิ์” เพื่อเป็นมงคลนามนับแต่นั้นเป็นต้นมา ซึ่งแต่เดิมนั้น ใช้คำว่า “บวรรัตนโกสินทร์” แต่มาเปลี่ยนนามพระนครในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็น “อมรรัตนโกสินทร์” แทน

รูปแบบการปกครองในสมัยแรกนั้น กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นเมืองหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมเวียง มีเสนาบดีกรมเวียงเป็นหัวหน้า ดูแลรับผิดชอบ พอมาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อารยธรรมตะวันตกเริ่มแพร่เข้ามาในราชอาณาจักรมากขึ้น พระองค์ทรงมีพระราชดำริที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง จึงทรงให้ทดลองนำเอาระบบคณะกรรมการมาใช้กับรูปแบบการปกครองเมืองหลวงอยู่ชั่วขณะหนึ่ง แต่ขณะนั้นประชาชนของพระองค์ยังไม่พร้อมและสุดท้ายไม่ประสบความสำเร็จ จึงโปรดให้ยกเลิกและเปลี่ยนฐานะของกรมเวียงมาเป็นกระทรวงเมืองแทน ต่อมาได้เปลี่ยนจากกระทรวงเมืองมาเป็นกระทรวงนครบาล

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงนครบาลมารวมกับกระทรวงมหาดไทย และมีการแต่งตั้งตำแหน่งสมุหพระนครบาล โดยมีหน้าที่ปกครองดูแลรับผิดชอบมณฑลกรุงเทพโดยเฉพาะ และมณฑลกรุงเทพขณะนั้นประกอบด้วยจังหวัดพระนคร ธนบุรี นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งต่อมาพระองค์ได้ทรงให้มีการรวมมณฑลหลาย ๆ มณฑลเข้าเป็นภาค มีอุปราชทำหน้าที่ตรวจตราเหนือสมุหเทศาภิบาล เป็นตำแหน่งที่ขึ้นตรงกับกษัตริย์ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศยกเลิกตำแหน่งอุปราชเมื่อปี พ.ศ. 2468 ทำให้มีผลยกเลิกการแบ่งภาคไปโดยอัตโนมัติและได้ทรงประกาศยุบ และรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ

ระบบการปกครองของจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี มีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2476 และการจัดรูปแบบการปกครองภายในจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี ได้จัดขึ้นตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2476 กล่าวคือ มีอำเภอเป็นหน่วยการปกครองย่อยของจังหวัดหลังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ต่อมาได้มีการจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพมหานครในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 และเปิดดำเนินงานในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 เช่นเดียวกับจังหวัดธนบุรีก็มีการจัดตั้งเทศบาลนครธนบุรี เทศบาลนครกรุงเทพฯ ขณะนั้นมีฐานะเป็นนิติบุคคล หลังมีการขยายพื้นที่ในปี พ.ศ. 2497 และในปี พ.ศ. 2514 ก่อนที่จะมีการรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน

สิ่งที่เป็นลักษณะเด่นให้จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีแตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ คือเป็นที่ตั้งของราชการส่วนกลาง และประชาชนทั้งสองจังหวัดมีความผูกพันต่อการใช้ในการชีวิตประจำวันเหมือนอยู่ในจังหวัดเดียวกันตลอดมา จึงทำให้มีผลต่อการรวมทั้งสองจังหวัดในเวลาต่อมา

2.8.1.2 กรุงเทพมหานครช่วงประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 (พ.ศ. 2514-2515)

เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 ในระหว่างที่คณะปฏิวัติทำหน้าที่บริหารประเทศ ได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 และ 25 ให้ปรับปรุงระบบการปกครองจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี โดยสาระสำคัญของประกาศคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว คือ มีการรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าเป็นจังหวัดเดียวกัน เรียกว่า “จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และเมื่อรวมกันแล้วสภาพของนครหลวงกรุงเทพธนบุรียังคงมีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคอยู่เช่นเดิม มีผู้ว่าราชการจังหวัด เรียกว่า “ผู้ว่าราชการจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด 2 คน และรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 องค์การเข้าด้วยกันเป็น “องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” มีสภาจังหวัดเรียกว่า “สภานครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และรวมเทศบาลทั้งสองเข้าด้วยกัน เป็น “เทศบาลนครหลวง” ประกอบด้วย “สภาเทศบาลนครหลวง” และ “เทศมนตรี” ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลนครหลวงไม่เกิน 36 คน และมีเทศมนตรีอื่นอีกไม่เกิน 8 คน โดยมีผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็นนายกเทศมนตรีนครหลวงโดยตำแหน่งและเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานอีก 1 ปีต่อมา คือปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ปรับปรุงการบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และเทศบาลนครหลวงใหม่กลายเป็นรูปแบบการบริหารและการปกครองที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทย จากเทศบาลเป็นองค์การบริหารใหม่เรียกว่า “กรุงเทพมหานคร” โดยให้เป็นชื่อเดียวกันกับนครหลวง และให้สามารถบริหารจัดการภายในพื้นที่ทั้งจังหวัดได้ด้วยตนเอง

มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้ง อีกทั้งให้มีสภากรุงเทพมหานคร สภาเขต มาจากการแต่งตั้ง เช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นการรวมราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือ จังหวัดนครหลวง กรุงเทพมหานคร และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาลนครหลวง องค์การบริหารนครหลวง กรุงเทพมหานคร สุขาภิบาลในเขตนครหลวง กรุงเทพมหานคร รวมเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน

ดังนั้น ตามผลของประกาศคณะปฏิวัติที่ 335 จึงมีผลให้กรุงเทพมหานครมีความชัดเจนของการเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีลักษณะเป็นสากลมากยิ่งขึ้นในการบริหารเมืองหลวง และมีการกระจายอำนาจการบริหารออกไปยังระดับต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร อย่างกรณีของสำนักงานเขต รวมทั้งการมีสภากรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่ตรวจสอบรวมทั้งทำงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพร้อมกันไปด้วย อย่างไรก็ตาม ใด ๆ ก็ดี ต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนกลาง

2.8.1.3 กรุงเทพมหานครช่วงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518

หลังจากที่มีการรวมเป็นเขตการบริหารราชการรูปแบบเดียว คือ กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2515 แล้ว รูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครยังมีการปรับเปลี่ยนอีกครั้ง ด้วยเหตุการณ์อันไม่สงบเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ส่งผลให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ประกาศขึ้นใช้โดยมีมาตรา 16 บัญญัติว่า การปกครองท้องถิ่นทุกระดับ รวมทั้งนครหลวง ให้มีสภาท้องถิ่น และผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารปกครองท้องถิ่นมาจากทางเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น นั่นคือ ทำให้กรุงเทพมหานครจะต้องเปลี่ยนแปลงตามคำสั่งดังกล่าวด้วย

การตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ได้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครขึ้นมาครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2518 ทำให้ได้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่มาจากเลือกตั้งคนแรก คือ นายธรรมนูญ เทียนเงิน แต่การเลือกตั้งครั้งนั้น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและคณะไม่ได้อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ 4 ปี ทั้งนี้เพราะเกิดการขัดแย้งกันอย่างรุนแรง จึงทำให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสภากรุงเทพมหานคร ต้องพ้นจากตำแหน่ง และต่อมาได้มีการแบ่งส่วนราชการตามพื้นที่ออกเป็น 24 เขต

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ฉบับนี้ ได้กำหนดฐานะและรูปการปกครองการบริหารของกรุงเทพมหานคร แตกต่างไปจากประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 หลายประการ กล่าวคือ กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง

มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง ฉะนั้น กรุงเทพมหานครจึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

2.8.1.4 กรุงเทพมหานครช่วงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

หลังจากกรุงเทพมหานครมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยตรงจากประชาชนตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และบริหารงานได้เพียงปีเศษ ได้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ราชการกรุงเทพมหานคร นายกรัฐมนตรี นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้มีคำสั่งตามมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2519 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งและให้ยุบสภากรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครแทนเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2528

เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2528 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ซึ่งทำให้กรุงเทพมหานครมีอิสระในการบริหารมากขึ้น

ในเนื้อหาของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 กับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มีส่วนที่คล้ายคลึงกัน แต่ได้ปรับปรุงถ้อยคำและเพิ่มแนวความคิดใหม่ ๆ ในสาระสำคัญหลายประการ เพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสากลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องในการบริหารราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นพระราชบัญญัติที่กรุงเทพมหานครยังคงยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ณ ปัจจุบัน ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 5 ฉบับด้วยกัน คือ

- 1) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
- 2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534
- 3) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2539
- 4) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542 และ
- 5) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2550

เนื่องด้วย สภาพการณ์ในแต่ละช่วงเวลานั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงจึงทำให้ต้องปรับเปลี่ยนข้อกำหนดบางประการให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ ณ ช่วงเวลานั้น ๆ ด้วยสภาพการเป็นศูนย์กลางและศูนย์รวมของความเจริญในด้านต่าง ๆ และทำให้การมองภาพของประเทศไทย นั่นคือ กรุงเทพมหานคร ที่ทำให้เกิดการหลงไหลความเจริญต่าง ๆ ให้เข้ามาสู่กรุงเทพมหานคร รวมถึงทางด้านการเมืองที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่การเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับ

ระดับประเทศ รวมถึงการบริหารงานของรัฐบาลเป็นอย่างมาก จึงทำให้กรุงเทพมหานครมีลักษณะโดดเด่นกว่าการบริหารงานในรูปแบบอื่นของประเทศ

2.8.2 โครงสร้างของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร (กทม.) มีฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 50 เขต มีสำนักงานใหญ่เรียกว่า ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครมีโครงสร้างการบริหารในปัจจุบันดังนี้ (อรทัย ก๊กผล)

2.8.2.1 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร: ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บริหารสูงสุดของกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระ 4 ปี

2.8.2.2 สภากรุงเทพมหานคร: สภากรุงเทพมหานครทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

2.8.2.3 สำนัก และสำนักงานเขต: การบริหารของกรุงเทพมหานครมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารประกอบด้วยสำนักและสำนักงานเขต สำนักงานเป็นการแบ่งการบริหารงานกรุงเทพมหานครตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ปัจจุบันประกอบด้วย 16 สำนัก ส่วนสำนักงานเขตเป็นการแบ่งการบริหารงานตามพื้นที่ และมีบทบาทความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนโดยตรง ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารของสำนักงานเขต คือ ผู้อำนวยการเขต ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร

2.9 บริบทของเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

เขตดินแดง เป็นหนึ่งในห้าสิบเขตของกรุงเทพมหานคร สภาพทั่วไปเป็นแหล่งการค้า การบริการ และแหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563)

2.9.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

เขตดินแดงตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาหรือฝั่งพระนคร มีอาณาเขตติดต่อเรียงตามเข็มนาฬิกา ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตจตุจักร มีคลองบางซื่อ คลองพระยาเว็ก และคลองน้ำแก้วเป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตห้วยขวาง มีถนนรัชดาภิเษกเป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตราชเทวี มีคลองสามเสนเป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตพญาไท มีถนนวิภาวดีรังสิตเป็นเส้นแบ่งเขต

2.9.2 ที่มาของชื่อเขต

พื้นที่ส่วนใหญ่ของเขตดินแดงในอดีตเป็นทุ่งนากว้างขวาง เช่นเดียวกับท้องที่รอบนอกแห่งอื่น ๆ ในจังหวัดพระนคร จนกระทั่งในสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี มีการตัดถนนต่อจากปลายถนนราชวิถีตรงหัวมุมที่บรรจบกับถนนราชปรารภ (ปัจจุบันคือบริเวณสะพานพรหมโยธี ใกล้ทางแยกสามเหลี่ยมดินแดง เขตราชเทวี) เข้ามาในพื้นที่ และสร้างต่อไปจนถึงบริเวณโรงเรียนพร้อมพรรณวิทยา (ถนนประชาสงเคราะห์) ในปัจจุบันต่อมาถนนสายนี้ได้กลายเป็นเส้นทางคมนาคมหลักในพื้นที่ แต่เนื่องจากใช้ดินลูกรังเป็นวัสดุในการก่อสร้าง เมื่อรถยนต์วิ่งผ่านจึงทำให้เกิดฝุ่นสีแดงกระจายไปทั่ว หลังคาบ้านเรือนถูกฝุ่นจับกลายเป็นสีแดง ผู้คนจึงเรียกถนนสายนี้ว่า “ถนนดินแดง” และเรียกย่านนั้นว่า “ดินแดง” ภายหลังเมื่อทางราชการมีนโยบายเพิ่มเขตการปกครองใหม่ในกรุงเทพมหานคร ก็ได้นำชื่อนี้มาตั้งเป็นชื่อของแขวงและเขตด้วย

2.9.3 ประวัติ

แต่เดิมพื้นที่เขตดินแดงเป็นส่วนหนึ่งของตำบลสามเสนใน และตำบลสามเสนนอก อำเภอบางซื่อ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2481 (รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล) ทางกรมได้ปรับปรุงเขตการปกครองใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยให้ยุบรวมอำเภอที่มีจำนวนประชากรและปริมาณงานไม่มากเข้าด้วยกัน ทำให้อำเภอบางซื่อถูกยุบลง ตำบลสามเสนในจึงย้ายมาขึ้นกับอำเภอดุสิต ส่วนตำบลสามเสนนอกย้ายไปขึ้นกับอำเภอบางกะปิต่อมาในปี พ.ศ. 2509 ทางราชการได้โอนตำบลสามเสนในมาขึ้นกับอำเภอพญาไทที่ตั้งขึ้นใหม่ ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันออกของแขวงสามเสนใน เพิ่งได้รับการยกฐานะเป็น “แขวงดินแดง” ขึ้นกับเขตพญาไท หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมืองหลวงเป็นกรุงเทพมหานครไปแล้ว

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 จึงมีพระราชกฤษฎีกาโอนแขวงดินแดงไปขึ้นกับเขตห้วยขวาง เพื่อจัดขนาดพื้นที่และจำนวนประชากรของแต่ละเขตให้มีความเหมาะสมในการปกครองและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ภายหลังเขตห้วยขวางมีความเจริญและมีประชากรหนาแน่นขึ้น อีกทั้งท้องที่บางแห่งโดยเฉพาะแขวงดินแดงยังอยู่ไกลจากสำนักงานเขตมาก ทำให้ไม่สะดวกต่อการบริการประชาชน ในปี พ.ศ. 2532 กรุงเทพมหานครจึงได้ตั้งสำนักงานเขตห้วยขวาง สาขาดินแดงขึ้นเพื่อดูแลพื้นที่แขวงดินแดง และในวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2536 ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยรวมพื้นที่แขวงดินแดง บางส่วนของแขวงห้วยขวาง บางส่วนของแขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง บางส่วนของแขวงสามเสนใน เขตพญาไท และบางส่วนของแขวงมักกะสัน เขตราชเทวี มาจัดตั้งเป็น “เขตดินแดง” ขึ้น เพื่อประโยชน์ในการปกครอง การบริหารราชการ และการให้บริการแก่ประชาชนที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในท้องที่ และในวันที่ 21 ตุลาคม ปีเดียวกัน กรุงเทพมหานครก็ได้ประกาศ

ตั้งแขวงดินแดงเต็มพื้นที่เขตดินแดง โดยประกาศทั้ง 2 ฉบับ เริ่มมีผลบังคับใช้ในวันเดียวกันคือ วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2537

2.9.3 การแบ่งเขตการปกครอง

วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 กรุงเทพมหานครได้ประกาศจัดตั้งแขวงรัชดาภิเษกแยกจากพื้นที่แขวงดินแดง โดยมีผลบังคับใช้ในวันเดียวกัน ส่งผลให้เขตดินแดงในปัจจุบันแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 2 แขวง ได้แก่ ดินแดง และรัชดาภิเษก โดยมีถนนมิตรไมตรีและถนนประชาสงเคราะห์เป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างทั้ง 2 แขวงดังกล่าว

2.9.4 เหตุการณ์สำคัญ

เมื่อวันที่ 22-25 ธันวาคม พ.ศ. 2556-มวลชนแนวร่วมของ คณะกรรมการประชาชน เพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เดินทางออกไปจากสถานที่ชุมนุม เพื่อปิดล้อมรอบนอกสถานที่ มิให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ดำเนินการเปิดรับสมัคร แก่ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 ภายในอาคารกีฬาเวสน์ 2 อนึ่ง ในวันถัดมา (26 ธันวาคม พ.ศ. 2556) เครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ซึ่งเป็นองค์กรแนวร่วมของ กปปส. ที่ยังคงปักหลักปิดล้อมสถานที่อยู่รอบนอกเข้าปะทะกับกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อทราบว่าสำนักงาน กกต. กำลังดำเนินขั้นตอนการรับสมัครให้แก่ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง ส.ส. อยู่ภายใน

2.9.5 การคมนาคม

2.9.5.1 ทางสายหลักในพื้นที่เขตดินแดง ได้แก่

ถนนวิภาวดีรังสิต

ถนนรัชดาภิเษก

ถนนดินแดง

ถนนอโศก-ดินแดง

ทางพิเศษเฉลิมมหานคร

ทางพิเศษศรีรัช (ส่วนนอกเมือง)

ทางน้ำมีคลองบางซื่อ คลองน้ำแก้ว คลองสามเสน

2.9.5.2 ระบบขนส่งมวลชนตามแผนแม่บท ได้แก่

รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ตามแนวถนนรัชดาภิเษก (สถานีพระราม 9, สถานีศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย, สถานีสุทธิสาร, สถานีรัชดาภิเษก)

รถไฟฟ้ามหานคร สายสีส้ม ตามแนวถนนวิภาวดีรังสิต, ถนนประชาสงเคราะห์ และตัดขวางบนถนนรัชดาภิเษก (สถานีดินแดง, สถานีประชาสงเคราะห์, สถานีศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (ร่วมกับสายสีน้ำเงิน)

รถไฟฟ้าสายสีฟ้า ตามแนวถนนประชาสงเคราะห์, ถนนมิตรไมตรี, ถนนจตุรทิศ (สถานีประชาสงเคราะห์ (เชื่อมต่อกับสายสีส้ม), สถานีมิตรไมตรี, สถานีดินแดง)

2.9.6 สถานที่สำคัญ

2.9.6.1 สถานที่สำคัญ

- 1) กระทรวงแรงงาน
- 2) ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร 2
- 3) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

2.9.6.2 ศูนย์ฝึกกำลังสำรอง

- 1) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 2) สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
- 3) สนามกีฬาศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น)
- 4) สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร

2.9.6.3 หน่วยงานประเภทอื่น

- 1) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2) สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย
- 3) สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.9.6.4 ศาสนสถาน

- 1) วัดกุนนทีรุทธาราม (วัดห้วยขวาง) วัดพุทธ ฝ้ายเถรวาท มหานิกาย
- 2) วัดพรหมวงศาราม (วัดหลวงพ่อเนร) วัดพุทธ ฝ้ายเถรวาท มหานิกาย
- 3) วัดเล่งจิวเจงเสี่ย (วัดจีน) วัดพุทธ ฝ้ายมหายาน
- 4) วัดแม่พระฟาติมา วัดคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก
- 5) มัสยิดมุฮายีรีน
- 6) มัสยิดดารุ้ลมุฮายีรีน
- 7) วัดตะพาน (วัดพุทธ)

2.9.7 สถานศึกษา

2.9.7.1 ระดับอุดมศึกษา

- 1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ
- 2) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

2.9.7.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1) โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม
- 2) โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

2.9.7.3 การอาชีวศึกษา

- 1) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิควิทยา
- 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาพัฒนการจําแนกและวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจจําแนก

2.9.7.4 โรงเรียนสังกัดสํานักการศีกษากรุงเทพมหานคร

- 1) โรงเรียนสามเสนนอก(ประชาราษฎร์อนุกุล)
- 2) โรงเรียนวิชูทิศ
- 3) โรงเรียนวิชากร

2.9.7.5 โรงเรียนสังกัดสํานักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

- 1) โรงเรียนปัญจทรัพย์
- 2) โรงเรียนพร้อมพรรณวิทยา
- 3) โรงเรียนอํานวยพิทยา
- 4) โรงเรียนแม่พระฟาติมา
- 5) โรงเรียนกอบวิทยา
- 6) โรงเรียนจันทรวินชา

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภชัย ตรีเทศ และจุฬา เจริญวงศ์ (2562, น. 175) ได้ศีกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองประชาธิปไตย เชนนโยบายของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศีกษา “แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองประชาธิปไตยเชิงนโยบายของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research Method) ผลการศีกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมทางการเมืองประชาธิปไตยเชิงนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสื่อสารมวลชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านสถาบัน และมีปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมอยู่ 7 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้ คือด้านการเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย ด้านการยึดมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้านการเคารพในกติกาประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมือง ด้านความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ และด้านการไม่มีจิตใจเผด็จการแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดความยั่งยืน คือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องและมีความต่อเนื่อง โดยที่ประชาชนต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ในลักษณะของการทดลองผิดทดลองถูกเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการปรับปรุงให้ดีขึ้น แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าใจคำว่า ประชาธิปไตย คือ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและยึดถือเสียงส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการเข้าใจประชาธิปไตยแบบเปลือกนอก แต่ก็ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประชาชนให้รู้จักคำว่าประชาธิปไตยในเนื้อหาสาระ โดยอาศัยการเรียนรู้และปรับปรุงจากหลายช่องทางทั้งจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานทางการศึกษา องค์กรภาคประชาสังคม ที่จะช่วยกันรณรงค์ให้ประชาชนได้เกิดความเข้าใจประชาธิปไตยทั้งรูปแบบและเนื้อหาสาระควบคู่กัน นอกจากนี้การเรียนรู้ของประชาชนโดยผ่านทางตัวแบบในเชิงสถาบันทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางการเมืองและสถาบันทางสังคม รวมถึงการเรียนรู้ผ่านทางสื่อสารมวลชนและสื่อเทคโนโลยีอันทันสมัยช่วยให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาธิปไตยได้มากขึ้นและทำให้ประชาธิปไตยในชุมชนเกิดการพัฒนามากกว่าเดิม จนเรียกได้ว่าประชาธิปไตยที่ประชาชนในท้องถิ่นสัมผัสได้จริง

บุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .571 4) การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 4 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ การพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 34.70 มีค่า $R^2 = .347$ และมีค่าของ F เท่ากับ 60.359 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .05$ เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อยพบว่า ตัวแปรที่จะอธิบายการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ คือ ปัจจัยด้านหลักสิทธิเสรีภาพทางการเมือง (X_3) ปัจจัยด้านหลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม (X_7) ปัจจัยด้านหลักภราดรภาพ (X_6) และตัวแปรตัวสุดท้ายที่เข้าสู่สมการที่ดีที่สุดของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเสมอภาคทางการเมือง (X_5) สามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 4 ตัวแปร สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังต่อไปนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 1.864 + .145 X_3 + .111 X_5 + .129 X_6 + .138 X_7$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z_r = .194 Z_3 + .191 Z_5 + .187 Z_6 + .159 Z_7$$

5) รูปแบบการพัฒนาระบบการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองของประชาชน ด้านหลักสิทธิเสรีภาพทางการเมือง ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านความเสมอภาคทางการเมือง ด้านหลักภราดรภาพ ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 ด้าน คือ 1) ด้านการปฏิรูปทางการเมืองกับกระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนาาระบบการศึกษากับกระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 3) ด้านการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจกับกระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 4) ด้านการพัฒนาด้านสังคมกับ กระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 5) ด้านการพัฒนาาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพกับ กระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 6) ด้านเสถียรภาพของสถาบันทางการเมืองกับ กระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 7) ด้านพัฒนาการปกครองและการบริหารกับ กระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 8) ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมืองกับ กระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ควรดำเนินการเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมือง โดยการให้ความรู้ และปลูกฝัง ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมแก่ประชาชนอย่างจริงจังและ ต่อเนื่องตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ระดับจังหวัดจนถึงระดับชาติ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการ สร้างปทัสถานทางสังคมที่ดีเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา (2561, น. 105) ได้ศึกษาเรื่อง ประชาธิปไตยกับกระบวนการ มีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคม ผลการวิจัยพบว่าประเทศไทยใช้อุดมการณ์ทางการเมือง การ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตลอด 85 ปีที่ผ่านมา รัฐพยายามทำให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม ทางการเมืองให้การแสดงออกและพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งยกเว้นในบางช่วงที่ เกิดเหตุการณ์ที่ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครองได้แต่กระนั้น โดยหลัก คิดตามการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต้องการให้ประชาชนมีความเป็นใหญ่ใช้อำนาจของ ประชาชน เพื่อประชาชน และโดยประชาชนอย่างแท้จริง หากช่วงใดเวลาใดภาคพลเรือนไม่สามารถ เข้าไปมี อำนาจได้ ช่วงเวลานั้นไม่ถือว่าเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยมุ่ง เปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้ามามีบทบาทในการมองปัญหาและร่วมค้นหาที่มาของปัญหาการวางแผนดำเนิน กิจกรรมของรัฐ การเข้ามีส่วนร่วมในการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง และการติดตาม ตรวจสอบและ การประเมินผลการดำเนินงาน

กฤษณะ กลางเดือน (2560, น.211-213) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ของประชาชนในหมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาวิถี ประชาธิปไตย และพัฒนาและประเมินวิถี ประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบล บ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งขั้นตอนและวิธีการศึกษา 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับความต้องการ การพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าระดับความต้องการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของประชาชนในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบการเมือง เป้าหมาย และ วิถีชีวิตตามลำดับ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเทคนิค AIC คัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมแบบเจาะจง จำนวน 30 คน ผลการ วิเคราะห์ สภาพปัญหาในปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน (A1) ด้านเป้าหมาย พบว่า ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญในการแสดง ความคิดเห็น และอยู่ในวงแคบ ๆ ด้านระบบการเมือง พบว่า มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง การไม่เข้าร่วม การประชุม และผู้นำหวังกอบโกยผลประโยชน์ และ ด้านวิถีชีวิต ได้แก่ การพูดจาด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ นินทากล่าวร้ายเสียดสี ไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น และไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน การกำหนดแนวทาง การพัฒนาในอนาคต (A2) ด้านเป้าหมาย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ร่วมกันเสนอความคิดเห็น ผู้นำควรรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ ควรมีการ ให้ความรู้ เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ด้านระบบการเมือง ได้แก่ การซื้อสิทธิ์ขายเสียง การใส่ร้ายฝ่ายตรงข้าม ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ประชาชน มีสิทธิ เสนอผู้รับเลือกตั้ง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และด้านวิถีชีวิต ได้แก่ การพูดจាកันด้วย ถ้อยคำที่สุภาพ ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น ร่วมรับฟัง และเสนอความคิดเห็น ในการพัฒนาชุมชนในโอกาส ต่าง ๆ การสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence: I) ในด้านเป้าหมาย พบว่า ประชาชนมีแนวคิดให้ตั้ง กล้องรับความคิดเห็นเพื่อผู้นำชุมชนได้ทราบถึงความต้องการหรือการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของ ประชาชนที่แท้จริง หรือเปิดลานกาแปดตอนเช้าให้ได้พูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ด้านระบบ การเมือง มีความต้องการปรับปรุงคุณสมบัติของตัวผู้แทน การเข้าสู่ตำแหน่งที่โปร่งใส สนับสนุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ให้ความรู้ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ด้านวิถีชีวิต พบว่า ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิถีชีวิต ประชาธิปไตย สำหรับการระดมความคิดเห็นแยกประเภท โครงการ จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม คำนึงถึงคนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ และสามารถ แก้ปัญหาได้หลายอย่างทั้งกิจกรรม ที่ประชาชนจัดทำด้วยตนเอง เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอหน่วยงานอื่น ๆ การสร้างแนวทางในการปฏิบัติ (Control: C) การแสวงหาผู้รับผิดชอบ (C1) ให้สมาชิกแต่ละคนมาลงชื่อในกิจกรรมโดยสมัครใจ กิจกรรมที่สามารถทำได้ คือ กิจกรรมตั้งกล้อง รับความคิดเห็นเพื่อเสนอต่อผู้นำชุมชนนำ กิจกรรมที่ต้องขอความช่วยเหลือ จากองค์การบริหาร ส่วนตำบล คือ การประชุมประชาคมเสริมสร้างประชาธิปไตยในชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่วนกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น คือ การอบรม ให้ความรู้ในเรื่องการเมือง การวางแผนแต่ละกิจกรรม (C2) เป็นการกำหนดรายละเอียด และขั้นตอนที่ชัดเจนของการจัด กิจกรรมแต่ละประเภททั้งที่สมาชิกสามารถทำได้ที่เสนอองค์การบริหารส่วนตำบล และที่จะขอ การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ผลการประเมิน วิถีประชาธิปไตยของประชาชน โดยเปรียบเทียบ

ความรู้เกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยของกลุ่ม ตัวอย่าง ระหว่างก่อนการอบรมและหลังการอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้หลัง การอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559, น. 89) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อยู่ระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษายู่ระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาที่มีเพศและคณะต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเหมือนกันแต่นักศึกษาที่ชั้นปีและมีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแตกต่างกัน และนักศึกษาที่เรียนต่างชั้นปีมีส่วนร่วมทางการเมืองเหมือนกัน แต่นักศึกษาที่มีเพศ คณะ ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเริ่มจากการปลูกฝังจิตสำนึกเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2557, น. 64) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบงและหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยคือวัฒนธรรมแบบพลเมือง วัฒนธรรมแบบพลเมืองที่จำเป็นต้องสร้างขึ้นเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยมี 6 ประการสำคัญคือ สำนึกแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัดการมีจิตสาธารณะ การยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น และการมองโลกในแง่ดี ส่วนวัฒนธรรมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยคือ การไม่สนใจมีส่วนร่วมทางการเมืองขาดสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและการเคารพกฎกติกาของสังคม ความคิดเรื่องจิตสาธารณะที่คับแคบ หลักสันติวิธีและการประนีประนอมยังไม่ถูกนำไปปฏิบัติ และความเข้าใจเรื่องการใช้สิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่นยังมีน้อย งานวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมแบบพลเมืองให้เกิดขึ้นในระดับชุมชนหมู่บ้านทั้ง 5 ด้าน คือ การสร้างสำนึกแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองการสร้างสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคม การมีจิตสาธารณะ การยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การรู้จักใช้สิทธิของตนและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

โกวิทย์ พวงงาม, ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมณ์เลิศ, จุริวรรณ จันปลา, รณรงค์ จันโต (2557, น. 43) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องบทบาท สนง.กทต. ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้พรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า 1) สนง.กทต. มีบทบาททั้งในการส่งเสริมและสนับสนุนพรรคการเมืองและบทบาทในการควบคุมตรวจสอบพรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก 2) พรรคการเมืองมีบทบาทช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาประชาธิปไตยแก่ประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก 3) การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยของพรรคการเมืองให้กับ

ประชาชนส่วนใหญ่พรรคการเมืองเน้นกิจกรรมการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองและการรณรงค์หาคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง 4) ลักษณะการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตยของพรรคการเมืองและการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกพรรคการเมืองกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความเห็นว่าส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อปัญหาอุปสรรคของพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตยพบว่า 1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติลงโทษกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กระทำผิดกฎหมายโดยยุบพรรคการเมืองทั้งๆที่เป็นความผิดเฉพาะตัวได้ก่อให้เกิดปัญหาให้การพัฒนาพรรคการเมืองไม่ต่อเนื่องและไปไม่ถึงการเป็นสถาบันทางการเมืองในทำนองเดียวกันการสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามกฎหมายดังกล่าวไม่เอื้ออำนวยให้พรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่มีโอกาสได้รับการสนับสนุนด้านการเงินทำให้พรรคการเมืองดังกล่าวมีปัญหาในการพัฒนาพรรคการเมือง 2) สนง.กกต. มีบทบาทเด่นชัดในการควบคุมตรวจสอบพรรคการเมืองแต่ยังมีจุดอ่อนในบทบาทส่งเสริมสนับสนุนพรรคการเมือง 3) ปัญหาจากระบบประเมินผลการดำเนินงานของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สนง.กกต. ยังขาดการประเมินความคุ้มค่าระหว่างผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองกับงบประมาณที่ได้รับ 4) ปัญหาจากจำนวนบุคลากรของ สนง.กกต. โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคมีจำนวนไม่เพียงพอและขาดความรู้ความเข้าใจในงานพรรคการเมืองที่ดีพอทำให้การส่งเสริมสนับสนุนพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ 5) ปัญหาหรือข้อจำกัดของพรรคการเมืองส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของพรรคการเมืองไม่สามารถบริหารพรรคการเมืองและดำเนินการพัฒนาประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนนอกจากนี้พรรคการเมืองส่วนใหญ่ยังขาดอุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้องไม่ตระหนักและให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมจึงทำให้การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นไปในลักษณะการรณรงค์หาเสียงเป็นหลักและดำเนินการเฉพาะช่วงของการเลือกตั้ง 6) ปัญหาด้านบริบททางการเมืองที่มีความขัดแย้งกันสูงทำให้แต่ละฝ่ายใช้ช่องทางที่มีอยู่เป็นเครื่องมือในการยุบพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามทำให้การดำเนินงานของพรรคการเมืองขาดความต่อเนื่องไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาพรรคการเมือง ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานของ สนง.กกต. กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตยสรุปได้ดังนี้ 1) ควรปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ใน 2 ประเด็นคือประเด็นแรกควรยกเลิกบทลงโทษกรรมการพรรคการเมืองที่กระทำความผิดกฎหมายเฉพาะตัวแต่ไม่ลงโทษกับถึงยุคพรรคประเด็นที่สองควรพิจารณาการกำหนดเกณฑ์ในการให้การสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองโดยควรให้พรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่มีโอกาสได้รับเงินสนับสนุนอย่างยุติธรรม 2) ควรดำเนินการพัฒนาบุคลากรของ สนง.กกต. ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยการเพิ่มพูนความรู้และศักยภาพในด้านการพัฒนาพรรคการเมืองให้มากขึ้นรวมทั้งการเพิ่มอัตรากำลัง 3) สนง.กกต. ควรปรับปรุงและจัดทำ

ตัวชี้วัด (Key Performance Indicator: KPI) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการสนับสนุนแก่พรรคการเมือง โดยเน้นตัวชี้วัดด้านคุณภาพของกิจกรรมและพฤติกรรมของนักการเมืองด้วย 4) สนง.กต. ควรกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชน (Civil Society) ที่จะผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและควบคุมพรรคการเมือง ร่วมกับ สนง.กต. 5) ควรมีระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของพรรคการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นการประเมินพรรคการเมืองเชิงคุณภาพในการประเมินความคุ้มค่าระหว่างผลลัพธ์ ที่เกิดจากการดำเนินงานของพรรคการเมืองกับงบประมาณที่พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุน การส่งเสริมความเข้มแข็งของพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมืองสรุปได้ดังนี้

- 1) การจัดตั้งพรรคการเมือง สนง.กต. ควรพิจารณาแก้ไขกฎเกณฑ์การจดทะเบียนพรรคการเมืองให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้นกว่าที่กำหนดในปัจจุบัน
- 2) กิจกรรมพรรคการเมืองควรพิจารณาจัดให้มีการให้รางวัลแก่พรรคการเมืองที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ดีเด่นด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยควรจัดทำตัวชี้วัดเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการสนับสนุนและควรสนับสนุนให้เกิดองค์กรกลางเพื่อติดตามศึกษาและประเมินการดำเนินงานของพรรคการเมืองในลักษณะ “Policy Watch”
- 3) เงินอุดหนุนพรรคการเมือง สนง.กต. ควรกำหนดกฎเกณฑ์ในการพิจารณาให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองขนาดเล็ก และพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่
- 4) สนง.กต. ควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กระทำความผิดทางการเมืองเป็นความผิดเฉพาะตัวไม่ควรมีบทลงโทษโดยการยุบพรรคการเมือง

เสมอ จุ่นเจริญ (2557, น. 177-178) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.50 มีอายุ ระหว่าง 54-65 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.50 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 57.80 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 45.30 และ มีรายได้ต่อเดือนสูงสุดระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.00 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความ เข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง และด้านสังคมและเศรษฐกิจ ตามลำดับ 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากัน และตามลำดับ รองลงมาได้แก่ ด้านการร่วมในกระบวนการทางการเมืองด้านความสนใจในกิจกรรมทางการเมือง และด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง ตามลำดับ 4) ผลการวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งเร้าทางการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีมากที่สุด และปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีน้อยที่สุด และปัจจัยทั้ง 6 ด้านนี้สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีได้ ร้อยละ 79.30

2.11 การสังเคราะห์ตัวแปร

การวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาปัจจัยและผลของแต่ละปัจจัยในการอธิบายพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นแล้วซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดเป็นตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วผู้วิจัยสรุปตัวแปรได้ดังต่อไปนี้

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การพัฒนาการเมืองตามประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นเขตดินแดง กรุงเทพฯ ที่ประชาชนมีความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย ความเท่าเทียมกันในสิทธิทางการเมือง และความเท่าเทียมกันที่ประชาชนจะได้รับจากการให้บริการของรัฐ ทั้งทางบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการเมืองการกำกับและตรวจสอบจากประชาชน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาระบบการเมือง หมายถึง การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ก็คือ ระบบการเมือง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบ นักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด ตามแนวคิดและทฤษฎีของธูปบรรรด พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัย และรสลิน ศิริยะพันธุ์ (2552, น. 36-40); อนุสรณ์ ลิ้มมณี (2548, น. 8-9); Pye (1966, pp. 45-47)

2. ด้านการพัฒนาระบบราชการทางการเมือง หมายถึง การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตาม

ระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง ตามแนวคิดและทฤษฎีของอนุสรณ์ ลี้มณี (2548, น. 13-14); Pye (1966, pp. 45-47)

3. ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ และการปฏิบัติตนในทางที่พึงงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35)

4. ด้านเสถียรภาพทางการเมือง หมายถึง เสถียรภาพทางกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย มีโครงสร้างของสถานทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยและชัดเจน นโยบายนักการเมือง พรรคการเมืองหรือสถาบันการเมืองมีความแน่นอน ชัดเจน และเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย ตามแนวคิดและทฤษฎีของอนุสรณ์ ลี้มณี (2548, น. 8-9); สุวัฒน์ชัย ศรีทองสุข (2557, น. 25); ฐปนรต พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัย และรสนิน ศิริยะพันธุ์ (2552, น. 36-40); บุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364); Huntington (1968, pp. 12-16)

5. ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกล่อมเกลา ทางการเมือง (Political Socialization) ได้ดีที่สุดวิธีการหนึ่ง ทั้งรูปแบบ การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎีและ ในทางปฏิบัติในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ซึ่งการศึกษาใน ระบบโรงเรียนในทางทฤษฎีนั้นเป็นการศึกษา เรียนรู้เรื่อง ปรัชญา หลักการ รูปแบบของประชาธิปไตย ฯลฯ ในขณะที่เดียวกันในทางปฏิบัติต้องมี การฝึกปฏิบัติ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของในระบอบประชาธิปไตย ประชาธิปไตยโดยตรง ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถให้ความรู้ เรื่องประชาธิปไตยผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งครอบครัว ต้องสามารถ ให้การเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวได้ ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35)

6. ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง หมายถึง การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วน ของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรค การเมืองยังที่จะทำกิจกรรมทางการเมือง และผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการสนับสนุนทางการเงินจาก ภาครัฐตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น.1)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง หมายถึง เหตุอันเป็นทางให้เกิดผลต่อความสามารถที่ ระบบการเมืองทำให้คนในสังคมสนับสนุนในกิจกรรมทางการเมือง และเพื่อตอบสนองความต้องการ ของสังคม โดยการระดมทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของ

สังคมและเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม โดยเป้าหมายของพัฒนาการทางการเมืองคือการสร้างสถาบันเพื่อจัดระเบียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ จำนวน 7 ด้านคือ ได้แก่

1. ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ถูกต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย เคารพเสียงส่วนน้อยหรือตรงข้าม ตามแนวคิดและทฤษฎีของฐปนรรต พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัยและรสนิน ศิริยะพันธ์ (2552, น. 36-40); Pye and Yates (1992, pp. 40-41)

2. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาทางการเมืองจะบรรลุ ผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจด้วย นั่นคือ ถ้าประชาชนมีฐานะทางด้านเศรษฐกิจปานกลางพอกินพอใช้ ไม่มีหนี้สิน ประชาชนจะให้ความสนใจการเมือง และจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจะต้องมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจทั้งชนบทและเมือง ให้มีความแตกต่างกันน้อยลง ลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35); อนุสรณ์ ลิมมณี (2548, น. 13-14)

3. ด้านสังคม หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ความเอื้ออาทร โอบอ้อมอารี การพึ่งพากันและกันของประชาชนพลเมืองท้องถิ่น ที่มีความรักหวงแหนและเฝ้าระวังทางส่วนรวม ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันประวัติศาสตร์ทางสังคม ชุมชน ท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชนของคนในสังคมท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชน ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35) ; อนุสรณ์ ลิมมณี, 2548, น. 13-14)

4. ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ หมายถึง ความเป็นอิสระและมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชนสิทธิตามครรลองประชาธิปไตย เช่น การปกครองตนเองการมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติมีการกระทำบางอย่างประเภชข้อห้าม ระยะเวลาในการเลือกตั้งทุกคนมีสิทธิที่จะได้มีสิทธิพลต่อสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศผ่านการเลือกตั้งลงคะแนนลับที่อิสระและยุติธรรมการมีสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการเมือง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ การพูดคุย การสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้นและสิทธิเสรีภาพในการร่วมทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สมัครรับเลือกตั้ง การเข้ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้นตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น 11-12); อนันต์ อริยะชัยพาณิชย์ (ม.ป.ป., น. 17-18); Dahl (2000, pp. 37-41); บุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364)

5. ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบและโครงสร้างการปกครองของท้องถิ่น ระเบียบราชการแผ่นดินหรือข้อบังคับต่างๆ ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางการเมืองเช่น สื่อ แสดงความคิดเห็น การรณรงค์ การเรียกร้อง เป็นต้น ตลอดจนการร่วมคิด

ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมืองของประชาชนมีการตรวจสอบ ติดตามและให้คุณให้โทษทางการเมืองการคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1); สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 31-35); อนุสรณ์ ลีम्मณี (2548, น. 8-9); Huntington (1968, p. 35); Dahl (2000, pp. 37-41)

6. ด้านความเสมอภาค หมายถึง การมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมาย เช่น มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อ การเมือง การได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันเมื่อมีการเลือกตั้ง ความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออก การผลักดันทางการเมือง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของรัฐโดยไม่ คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา ตลอดจนความเสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์จากการเมือง อย่างทั่วถึง เช่น นโยบาย งาน งบประมาณ เป็นต้น ตามแนวคิดและทฤษฎีของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร (2557, น. 11-12); อนุสรณ์ ลีम्मณี (2548, น. 8-9) ; บุญเพ็ง ไวท (2561, น. 363-364); Dahl (1966, pp. 44-49)

7. ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร การตั้งใจรับข้อมูล นั้น และทำความเข้าใจความหมายเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและ ช่วยพัฒนาความคิดให้แก่ประชาชน ตลอดจน การปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้องกับระบบการปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีความจำเป็นต่อ การพัฒนาการเมืองเป็นอย่างมาก ตามแนวคิดและทฤษฎี ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2560, น. 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการทบทวนวรรณกรรม ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของแต่ละปัจจัยในการอธิบายกระบวนการประชาธิปไตยใน ระดับท้องถิ่นแล้วซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ที่จะใช้ใน ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง จำนวน 7 ด้าน คือ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านหลักสิทธิ เสรีภาพ 5) ด้านการมีส่วนร่วม 6) ด้านความเสมอภาค 7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาระบบการเมือง 2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง 3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง 4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง 5) ด้านการพัฒนาระบบ การศึกษา 6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง ดังแผนภูมิกรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง
จำนวน 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านสังคม
4. ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ
5. ด้านการมีส่วนร่วม
6. ด้านความเสมอภาค
7. ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาระบบการเมือง
2. ด้านการพัฒนาระบบราชการการเมือง
3. ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง
4. ด้านเสถียรภาพทางการเมือง
5. ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) คือ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร และระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมจำนวน 124,493 คน (สำนักงานเขตดินแดง, ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563)

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมจำนวน 124,493 คน (สำนักงานเขตดินแดง, ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973, p. 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, Taro, 1973, p. 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)} \quad (3-1)$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในการศึกษาครั้งนี้
ยอมให้เกิดขึ้นร้อยละ 0.05

แทนค่าในสูตรขนาดตัวอย่าง

$$\begin{aligned} n &= \frac{124,493}{1 + (124,493 (0.05)^2)} \\ &= 398.7189 \end{aligned}$$

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ในจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงขอเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 399 คน

และผู้วิจัยดำเนินการหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชุมชน ตามวิธีการหาสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น = $\frac{\text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น} \times \text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$ (3-2)

กำหนดสูตร
$$N = \frac{a \times n}{T}$$

โดย N แทน จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น

n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

a แทน จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น

T แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในชุมชนซอยอินทามระ 55

แทนค่าในสูตร

$$N = \frac{5,604 \times 399}{5,604}$$

$$N = 17.9608$$

โดยผู้วิจัยจะเพิ่มหรือลดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการหาสัดส่วนให้ครบ ตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง 18 คน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายชุมชน

ลำดับ	ชื่อชุมชน	ประชาชนอายุ 18 ปี	กลุ่มตัวอย่าง
1	ชุมชนซอยอินทามระ 55	5,604	18
2	ชุมชนซอยสุพรรณิการ์ 2	5,635	18
3	ชุมชนซอยสมบุรณ์พัฒนา 2	4,371	14
4	ชุมชนซอยแม่เนี่ยว แยก 2	5,727	18
5	ชุมชนริมคลองบางชื่อ ซอยโชคชัยร่วมมิตร แยก 2 - 4	7,319	23
6	ชุมชนริมคลองบางชื่อ ซอยโชคชัยร่วมมิตร แยก 18	4,863	16
7	ชุมชนซอยชานเมือง	4,423	14
8	ชุมชนซอยเพิ่มสิน (สมบุรณ์สุข)	4,822	15
9	ชุมชนซอยกุนนที	5,510	18
10	ชุมชนซอยแสนสุข	3,748	12
11	ชุมชนเคหะชุมชนดินแดง (แฟลต 1 - 20)	7,542	24
12	ชุมชนเคหะชุมชนดินแดง (แฟลต 21 - 32)	6,813	22
13	ชุมชนซอยผาสุข	4,638	15
14	ชุมชนซอยแม่เนี่ยว แยก 3	5,021	16
15	ชุมชนหมู่บ้านอยู่เจริญ (อินทามระ 41)	5,762	18
16	ชุมชนซอยนาทอง แยก 1 - 6	6,217	20
17	ชุมชนหมู่บ้านอยู่เจริญ (โครงการ 3)	5,830	19
18	ชุมชนอาคารสงเคราะห์ฯ ดินแดง	7,854	25
19	ชุมชนซอยสุขใจ	6,502	21
20	ชุมชนศูนย์การค้าล้างสำรอง	6,981	22
21	ชุมชนหมู่บ้านอินทามระ ซอย 51	4,562	15
22	ชุมชนสวัสดี	4,749	15
รวมทั้งหมด		124,493	399

เมื่อทราบประชากรและกลุ่มตัวอย่างแต่ละชุมชนแล้วผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามชั้นภูมิ โดยแบ่งเป็นชุมชน และสุ่มตัวแทนทุกชุมชนหลังจากนั้นจึงดำเนินการขั้นที่ 2

2. ผู้วิจัยจะจัดทำบัญชีประชากร เรียงลำดับตามพยัญชนะชื่อ โดยแต่ละบัญชีจะเรียงลำดับประชากรตามหลักการเรียงอักษรพยัญชนะไทยของราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2546 โดยเรียงตั้งแต่ 1 ถึง N ต่อมาคิดค่าช่วงสุ่ม (Sampling Interval) หรือ k โดยสูตร $k = N/n$ แล้วเลือกจุดสุ่มเริ่มต้น (Random Start หรือ R) ที่อยู่ระหว่าง 1 ถึง k หลังจากนั้นจะเริ่มสุ่มตัวอย่างจากหน่วยตัวอย่างที่ประกอบด้วย $R, R+k, R+2k, \dots$ ไปจนครบจำนวน แต่ในกรณีที่ N หากร n ไม่ลงตัว ผู้วิจัยใช้จุดทศนิยม 4 ตำแหน่ง ถ้า k เป็นตัวเลขที่มีจุดทศนิยม จะเลือกตัวอย่างเป็นจำนวนเต็มโดยมีการปัดเศษทศนิยมตามหลักคณิตศาสตร์สากลนิยม

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้จะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ (ต่อเดือน) ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบระบุรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ 5) ด้านการมีส่วนร่วม 6) ด้านความเสมอภาค 7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ได้แก่ 5 = สูงมาก 4 = สูง 3 = ปานกลาง 2 = ต่ำ และ 1 = ต่ำที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาระบบการเมือง 2) ด้านการพัฒนาระบบราชการทางการเมือง 3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง 4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง 5) ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ได้แก่ 5 = สูงมาก 4 = สูง 3 = ปานกลาง 2 = ต่ำ และ 1 = ต่ำที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมและศึกษาหลักการขั้นตอนจากเอกสาร คู่มือ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามทั้งชนิดปลายเปิดและปลายปิด

3.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

3.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะและความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ตามวิธีของ Rovinelli and Hambleton (n.d., ไพศาล วรคำ, 2558, น. 268 - 269) เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ
แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-3)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

4.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของรูปแบบแบบสอบถาม (Format) และการใช้ภาษา (Wording) เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

4.1.1 ดร.สถิตคุณ บุญเรือน วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.1.2 นางสาวกุสุมา สุมมาตร์ วุฒิการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่งนักวิชาการอิสระ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

4.1.3 นางสาวหนึ่งฤทัย มะลาไวย์ วุฒิการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโคกกล่ามวิทยา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล

โดยผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะของผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 หมายความว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงสูงสุดสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

4.2 ตรวจสอบคุณภาพด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่ย้ายอยู่ในเขตดินแดง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient Alpha ตามวิธีของ Cronbach (n.d., ไพศาล วรคำ, 2558, น. 288) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .934

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการเขตดินแดงเพื่อขออนุญาตและความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับผู้ช่วยผู้วิจัยและร่วมกันเก็บข้อมูล

5.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยจนครบตามจำนวนแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และลงรหัส

6.1.2 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และนำคะแนนไปหาค่าเฉลี่ย

6.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตรวจเช็คความสมบูรณ์และลงรหัสแล้ว ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

6.1.4 กำหนดเกณฑ์การวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ (n.d., บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 93 - 95)

- 5 หมายถึง ระดับสูงสุด
- 4 หมายถึง ระดับสูง
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับต่ำ
- 1 หมายถึง ระดับต่ำที่สุด

เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนจากจำนวนระดับขั้นเท่ากับ 5 ขั้น (คะแนนจาก 1 ถึง 5) คำนวณได้จากสูตร นี้

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับขั้น}} \quad (3-4)$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.8$$

ฉะนั้นในแต่ละช่องคะแนนของระดับขั้น จะเท่ากับ 0.8 คิดเป็นเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน ในแต่ละระดับขั้น จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมาย ดังนี้ (Best, 1977, p. 174)

- ระดับคะแนน 4.21-5.00 หมายถึง ปัจจัยมีอิทธิพลสูงสุด
- ระดับคะแนน 3.41-4.20 หมายถึง ปัจจัยมีอิทธิพลสูง
- ระดับคะแนน 2.61-3.40 หมายถึง ปัจจัยมีอิทธิพลปานกลาง
- ระดับคะแนน 1.81-2.60 หมายถึง ปัจจัยมีอิทธิพลต่ำ
- ระดับคะแนน 1.00-1.80 หมายถึง ปัจจัยมีอิทธิพลต่ำที่สุด

6.1.6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา การเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา การเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ดังนี้

6.2.1 เกณฑ์การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมี ค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย (Walter, 1971, p. 121) ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ค่าระดับของความสัมพันธ์

ค่า r_{xy}	ระดับของความสัมพันธ์
.91-1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.71- .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51-.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31-.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00-.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

6.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามสถิติการหาความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธี Stepwise

6.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.3.1 ตรวจสอบข้อเสนอนี้จากการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ

6.3.2 จัดกลุ่มข้อเสนอนี้ปรับปรุงการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

6.3.3 สรุปผลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจำนวนความถี่ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ จะทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอการพรรณนาลักษณะของข้อมูล สถิติที่ใช้ดังนี้

7.1 ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency)

7.2 สถิติที่ใช้ในการวัดระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

7.3 สถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออ้างอิงประชากรซึ่งผู้วิจัยจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter และ Stepwise อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การวิจัยคุณภาพเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

3.2.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตดินแดง จำนวน 2 คน ตัวแทนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตดินแดง จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตดินแดง จำนวน 2 คน และตัวแทนประชาชนชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดง จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 8 คน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure Inadept Interview) เพื่อถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยแบ่ง 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

3.2.2.2 การสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือที่เป็นข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (Interview) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1) นำผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมาสังเคราะห์แล้วมาสรุปผลการวิจัย
- 2) ร่างข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาชี้แนะปรับปรุงหรือแก้ไข
- 3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความสมบูรณ์
- 4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง โดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.2.3.1 ชั้นเตรียมการสัมภาษณ์

1) ศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยคัดเลือกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยจะปรากฏในการวิจัยเชิงปริมาณ

2) นัดหมายวัน เวลาที่จะสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3) เตรียมเครื่องบันทึกเสียงสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

3.2.3.2 ชั้นดำเนินการสัมภาษณ์

1) ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างความเป็นกันเอง แจ่มชัดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์จะให้บันทึกเสียงในช่วงใดผู้วิจัยจะไม่บันทึก รวมทั้งการเก็บข้อมูลเป็นความลับ

2) เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสนทนาเรียงตามลำดับของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยการเชื่อมโยงคำตอบให้ตรงตามประเด็นที่ต้องการจนครบทุกประเด็น

3.2.3.3 ขั้นตอนหลังการสัมภาษณ์

ใช้เวลาหลังการสัมภาษณ์จัดรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้บันทึกในขณะสัมภาษณ์ ข้อสังเกตต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์การให้ข้อมูล

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.4.1 นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping)

3.2.4.2 ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยการอธิบายความ (Explanation) และการตีความข้อมูล (Interpretation) ที่ได้โดยเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

3.2.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้พรรณนาความ (Description) ข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์เพื่อสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งอธิบายผลที่ได้จากการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีลักษณะสอดคล้องหรือแตกต่างจากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณอย่างไร เพื่อให้การสรุปและการเสนอแนะในมุมมองและความสัมพันธ์ในแต่ละมิติเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและเชื่อมั่นให้กับงานวิจัยในเชิงวิชาการ

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ศึกษาการพัฒนาระบบการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนคน
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	หมายถึง	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา (t -Distribution)
F	หมายถึง	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา (F -Distribution)
r_{xy}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
B	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์
Beta	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ (Standard Error)
R	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Regression)
R^2	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการพยากรณ์หรือสัมประสิทธิ์พยากรณ์
df	หมายถึง	ค่าของขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
Sig (2-tailed)	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
X	หมายถึง	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

X ₁	หมายถึง	ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง
X ₂	หมายถึง	ด้านเศรษฐกิจ
X ₃	หมายถึง	ด้านสังคม
X ₄	หมายถึง	ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ
X ₅	หมายถึง	ด้านการมีส่วนร่วม
X ₆	หมายถึง	ด้านความเสมอภาค
X ₇	หมายถึง	ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
X _{รวม}	หมายถึง	โดยรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
Y	หมายถึง	การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
Y ₁	หมายถึง	ด้านการพัฒนาระบบการเมือง
Y ₂	หมายถึง	ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง
Y ₃	หมายถึง	ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง
Y ₄	หมายถึง	ด้านเสถียรภาพทางการเมือง
Y ₅	หมายถึง	ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา
Y ₆	หมายถึง	ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง
Y _{รวม}	หมายถึง	โดยรวมของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขต ดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ 5) ด้านการมีส่วนร่วม 6) ด้านความเสมอภาค 7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการพัฒนา

การเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาาระบบการเมือง 2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง 3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง 4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง 5) ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 399)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	211	52.88
1.2 หญิง	188	47.12
รวม	399	100.00
2. อายุ		
2.1 18-35 ปี	108	27.07
2.2 36- 45 ปี	161	40.35
2.3 46-55 ปี	88	22.06
2.4 55 ปีขึ้นไป	42	10.53
รวม	399	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	145	36.34
3.2 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	206	51.63
3.3 ปริญญาโทขึ้นไป	48	12.03
รวม	399	100.00
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ/พนักงานของรัฐ	94	23.56
4.2 ทำงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน	106	26.57
4.3 นักเรียน/นักศึกษา	82	20.55
4.4 ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขาย/รับจ้าง	68	17.04
4.5 อื่น ๆ	49	12.28
รวม	399	100.00

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้ (ต่อเดือน)		
5.1 ไม่เกิน 20,000 บาท	92	23.06
5.2 20,001 – 30,000 บาท	106	26.57
5.3 30,001 – 40,000 บาท	80	20.05
5.4 40,001 – 50,000 บาท	63	15.79
5.5 50,000 บาท ขึ้นไป	58	14.54
รวม	399	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 399 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 รองลงมาคือเพศหญิง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 36-45 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.35 รองลงมาคืออายุ 18-35 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.07 อายุ 46-55 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.06 และอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.63 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.34 และระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.03 อาชีพส่วนใหญ่ทำงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.57 รองลงมาคือรับราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.56 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.55 ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขาย/รับจ้าง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.04 และอื่น ๆ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.28 รายได้ (ต่อเดือน) ส่วนใหญ่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.57 รายได้ไม่เกิน 20,000 บาท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.06 รายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.05 รายได้ 40,001-50,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 และรายได้ 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.54

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.2 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง	4.19	0.40	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	4.10	0.43	มาก
ด้านสังคม	4.12	0.34	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ	4.09	0.35	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม	4.11	0.38	มาก
ด้านความเสมอภาค	4.08	0.36	มาก
ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.16	0.35	มาก
รวม	4.12	0.22	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 4.16$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.11$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.10$) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X} = 4.09$) และด้านความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.08$)

ตารางที่ 4.3 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การเมือง เป็นวิถีทางในการปกครองตนเองของประชาชน	4.22	0.65	มากที่สุด
2. ตัวแทนการเมือง เช่น สว. ส.ส. รัฐบาล เป็นต้น เป็นผู้ทำหน้าที่แทนประชาชนทางการเมือง	4.24	0.65	มากที่สุด
3. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม เช่น เลือกตั้ง เป็นต้น	4.19	0.68	มาก
4. ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงออกต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย	4.21	0.63	มากที่สุด
5. การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ อำนาจ การจัดสรรสิ่งต่าง ๆ ดูแลประชาชน	4.09	0.66	มาก
รวม	4.19	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ตัวแทนการเมือง เช่น สว. ส.ส. รัฐบาล เป็นต้น เป็นผู้ทำหน้าที่แทนประชาชนทางการเมือง ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือการเมือง เป็นวิถีทางในการปกครองตนเองของประชาชน ($\bar{X} = 4.22$) ประชาชนสามารถ

แสดงความคิดเห็นและแสดงออกต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.21$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม เช่น เลือกตั้ง เป็นต้น ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ อำนาจ การจัดสรรส่งต่าง ๆ ดูแลประชาชน ($\bar{X} = 4.09$)

ตารางที่ 4.4 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ประชาชนมีงานทำ มีอาชีพ	4.14	0.69	มาก
2. ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพหรืออำนาจในการซื้อสินค้าบริการเพียงพอต่อการดำรงชีพ	4.15	0.62	มาก
3. การไม่เกิดภาวะการว่างงานตามเกณฑ์กำหนด	4.06	0.69	มาก
4. สถานะทางเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ชุมชนหรือจุลภาค	4.09	0.72	มาก
5. สถานะทางเศรษฐกิจระดับประเทศหรือมหภาค	4.05	0.77	มาก
รวม	4.10	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพหรืออำนาจในการซื้อสินค้าบริการเพียงพอต่อการดำรงชีพ ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือประชาชนมีงานทำ มีอาชีพ ($\bar{X} = 4.14$) สถานะทางเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ชุมชนหรือจุลภาค ($\bar{X} = 4.09$) การไม่เกิดภาวะการว่างงานตามเกณฑ์กำหนด ($\bar{X} = 4.06$) และสถานะทางเศรษฐกิจระดับประเทศหรือมหภาค ($\bar{X} = 4.05$)

ตารางที่ 4.5 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านสังคม จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านสังคม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีทางการเมืองแก่ประชาชน	4.10	0.69	มาก
2. ประชาชนในท้องถิ่นให้มีพัฒนาตามวิถีชีวิตภายใต้บริบทเชิงพื้นที่	4.12	0.61	มาก
3. ประชาชนในการพัฒนาความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจกันของคนในพื้นที่ชุมชน	4.03	0.64	มาก
4. ความเป็นชุมชนกลุ่ม มีลักษณะเฉพาะอยู่ร่วมกัน และพึ่งพาตามลักษณะสังคมไทย ไม่แยกเป็นปัจเจกชน	4.10	0.69	มาก
5. จิตสำนึกให้ประชาชนมีความรัก ความหวงแหนและเฝ้าระวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ของตน	4.24	0.65	มากที่สุด
รวม	4.12	0.34	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ข้อ คือจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรัก ความหวงแหนและเฝ้าระวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ของตน ($\bar{X} = 4.24$) อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีพัฒนาตามวิถีชีวิตภายใต้บริบทเชิงพื้นที่ ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือชนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีทางการเมืองแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.10$) เท่ากับความเป็นชุมชนกลุ่ม มีลักษณะเฉพาะอยู่ร่วมกันและพึ่งพาตามลักษณะสังคมไทย ไม่แยกเป็นปัจเจกชน ($\bar{X} = 4.10$) และประชาชนในการพัฒนาความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจกันของคนในพื้นที่ชุมชน ($\bar{X} = 4.03$)

ตารางที่ 4.6 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านหลักสิทธิเสรีภาพ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีระบบส่งเสริมความเป็นอิสระและส่งเสริมคุณค่าทางการเมืองของประชาชน	4.13	0.62	มาก
2. การเคารพสิทธิตามครรลองประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่น	4.11	0.62	มากท
3. การเคารพเสรีภาพของบุคคลบนความเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติของประชาชนในท้องถิ่น	4.15	0.68	มาก
4. การเคารพสิทธิเสรีภาพของเสียงส่วนน้อยหรือผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มประชาชนน้อยหรือห่างไกล	4.05	0.61	มาก
5. สิทธิที่จะได้รับทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศในการเลือกตั้งอย่างอิสระและยุติธรรม	4.01	0.61	มาก
6. การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ทางการเมือง การพูดคุยทางการเมือง เป็นต้น	4.13	0.69	มาก
รวม	4.09	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ การเคารพเสรีภาพของบุคคลบนความเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติของประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือการมีระบบส่งเสริมความเป็นอิสระและส่งเสริมคุณค่าทางการเมืองของประชาชน ($\bar{X} = 4.13$) เท่ากับการร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ทางการเมือง การพูดคุยทางการเมือง เป็นต้น ($\bar{X} = 4.13$) การเคารพสิทธิตามครรลองประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่น

($\bar{X} = 4.11$) การเคารพสิทธิเสรีภาพของเสียงส่วนน้อยหรือผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มประชาชนน้อยหรือห่างไกล ($\bar{X} = 4.05$) สิทธิที่จะได้รับทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศในการเลือกตั้งอย่างอิสระและยุติธรรม ($\bar{X} = 4.01$)

ตารางที่ 4.7 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านการมีส่วนร่วม จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกฎหมาย ระเบียบราชการแผ่นดินหรือข้อบังคับต่าง ๆ	4.16	0.70	มาก
2. การแสดงความคิดเห็น การรณรงค์เลือกตั้ง การเรียกร้องสิทธิทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น	4.10	0.65	มาก
3. การเชิญชวนให้ประชาชนการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมือง	4.20	0.64	มาก
4. การมีระบบการตรวจสอบ ติดตามและนำผลที่ได้มาให้คุณให้โทษทางการเมืองแก่บุคคลที่กระทำการ	4.15	0.65	มาก
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องหรือสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน	4.07	0.63	มาก
6. การมีระบบการปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชน/กลุ่ม/สังคมมิให้ถูกละเมิดทางการเมือง	3.98	0.68	มาก
รวม	4.11	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือการเชิญชวนให้ประชาชนการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมือง ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกฎหมาย ระเบียบราชการแผ่นดินหรือข้อบังคับต่างๆ ($\bar{X} = 4.16$) การมีระบบการตรวจสอบ ติดตามและนำผลที่ได้มาให้คุณให้โทษทางการเมืองแก่บุคคลที่กระทำการ ($\bar{X} = 4.15$) การแสดงความคิดเห็น การรณรงค์เลือกตั้ง การเรียกร้องสิทธิทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.10$) เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องหรือสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน ($\bar{X} = 4.07$) และการมีระบบการปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชน/กลุ่ม/สังคมมิให้ถูกละเมิดทางการเมือง ($\bar{X} = 3.98$)

ตารางที่ 4.8 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านความเสมอภาค จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านความเสมอภาค	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ประชาชนมีความเท่าเทียมกันและมีบทบาททางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดและโอกาสอย่างเสมอภาค เช่น การสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง เป็นต้น	4.07	0.71	มาก
2. ประชาชนมีความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อการเมือง ได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันทางการเมือง	4.03	0.64	มาก
3. การมีความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออกทางการเมือง และกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ	4.10	0.61	มาก
4. ประชาชนมีการมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะรายได้ ความเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือชาวนา เป็นต้น	4.13	0.64	มาก
5. ประชาชนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติและการนับถือศาสนา	4.07	0.65	มาก
รวม	4.08	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือประชาชนมีการมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะรายได้ ความเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือชาวนา เป็นต้น ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือการมีความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออกทางการเมือง และกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ($\bar{X} = 4.10$) ประชาชนมีความเท่าเทียมกันและมีบทบาททางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดและโอกาสอย่างเสมอภาค เช่น การสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง เป็นต้น ($\bar{X} = 4.07$) เท่ากับประชาชนมีความเสมอภาค และเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติและการนับถือศาสนา ($\bar{X} = 4.07$) ประชาชนมีความเสมอภาคในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ต่อการเมือง ได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันทางการเมือง ($\bar{X} = 4.03$)

ตารางที่ 4.9 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานครด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ครอบคลุมและเป็นจริง	4.15	0.66	มาก
2. การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อช่วยพัฒนาความคิดทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชน	4.21	0.63	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้องกับระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน	4.14	0.56	มาก
4. การเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข่าวสารการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อการพัฒนาการเมืองอย่างทั่วถึงแก่ประชาชน	4.09	0.64	มาก
5. การพัฒนาระบบการตรวจสอบข้อมูลทางการเมืองที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการบิดเบือนข่าวสารที่ถูกบิดเบือนจากกลุ่มบุคคลบางประเภท	4.20	0.65	มาก
รวม	4.16	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ข้อ คือการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อช่วยพัฒนาความคิดทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.21$) อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือการเมือง การพัฒนาระบบการตรวจสอบข้อมูลทางการเมืองที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการบิดเบือนข่าวสารที่ถูกบิดเบือนจากกลุ่มบุคคลบางประเภท ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือข้อมูลข่าวสารและช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ครอบคลุมและเป็นจริง ($\bar{X} = 4.15$) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้องกับระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.14$) และการเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข่าวสารการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อการพัฒนาการเมืองอย่างทั่วถึงแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.09$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.10 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการพัฒนาระบบการเมือง	4.07	0.35	มาก
ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง	4.16	0.37	มาก
ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง	4.12	0.40	มาก
ด้านเสถียรภาพทางการเมือง	4.21	0.37	มากที่สุด
ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา	4.14	0.30	มาก
ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง	4.06	0.33	มาก
รวม	4.13	0.22	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือด้านเสถียรภาพทางการเมือง ($\bar{X} = 4.21$) การพัฒนาอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาระบบการทางการเมือง ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือด้านการพัฒนาระบบการศึกษา ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการพัฒนาระบบการเมือง ($\bar{X} = 4.07$) และด้านการพัฒนาพรรคการเมือง ($\bar{X} = 4.06$)

ตารางที่ 4.11 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาระบบการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการพัฒนาระบบการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ	4.01	0.61	มาก
2. การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริมการพัฒนาสังคม	4.15	0.53	มาก
3. การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่	4.10	0.66	มาก
4. การพัฒนาระบบการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.96	0.63	มาก
5. การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด	4.14	0.59	มาก
รวม	4.07	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาระบบการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริมการพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 4.14$) การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 4.10$) การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.01$) และการพัฒนาระบบการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.96$)

ตารางที่ 4.12 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาโครงสร้างหลักในกระบวนการทางการเมือง (นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และองค์กรอิสระ) อย่างเหมาะสม	4.18	0.62	มาก
2. การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	4.07	0.60	มาก
3. การพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรทางการเมืองให้มีความสอดคล้องตามระบอบประชาธิปไตย	4.19	0.64	มาก
4. การพัฒนากระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆอย่างสร้างสรรค์ตามระบอบประชาธิปไตย	4.24	0.68	มากที่สุด
5. การพัฒนาระบบราชการเพื่อรองรับการดำเนินการตามกระบวนการทางการเมืองอย่างเหมาะสม	4.16	0.67	มาก
6. การดำเนินการกระบวนการตรวจสอบ และการควบคุมทางการเมืองที่มีความเสมอภาคและจริงจัง	4.10	0.65	มาก
รวม	4.16	0.37	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่าระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือการพัฒนากระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆอย่างสร้างสรรค์ตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.24$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรทางการเมืองให้มีความสอดคล้องตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ การพัฒนาโครงสร้างหลักในกระบวนการทางการเมือง (นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และองค์กรอิสระ) อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.18$) การพัฒนาระบบราชการเพื่อรองรับการดำเนินการตามกระบวนการทางการเมืองอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.16$) การดำเนินการกระบวนการตรวจสอบ และการควบคุมทางการเมืองที่มีความเสมอภาคและจริงจัง ($\bar{X} = 4.10$) และการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.07$)

ตารางที่ 4.13 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง	4.08	0.68	มาก
2. การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออกถึงเจตคติและการปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม	4.15	0.67	มาก
3. การพัฒนาพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม	4.07	0.65	มาก
4. การพัฒนาพลเมืองให้มีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย	4.14	0.72	มาก
5. การพัฒนาพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข	4.15	0.73	มาก
รวม	4.12	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออกถึงเจตคติและการปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม ($\bar{X} = 4.15$) เท่ากับ การพัฒนาพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่าง สันติสุข ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ การพัฒนาพลเมืองให้มีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.14$) การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.08$) และการพัฒนาพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม ($\bar{X} = 4.07$)

ตารางที่ 4.14 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านเสถียรภาพทางการเมือง จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านเสถียรภาพทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนามีกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจน และใช้อย่างเสมอภาค	4.24	0.65	มากที่สุด
2. การพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย	4.23	0.61	มากที่สุด
3. การพัฒนานโยบายทางการเมืองที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม	4.17	0.67	มาก
4. การมีพรรคการเมืองที่มีคุณภาพและทำหน้าที่ตามหลักระบอบประชาธิปไตย	4.28	0.63	มากที่สุด
5. การเปิดโอกาส ให้มีการแข่งขันหรือการโต้แย้งมีความชัดเจน เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย	4.15	0.67	มาก
6. การมีบุคคลทางการเมืองที่มีคุณภาพ มีสถานที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และสามารถจัดกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสร้างสรรค์	4.21	0.65	มากที่สุด
รวม	4.21	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่าระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านเสถียรภาพทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมีพรรคการเมืองที่มีคุณภาพและทำหน้าที่ตามหลักระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ การพัฒนามีกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจนและใช้อย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 4.24$) การพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.23$) การมีบุคคลทางการเมืองที่มีคุณภาพ มีสถานที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และสามารถจัดกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.21$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนานโยบายทางการเมืองที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.17$) และการเปิดโอกาส ให้มีการแข่งขันหรือการโต้แย้งมีความชัดเจนเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.15$)

ตารางที่ 4.15 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจและกล่อมเกล่าให้ประชาชนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย	4.15	0.64	มาก
2. การพัฒนา ความรู้ในหลักการ รูปแบบและปรัชญาการเมืองประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น	4.14	0.64	มาก
3. การสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาในท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรประชาธิปไตย	4.16	0.61	มาก
4. การส่งเสริมให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในท้องถิ่นมีการเรียนการสอนประชาธิปไตย	4.19	0.68	มาก
5. การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นระยะยาวที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยเพื่อใช้พัฒนาประชาชนในท้องถิ่น	4.12	0.58	มาก
6. การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาชนในท้องถิ่นและประชาธิปไตยให้กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	4.07	0.62	มาก
รวม	4.14	0.30	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในท้องถิ่นมีการเรียนการสอนประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือการสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาในท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.16$) การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจและกล่อมเกล่าให้ประชาชนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.15$) การพัฒนาความรู้ในหลักการ รูปแบบและปรัชญาการเมืองประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.14$) การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นระยะยาวที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยเพื่อใช้พัฒนาประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.12$) และการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาชนในท้องถิ่นและประชาธิปไตยให้กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.07$)

ตารางที่ 4.16 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง	4.12	0.70	มาก
2. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งตามวัตถุประสงค์ของพรรคการเมือง	4.05	0.77	มาก
3. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในส่วนการคัดเลือกบุคลากรของพรรคเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความซื่อสัตย์เป็นสำคัญ	4.08	0.57	มาก
4. การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองเพื่อที่จะทำกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ	4.14	0.59	มาก
5. การพัฒนาเกณฑ์การสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐแก่พรรคการเมืองให้มีความเหมาะสม	3.99	0.62	มาก
6. การพัฒนาบทลงโทษแก่พรรคการเมืองที่กระทำผิดกฎหมายบ้านเมืองให้มีความเหมาะสม	3.97	0.66	มาก
รวม	4.06	0.33	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองเพื่อที่จะทำกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 4.12$) การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในส่วนการคัดเลือกบุคลากรของพรรคเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความซื่อสัตย์เป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.08$) การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งตามวัตถุประสงค์ของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 4.05$) การพัฒนาเกณฑ์การสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐแก่พรรคการเมืองให้มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.99$) และการพัฒนาระบบการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.97$)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิเคราะห์ตัวแปรที่คาดว่าจะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร แล้วนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter and Stepwise เพื่ออธิบายปัจจัยของตัวแปรแล้วสร้างสมการทำนายพยากรณ์ โดยค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์

สหพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยวิธี Pearson's Product Moment Correlation (r) ในการหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูงค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูงด้วย ถ้าค่าตัวแปรตัวหนึ่งต่ำค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามคือกลับกัน ถ้าค่าเป็นศูนย์ (0) หมายความว่า ข้อมูลทั้งสองชุดไม่เกี่ยวข้องกันไม่สัมพันธ์กันหรือไม่แปรผันร่วมกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูงค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำ ถ้าค่าตัวแปรตัวหนึ่งต่ำค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูง จากค่า Correlation Coefficient มีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (Walter, 1971, p. 121)

ค่า r_{xy}	ระดับของความสัมพันธ์
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 0.85 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด Multi-Collinearity ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไปจนไม่เหมาะสมที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไปเข้าสมการทั้งสองตัว (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม, 2536, น. 25) ผู้วิจัยแบ่งผลการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง จำนวน 7 ด้านคือ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ 5) ด้านการมีส่วนร่วม 6) ด้านความเสมอภาค 7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตัวแปรตาม (dependent Variables) คือ การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาการพัฒนาระบบการเมือง 2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง 3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง 4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง 5) ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง ดังแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.17 ค่าสหสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม

	ด้านการพัฒนา ระบบ การเมือง (Y ₁)	ด้านกา รวมนการ พัฒนา การการเมือง (Y ₂)	ด้านกา รวมนการ พัฒนา เป็น ผลเมือง (Y ₃)	ด้าน เสถียรภาพ ทาง การเมือง (Y ₄)	ด้านกา รวมนการ พัฒนา ระบบ การศึกษา (Y ₅)	ด้านกา รวมนการ พัฒนา การเมือง (Y ₆)	โดยรวมการพัฒนา การเมืองตามระบบ ประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ (Y _{รวม})
ด้านความรู้ความเข้าใจ ทางการเมือง (X ₁)	.203**	.184**	.108*	.010	.256**	.315**	.284*
ด้านเศรษฐกิจ (X ₂)	.154**	.116*	.096	.048	.123*	.553**	.287*
ด้านสังคม (X ₃)	.175**	.182**	.087	-.055	.096	.382**	.230*
ด้านพลัทธิเสถียรภาพ (X ₄)	.501**	.348**	.220**	.088	.039	.412**	.442*
ด้านการมีส่วนร่วม (X ₅)	.331**	.477**	.302**	.224**	.077	.435**	.511
ด้านความเสมอภาค (X ₆)	.275**	.381**	.159**	.144**	.189**	.488**	.441
ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (X ₇)	.417**	.271**	.119*	.100*	.123*	.300**	.361**
โดยรวมปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการพัฒนาการเมือง ตามระบบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ (X _{รวม})	.480**	.459**	.258**	.133**	.218**	.691**	.605**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความเป็นพลเมือง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .159 และด้านเสถียรภาพทางการเมือง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .144

ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กับด้านการพัฒนาระบบการเมือง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .417 รองลงมาคือด้านการพัฒนาพรรคการเมือง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .300 ด้านการพัฒนาระบบราชการทางการเมือง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .271 ด้านการพัฒนาการศึกษา ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .123 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .119 และด้านเสถียรภาพทางการเมือง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .100

ตารางที่ 4.18 ค่าอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร (Enter) โดยรวม (n = 399)

ตัวแปร	Regression Coefficient (Enter)			
	B	beta	t	Sig
ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง (X_1)	.050 (6)	.093	2.043	.000*
ด้านเศรษฐกิจ (X_2)	.071 (4)	.141	3.279	.042*
ด้านสังคม (X_3)	-.018 (7)	-.028	-.639	.001*
ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ (X_4)	.123 (3)	.200	4.595	.523
ด้านการมีส่วนร่วม (X_5)	.170 (1)	.302	6.925	.000*
ด้านความเสมอภาค (X_6)	.128 (2)	.213	4.744	.000*
ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (X_7)	.063 (5)	.102	2.374	.000*
ค่าคงที่ (Constant)	-	1.717	-	-
Multiple R	-	.659	-	-
R^2	-	.434	-	-
R^2 Change	-	.424	-	-
F	-	42.820	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม ทั้ง 7 ปัจจัย สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 43.40 มีค่า $R^2 = .434$ และมีค่าของ F เท่ากับ 42.820 มีค่า R^2 Change เท่ากับ .424 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .05$

ตารางที่ 4.19 ค่าอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร (Stepwise) โดยรวม (n = 399)

ตัวแปร	Regression Coefficient (Stepwise)			
	B	beta	t	Sig
ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง (X ₁)	-	-	-	-
ด้านเศรษฐกิจ (X ₂)	.084 (4)	.168	4.266	.000*
ด้านสังคม (X ₃)	-	-	-	-
ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ (X ₄)	.131 (2)	.213	4.948	.000*
ด้านการมีส่วนร่วม (X ₅)	.167 (1)	.296	6.800	.000*
ด้านความเสมอภาค (X ₆)	.123 (3)	.205	4.805	.000*
ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (X ₇)	.074 (5)	.121	2.884	.004*
ค่าคงที่ (Constant)	-	1.750	-	-
Multiple R	-	.654	-	-
R ²	-	.428	-	-
R ² Change	-	.421	-	-
F	-	58.779	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวม ทั้ง 5 ตัว โดยเรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ คือ ด้านเศรษฐกิจ (X₂) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ (X₄) ด้านการมีส่วนร่วม (X₅) ด้านความเสมอภาค (X₆) และตัวแปรตัวสุดท้ายที่เข้าสู่สมการที่ดีที่สุดของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ได้แก่ ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (X₇) สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 42.80 มีค่า R² = .428 และมีค่าของ F เท่ากับ 58.779 มีค่า R² Change เท่ากับ .421 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ α .01 สามารถเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังต่อไปนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ } Y = 1.750 + .084X_2 + .131X_4 + .167X_5 + .123X_6 + .074X_7$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน } Z_r = .296Z_5 + .213Z_4 + .205Z_6 + .168Z_2 + .121Z_7$$

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	จำนวนความถี่
1. ควรมีการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหาและร่วมพัฒนาทางการเมือง	12
2. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกฎหมาย	10
3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้านนโยบายที่ไม่เป็นธรรม	7
4. ควรมีกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้ประชาชนทำร่วมกัน	5
5. ควรมีระบบการคุ้มครองสิทธิของประชาชนมิให้ถูกละเมิดสิทธิทางการเมือง	3
6. ผู้นำในทางการเมืองควรกล้าเปลี่ยนแปลงในทางที่พัฒนา	1

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร มีดังนี้ ควรมีการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหาและร่วมพัฒนาทางการเมือง ประชาชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกฎหมาย ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้านนโยบายที่ไม่เป็นธรรม ควรมีกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้ประชาชนทำร่วมกัน ควรมีระบบการคุ้มครองสิทธิของประชาชนมิให้ถูกละเมิดสิทธิทางการเมือง และผู้นำในทางการเมืองควรกล้าเปลี่ยนแปลงในทางที่พัฒนา

จากการวิจัยคุณภาพเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตดินแดง จำนวน 2 คน ตัวแทนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตดินแดง จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตดินแดง จำนวน 2 คน และตัวแทนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดง จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 8 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยลักษณะของเครื่องมือ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-dept Interview) เพื่อถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยแบ่ง 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบดังต่อไปนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ถูกต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง ความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

1.2 ด้านเศรษฐกิจ คือ ถ้าประชาชนมีฐานะทางด้านเศรษฐกิจปานกลาง พอกินพอใช้ ไม่มีหนี้สิน ประชาชนจะให้ความสนใจการเมือง และจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

1.3 ด้านสังคม คือ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ความเอื้ออาทร โอบอ้อมอารี การพึ่งพากันและกันของประชาชนพลเมืองท้องถิ่น

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ คือ ความเป็นอิสระและมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชน สิทธิตามครรลองประชาธิปไตย

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบและโครงสร้างการปกครองของท้องถิ่น ระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อการเมือง การได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันเมื่อมีการเลือกตั้ง ความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออก การผลักดันทางการเมือง

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ การที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร การตั้งใจรับข้อมูลนั้น และทำความเข้าใจความหมายเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและช่วยพัฒนาความคิดให้แก่ประชาชน

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง คือ การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง คือ การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ และการปฏิบัติตนในทางที่พึงปรารถนาว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและต่อสังคม

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ เสถียรภาพทางกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย มีโครงสร้างของสถานทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยและชัดเจน นโยบายนักการเมือง พรรคการเมืองหรือสถาบันการเมืองมีความแน่นอนชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

2.5 ด้านการพัฒนาาระบบการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกลุ่มเกลาทางการเมืองทั้งรูปแบบ การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎี และในทางปฏิบัติในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งครอบครัวต้องสามารถให้การเรียนรู้ ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวได้

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง คือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วน ของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรค การเมืองยังจะทำกิจกรรมทางการเมือง และผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ ควรมีการจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับ ประชาธิปไตยและปลูกฝังแก่ประชาชนตั้งแต่เด็กจนโตอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับ ท้องถิ่นที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย เคารพเสียงส่วนน้อยหรือตรงข้ามตามหลักประชาธิปไตย

1.2 ด้านเศรษฐกิจ คือ การที่รัฐบาลจะต้องมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจทั้งชนบทและเมือง ให้มีความแตกต่างกันน้อยลง ลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

1.3 ด้านสังคม คือ วิถีชีวิตของท้องถิ่น ความเอื้ออาทร โอปอ้อมอารี การพึ่งพากันและ กันของประชาชนพลเมืองท้องถิ่น ที่มีความรัก ห่วงเห่นและเผื่อระวังทางส่วนรวม ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ คือ การปกครองตนเองการมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติมีการกระทำอย่างประเพณีข้อห้าม ระยะเวลาในการเลือกตั้ง ทุกคนมีสิทธิที่จะได้มีอิทธิพลต่อสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศผ่านการเลือกตั้งลงคะแนนลับที่อิสระ และยุติธรรมการมีสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการเมือง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ การพูดคุย การสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้น และสิทธิเสรีภาพในการร่วมทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สมัครรับเลือกตั้ง การเข้ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบ และโครงสร้าง การปกครองของท้องถิ่น ระเบียบราชการแผ่นดินหรือข้อบังคับต่าง ๆ ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและ กิจกรรมทางการเมือง เช่น สื่อ แสดงความคิดเห็น การรณรงค์ การเรียกร้อง เป็นต้น ตลอดจนการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมืองของประชาชนมีการตรวจสอบ ติดตาม และให้คุณ ให้โทษทางการเมืองการคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของ รัฐโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา ตลอดจนความเสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์จาก การเมืองอย่างทั่วถึง เช่น นโยบาย งาน/กิจกรรมต่าง ๆ งบประมาณ เป็นต้น

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ การที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร การตั้งใจรับข้อมูล นั้น และทำความเข้าใจความหมายเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและช่วยพัฒนาความคิด ให้แก่ประชาชน ตลอดจน การปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้องกับระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง คือ การพัฒนากระบวนการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ก็คือ ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง คือ การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ การพัฒนาคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดและการปฏิบัติตนในทางที่ดีงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ เสถียรภาพทางการเมือง การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ

2.5 ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกลุ่มเกลาทางการเมือง เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของในระบอบประชาธิปไตย ประชาธิปไตยโดยตรง

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง คือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองซึ่งจะทำกิจกรรมทางการเมือง และผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ ควรพัฒนาคุณภาพคนที่อยู่ในระบบการเมืองให้มีคุณภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ การเข้าใจในทัศนคติ และพฤติกรรม การแสดงออกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย เคารพเสียงส่วนน้อยหรือตรงข้าม

1.2 ด้านเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาประชาชนให้มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจพอกินพอใช้ ไม่มีหนี้สิน ประชาชนจะให้ความสนใจการเมือง และจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มากขึ้น

1.3 ด้านสังคม หมายถึง ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันประวัติศาสตร์ทางสังคม ชุมชนท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชนของคนในสังคม ท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชน

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ หมายถึง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ การพูดคุย การสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้นและสิทธิเสรีภาพในการร่วมทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สมัครรับเลือกตั้ง การเข้ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ ประชาชนมีการตรวจสอบ ติดตามและให้คุณให้โทษทางการเมืองการคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การแสดงออกของประชาชน บุคคล การผลักดันทางการเมือง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของรัฐโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา ตลอดจนความเสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์จากการเมืองอย่างทั่วถึง เช่น นโยบาย งานงบประมาณ เป็นต้น

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและช่วยพัฒนาความคิดให้แก่ประชาชน ซึ่งระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีความจำเป็นต่อ การพัฒนาการเมืองเป็นอย่างมาก

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดน กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนาระบบการเมือง คือ การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

2.2 ด้านการพัฒนาระบบราชการทางการเมือง คือ การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ การปฏิบัติตนในทางที่ดีงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ เสถียรภาพทางการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้ง การตรากฎหมาย ระเบียบ ที่ชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

2.5 ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกลม่อเกล่า ทางการเมือง ให้เกิดการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตตั้งแต่ในครอบครัวจนถึงมหาวิทยาลัย

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง คือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนของสมาชิกพรรค ระเบียบโครงสร้างของพรรคการเมือง การพัฒนาสาขาพรรคการเมือง และผู้สนับสนุนทางการเมืองต่าง ๆ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ ควรมีการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง มีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างแท้จริง นักการเมืองต้องมีความรู้ ซื่อสัตย์ สุจริต และเสียสละแก่ส่วนรวม

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดน กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ การเข้าใจการเมืองที่ถูกต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง

1.2 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งชนบทและเมือง ให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ให้มีความแตกต่างกันน้อยลง ลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

1.3 ด้านสังคม คือ การพึ่งพากันและกันของประชาชนพลเมืองท้องถิ่น ที่มีความรัก ห่วงแทนและสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันในชุมชนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ คือ ความเป็นอิสระและมีเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน ตามครรลองประชาธิปไตย เช่น การมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ การร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมกำหนดนโยบายในการพัฒนาทางการเมืองของประชาชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การมีความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อการเมือง การได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันเมื่อมีการเลือกตั้ง ความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออก การผลักดันทางการเมือง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของรัฐโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ การเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร การตั้งใจรับข้อมูล นั้น และทำความเข้าใจความหมายเพื่อก่อให้เกิดความรับรู้ความเข้าใจกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่ถูกต้อง

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดน กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนาระบบการเมือง คือ การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง คือ การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ และการปฏิบัติตนในทางที่ดีงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและต่อสังคม

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ เสถียรภาพทางการเมือง ทางกฎหมาย ให้มีความมั่นคง ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ

2.5 ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกล่อมเกลาทางการเมือง (การฝึกปฏิบัติวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของในระบอบประชาธิปไตย

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง คือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมือง ยังที่จะทำกิจกรรมทางการเมือง และผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ การพัฒนาการเมืองเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ การเร่งรัดเพื่อความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย เคารพเสียงส่วนน้อย หรือตรงข้าม

1.2 ด้านเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งประเทศให้ดีขึ้นเสถียรภาพเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ประเทศเจริญก้าวหน้า

1.3 ด้านสังคม คือ การเสริมสร้างและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคม ท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ คือ ความเป็นอิสระและมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชน สิทธิตามครรลองประชาธิปไตย เช่น การปกครองตนเองการมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองทางการเมืองที่ดี

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ การมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น การรณรงค์ การเรียกร้อง เป็นต้น ตลอดจนการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมืองของประชาชน

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมาย จากการศึกษาปฏิบัติของรัฐโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา ตลอดจนความเสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์จากการเมืองอย่างทั่วถึง เช่น นโยบาย งาน งบประมาณ เป็นต้น

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร การตั้งใจรับข้อมูล นั้น และทำความเข้าใจความหมายเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและช่วยพัฒนาความคิดให้แก่ประชาชน

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง คือ การส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง คือ การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง และการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ การสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ผ่านกฎหมายระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย นโยบายนักการเมือง พรรคการเมืองหรือสถาบันการเมืองมีความแน่นอน ชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

2.5 ด้านการพัฒนาาระบบการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบ การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง คือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การศึกษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองซึ่งจะทำกิจกรรมทางการเมือง

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ ควรส่งเสริมกิจกรรมการเมืองที่ดี และ ประชาสัมพันธ์ให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีทางการเมืองและการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเพื่อจะได้นำพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม

1.2 ด้านเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง ทั้งในเมืองหลวงและชนบท

1.3 ด้านสังคม คือ การศึกษาชนบทรวมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ความเอื้ออาทร โอ้อ้อมอารี ให้มีความยั่งยืน

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ คือ การเคารพในการตัดสินใจทางการเมืองด้วยความเป็นอิสระและมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชนสิทธิตามระบอบประชาธิปไตย

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น การรณรงค์ การเรียกร้อง เป็นต้น

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมาย เช่น นโยบาย งาน งบประมาณ เป็นต้น

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ การเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสารตามระบอบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนาระบบการเมือง คือ การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริม ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมมากขึ้น

2.2 ด้านการพัฒนาระบบการทางการเมือง คือ การพัฒนาองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ การพัฒนาความเป็นพลเมืองที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ต่อดตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ การพัฒนาองค์กรทางการเมืองเพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มีความแน่นอน ชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรียนรู้เรื่องปรัชญา หลักการ รูปแบบของประชาธิปไตย

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง คือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพพรรคการเมือง

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ ควรพัฒนาคนให้มีความรู้ความเข้าใจการเมืองที่ถูกต้อง พัฒนาการให้หันมาสนใจในเรื่องส่วนรวม ไม่เห็นแก่เรื่องส่วนตนและควรให้ความรู้กับประชาชนเพื่อตระหนักถึงสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางประชาธิปไตย

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างถูกต้องความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย เคารพเสียงส่วนน้อยหรือตรงข้าม

1.2 ด้านเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจด้วยนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจทั้งประเทศให้เข้มแข็ง

1.3 ด้านสังคม คือ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ให้มีความยั่งยืน

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ คือ การสร้างพลเมืองตามหลักความเป็นอิสระ และมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชนสิทธิตามครรลองประชาธิปไตย

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเคลื่อนไหว และทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การมีความเสมอภาคทางการเมืองตลอดจนการกระจายผลประโยชน์จากการเมืองอย่างทั่วถึง

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ กระบวนการที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างกว้างขวาง แพร่หลาย

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง คือ การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง คือ การพัฒนากระบวนการทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ การปฏิบัติตนในทางที่ดีงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ เสถียรภาพทางกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนตามหลักประชาธิปไตย

2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมหลักสูตรต่าง ๆ

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง หมายถึง การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค สาขาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรค

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ ควรมีการศึกษาวิธีการสร้างรากฐานประชาธิปไตยให้กับประชาชนในสังคมเพื่อจะได้พัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมสอดคล้องกับรากฐานทางสังคม หมู่บ้าน ชุมชน และควรส่งเสริมหลักประชาธิปไตยแก่คนทุกวัย ทุกกลุ่ม และปลูกฝังสิ่งที่ดีเพื่อพัฒนาการเมืองที่ดีในอนาคต

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ การปลูกฝังความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ดีแก่พลเมืองในสังคม ทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

1.2 ด้านเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนพลเมืองในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดี

1.3 ด้านสังคม คือ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมตามหลักประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ คือ การให้ความเคารพต่อการเป็นอิสระและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกทางการเมืองที่ดี

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้อง

1.6 ด้านความเสมอภาค คือ การมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมาย เช่น มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อการเมือง การได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันเมื่อมีการเลือกตั้ง ความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออก การผลักดันทางการเมือง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของรัฐโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา เป็นต้น

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ การเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง คือ การพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ก็คือ ระบบการเมือง

ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง คือ การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง คือ การมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ และการปฏิบัติตนในทางที่ดีงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง คือ เสถียรภาพทางกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย มีโครงสร้างของสถานทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยและชัดเจน นโยบายนักการเมือง พรรคการเมืองหรือสถาบันการเมืองมีความแน่นอนชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

2.5 ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของในระบอบประชาธิปไตย

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง คือ การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบต่างๆ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร คือ ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองที่ดีและสร้างสรรค์ และควรมีบทลงโทษนักการเมืองที่ไม่ดี ไม่ให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่คนในสังคม

จากการวิจัยคุณภาพเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังต่อไปนี้

1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าควรปลูกฝังความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ดีแก่พลเมืองในสังคม ทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ถูกต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย มีการเร่งรัดเพื่อความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม

1.2 ด้านเศรษฐกิจ มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งประชาชนพลเมืองในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดี มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจปานกลาง พอกินพอใช้ไม่มีหนี้สิน ประชาชนจะให้ความสนใจการเมืองและจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การที่รัฐบาลจะต้องมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจทั้งชนบทและเมือง ให้มีความแตกต่างกันน้อยลง ลดช่องว่างทาง

เศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งประเทศให้ดีขึ้นมีเสถียรภาพเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งประเทศเจริญก้าวหน้า การพัฒนาทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นไป

1.3 ด้านสังคม มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมตามหลักประชาธิปไตย ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ความเอื้ออาทร โอบอ้อมอารี การพึ่งพากันและกันของประชาชนพลเมืองท้องถิ่นมีความรัก ห่วงแค้นและเผื่อระวังทางส่วนรวม ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันและการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชนของคนในสังคม ท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชน มีการพึ่งพากันและการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ให้มีความยั่งยืน

1.4 ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการให้ความเคารพต่อการเป็นอิสระและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกทางการเมืองที่ดี การมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชน สิทธิตามครรลองประชาธิปไตยเป็นการปกครองตนเองการมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติมีการกระทำบางอย่างประเภชข้อห้าม ระยะเวลาในการเลือกตั้งทุกคนมีสิทธิที่จะได้มีอิทธิพลต่อสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศผ่านการเลือกตั้งลงคะแนนลับที่อิสระและยุติธรรมการมีสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการเมือง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ การพูดคุย การสื่อสารต่างๆ เป็นต้นและสิทธิเสรีภาพในการร่วมทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สมัครรับเลือกตั้ง การเข้ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น การเคารพในการตัดสินใจทางการเมืองด้วยความเป็นอิสระและมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชนสิทธิตามระบอบประชาธิปไตย

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบและโครงสร้างการปกครองของท้องถิ่น ระเบียบราชการแผ่นดิน ข้อบังคับต่าง ๆ ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางการเมืองเช่น สื่อ แสดงความคิดเห็น การรณรงค์ การเรียกร้อง เป็นต้น ตลอดจนการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมืองของประชาชนมีการตรวจสอบ ติดตามและให้ข้อเสนอแนะให้โทษทางการเมืองการคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง การมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

1.6 ด้านความเสมอภาค มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมาย เช่น มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อการเมือง การได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันเมื่อมีการเลือกตั้ง ความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออก การผลักดันทางการเมือง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของรัฐโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา ตลอดจนความเสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์จากการเมืองอย่างทั่วถึง เช่น นโยบาย โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ งบประมาณ เป็นต้น

1.7 ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การตั้งใจรับข้อมูล ความเชื่อและช่วยพัฒนาความคิดให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง แพร่หลาย และการปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้องกับระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะทำให้กระบวนการที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาได้ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ระบบการเมืองต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิดจึงจะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2.2 ด้านการพัฒนาระบบราชการการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง จะต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่างเช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

2.3 ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองเป็นการแสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติและการปฏิบัติตนในทางที่พึงามว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.4 ด้านเสถียรภาพทางการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าเสถียรภาพทางกฎหมาย เป็นการมีระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย มีโครงสร้างของสถานทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยและชัดเจน นโยบายนักการเมือง พรรคการเมืองหรือสถาบันการเมืองมีความแน่นอน การเลือกตั้ง การตรากฎหมาย ระเบียบ มีความที่ชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

2.5 ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาระบบการศึกษาก่อให้เกิดการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้การได้รับการกล่อมเกลารวมทั้งรูปแบบการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎี และในทางปฏิบัติในระบบโรงเรียน นอกเหนือจากโรงเรียน การใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งครอบครัวต้องสามารถให้การเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวนอกจากนั้นการทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เรียนรู้ปรัชญา หลักการ รูปแบบของประชาธิปไตยสามารถทำผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ได้

2.6 ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบต่างๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองซึ่งจะทำกิจกรรมทางการเมือง และผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสรุปได้ว่าควรพัฒนาคนให้มีความรู้ความเข้าใจการเมืองที่ถูกต้อง พัฒนาค้นหาหันมาสนใจในเรื่องส่วนรวม ไม่เห็นแก่เรื่องส่วนตนการพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค สาขาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรค ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองที่ดี และสร้างสรรค์ และควรมีบทลงโทษนักการเมืองที่ไม่ดีไม่ให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่คนในสังคม ควรมีการจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับประชาธิปไตยและปลูกฝัง

แก่ประชาชนตั้งแต่เด็กจนโตอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ควรพัฒนาคุณภาพคนที่อยู่ในระบบการเมืองให้มีคุณภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต ควรมีการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง มีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างแท้จริง นักการเมืองต้องมีความรู้ ซื่อสัตย์ สุจริต และเสียสละแก่ส่วนรวม การพัฒนาการเมืองเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ควรส่งเสริมกิจกรรมการเมืองที่ดี และประชาสัมพันธ์ให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีทางการเมือง และควรส่งเสริมหลักประชาธิปไตยแก่คนทุกวัย ทุกกลุ่ม และปลูกฝังสิ่งที่ดีเพื่อพัฒนาการเมืองที่ดีในอนาคต ควรมีการศึกษาวิธีการสร้างรากฐานประชาธิปไตยให้กับประชาชนในสังคมเพื่อจะได้พัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมสอดคล้องกับรากฐานทางสังคม หมู่บ้าน ชุมชน ทั้งนี้ควรให้ความรู้กับประชาชนเพื่อตระหนักถึงสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางประชาธิปไตย การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเพื่อนำมาพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

5.1.1.1 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง รองลงมาคือ ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสังคม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านเศรษฐกิจ ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ และด้านความเสมอภาค

5.1.1.2 ระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน คือด้านเสถียรภาพทางการเมือง การพัฒนาอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาระบบราชการทางการเมือง รองลงมาคือด้านการพัฒนาระบบการศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง และด้านการพัฒนาพรรคการเมือง

5.1.1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .605

5.1.1.4 ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ได้ร้อยละ 42.80 มีค่า $R^2 = .428$ และมีค่าของ F เท่ากับ 58.779 มีค่า Adjusted R^2 เท่ากับ .421 มีค่า R^2 Change เท่ากับ .012 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .05$ เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่า ตัวแปรที่จะอธิบายการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยเรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วม (X_5) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ (X_4) ด้านความเสมอภาค (X_6) ด้านเศรษฐกิจ (X_2) และด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (X_7) สามารถเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = 1.750 + .084X_2 + .131X_4 + .167X_5 + .123X_6 + .074X_7$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_7 = .296Z_5 + .213Z_4 + .205Z_6 + .168Z_2 + .121Z_7$

5.1.1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร มีดังนี้ ควรมีการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหาและร่วมพัฒนาทางการเมือง ประชาชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกฎหมายควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้านนโยบายที่ไม่เป็นธรรม ควรมีกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้ประชาชนทำร่วมกัน ควรมีระบบการคุ้มครองสิทธิของประชาชนมิให้ถูกละเมิดสิทธิทางการเมืองและผู้นำทางการเมืองควรกล้าเปลี่ยนแปลงในทางที่พัฒนา

5.1.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการวิจัยคุณภาพเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1.2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าควรปลูกฝังความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ดีแก่พลเมืองในสังคม ทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ถูกต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย มีการเร่งรัดเพื่อความเข้าใจในหลักปกครองตนเองโดยประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม

2) ด้านเศรษฐกิจ มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งประชาชนพลเมืองในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดี มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจปานกลาง พอกินพอใช้ไม่มีหนี้สินประชาชนจะให้ความสนใจการเมืองและจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การที่รัฐบาลจะต้องมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจทั้งชนบทและเมือง ให้มีความแตกต่างกันน้อยลงลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งประเทศให้ดีมีเสถียรภาพเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งประเทศเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นไป

3) ด้านสังคม มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมตามหลักประชาธิปไตย ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่นวิถีชีวิตของท้องถิ่น ความเอื้ออาทร โอบอ้อมอารี การพึ่งพากันและกันของประชาชนพลเมืองท้องถิ่นมีความรัก ห่วงเหวนและเผื่อระวังทางส่วนรวม ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันและการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชนของคนในสังคม ท้องถิ่นลักษณะพื้นที่ และการอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านชุมชน มีการพึ่งพากันและการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคมท้องถิ่นวัฒนธรรมของท้องถิ่น วิถีชีวิตของท้องถิ่น ให้มีความยั่งยืน

4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการให้ความเคารพต่อการเป็นอิสระและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกทางการเมืองที่ดี การมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชนสิทธิตามครรลองประชาธิปไตยเป็นการปกครองตนเองการมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา

มุมมองการเมือง สัญชาติมีการกระทำบางอย่างประเภทข้อห้าม ระยะเวลาในการเลือกตั้งทุกคนมีสิทธิที่จะได้มีอิทธิพลต่อสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศผ่านการเลือกตั้งลงคะแนนลับที่อิสระและยุติธรรมการมีสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการเมือง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ การพูดคุย การสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้นและสิทธิเสรีภาพในการร่วมทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สมัครรับเลือกตั้ง การเข้ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น การเคารพในการตัดสินใจทางการเมืองด้วยความเป็นอิสระและมีคุณค่าทางการเมืองของประชาชนสิทธิตามระบอบประชาธิปไตย

5) ด้านการมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบและโครงสร้างการปกครองของท้องถิ่น ระเบียบราชการแผ่นดิน ข้อบังคับต่าง ๆ ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางการเมือง เช่น สื่อ แสดงความคิดเห็น การรณรงค์ การเรียกร้อง เป็นต้น ตลอดจนการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมืองของประชาชนมีการตรวจสอบ ติดตามและให้คุณให้โทษทางการเมืองการคัดค้านนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง การมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ด้วย

6) ด้านความเสมอภาค มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมาย เช่น มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อการเมือง การได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันเมื่อมีการเลือกตั้ง ความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออก การผลักดันทางการเมือง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติของรัฐโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การนับถือศาสนา ตลอดจนความเสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์จากการเมืองอย่างทั่วถึง เช่น นโยบาย โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ งบประมาณ เป็นต้น

7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การตั้งใจรับข้อมูล ความเชื่อและช่วยพัฒนาความคิดให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง แพร่หลาย และการปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้องกับระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะทำให้กระบวนการที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดน กรุงเทพมหานคร

1) ด้านการพัฒนาระบบการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาได้ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ระบบการเมืองต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบ นักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิดจึงจะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง จะต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น พรรคการเมือง สถาบันทางการเมือง บุคคลทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย และกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองเป็นการแสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติและการปฏิบัติตนในทางที่ตรงตามความเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีความเคารพผู้อื่นตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าเสถียรภาพทางการเมือง หมายถึง เป็นการมีระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย มีโครงสร้างของสถานทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยและชัดเจน นโยบายนักการเมือง พรรคการเมือง หรือสถาบันการเมืองมีความแน่นอน การเลือกตั้ง การตรากฎหมาย ระเบียบ มีความที่ชัดเจนและเป็นไปได้ และเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

5) ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาระบบการศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้การได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองทั้งรูปแบบการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน การใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งครอบครัวต้องสามารถให้การเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวนอกจากนั้นการทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เรียนรู้ปรัชญา หลักการ รูปแบบของประชาธิปไตยสามารถทำผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตรต่างๆได้

6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง มีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบต่างๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองยังที่จะทำกิจกรรมทางการเมือง และผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ

5.1.2.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสรุปได้ว่าควรพัฒนาคนให้มีความรู้ความเข้าใจการเมืองที่ถูกต้อง พัฒนาคนให้หันมาสนใจในเรื่องส่วนรวม ไม่เห็นแก่เรื่องส่วนตัวการพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งทั้งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง การรักษาวินัยของพรรค สาขาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรค ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองที่ดี และสร้างสรรค์ และควรมีบทลงโทษนักการเมืองที่ไม่ดี ไม่ให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่คนในสังคม ควรมีการจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับประชาธิปไตยและปลูกฝังแก่ประชาชนตั้งแต่เด็กจนโตอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ควรพัฒนาคุณภาพคนที่อยู่ในระบบการเมืองให้มีคุณภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต ควรมีการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง มีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างแท้จริง นักการเมืองต้องมีความรู้ ซื่อสัตย์ สุจริต และเสียสละแก่ส่วนรวม การพัฒนาการเมืองเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวควรส่งเสริมกิจกรรมการเมืองที่ดี และประชาสัมพันธ์ให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีทางการเมืองและควรส่งเสริมหลักประชาธิปไตยแก่คนทุกวัย ทุกกลุ่ม และปลูกฝังสิ่งที่ดีเพื่อพัฒนาการเมืองที่ดีในอนาคต ควรมีการศึกษาวิธีการสร้างรากฐานประชาธิปไตยให้กับประชาชนในสังคมเพื่อจะได้พัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมสอดคล้องกับรากฐานทางสังคม หมู่บ้าน ชุมชน ทั้งนี้ควรให้ความรู้กับประชาชนเพื่อตระหนักถึงสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางประชาธิปไตย การสร้างจิตสำนึกให้

ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเพื่อจะได้นำพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามสมมุติฐานดังต่อไปนี้

5.2.1 สมมุติฐานการวิจัยระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่าระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเพ็ง โวกะ (2561, น. 363-364) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภชัย ตรีเทศ และจุฬา เจริญวงศ์ (2562 น. 175) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองประชาธิปไตย เชนนโยบายของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมทางการเมืองประชาธิปไตยเชิงนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

สอดคล้องกับงานวิจัยของเสมอ จุ่นเจริญ (2557, น. 177-178) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความ เข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งรื้อทางการเมือง และด้านสังคมและเศรษฐกิจตามลำดับ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรงตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากัน และตามลำดับรองลงมาได้แก่ ด้านการร่วมในกระบวนการทางการเมืองด้านความสนใจในกิจกรรมทางการเมือง และด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง ตามลำดับ

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธพงษ์ เขื่อนแก้ว (2559, น. 89) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อยู่ระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาอยู่ระดับปานกลาง

และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโกวิทย์ พวงงาม, อีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, จุรีวรรณ จันทลา, วรรณรงค์ จันโต (2557, น.43) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องบทบาท สนง.กกต. ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้พรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า สนง.กกต. มีบทบาททั้งในการส่งเสริมและสนับสนุนพรรคการเมืองและบทบาทในการควบคุมตรวจสอบพรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

ทั้งนี้งานวิจัยที่ไม่สอดคล้องอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่ต่างท้องที่จึงทำให้การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกันตามประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมทัศนคติของแต่ละบุคคลในท้องถิ่น ความต้องการของประชาชน ความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือแม้แต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกัน เป็นต้น จึงส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกันไป

5.2.2 สมมติฐานการวิจัยระดับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรูปนรรต พรหมอินทร์, ยุทธพร อิศรชัยและรสนิน ศิริยะพันธ์ (2552, น. 36-40) ได้กล่าวถึงการศึกษาพัฒนาการเมืองตามแนวคิดแนวทางต่าง ๆ นั้นโดยทั่วไปอาจสรุปได้ว่ามีเป้าหมายของพัฒนาการเมืองที่สำคัญได้แก่ความมีเสถียรภาพทางการเมืองความชอบธรรมทางการเมืองความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมืองความมั่นคงทางการเมืองและมีความทันสมัยทางการเมืองประกอบด้วย 1) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองความมีเสถียรภาพทางการเมือง 2) ความชอบธรรมทางการเมืองความชอบธรรมทางการเมือง 3) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมือง 4) ความมั่นคงทางการเมือง ในสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงสถาบันทางการเมืองทั้งหลายมักขาดความเป็นสถาบันอย่างแท้จริง 5) ความทันสมัยทางการเมืองความทันสมัยหรือความเป็นสมัยใหม่ทางการเมือง

สอดคล้องกับแนวคิดของ Huntington (1968, p. 35) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเมือง (Political Development) และการทำให้ทันสมัยทางการเมือง (Political Modernization) ว่าประกอบด้วยปัจจัยแปรผัน 3 ปัจจัยดังนี้ 1) ความมีเหตุผลของอำนาจหน้าที่ ทั้งในแง่ของที่มาแห่งอำนาจและการใช้อำนาจ 2) การจำแนกแยกแยะและทำหน้าที่ตามความชำนาญเฉพาะอย่างของโครงสร้างของระบบการเมือง และ 3) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าระดับการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโกวิทย์ พวงงาม, อีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, จุรีวรรณ จันทลา, วรรณรงค์ จันโต (2557, น.43) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องบทบาท สนง.กกต. ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้พรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่าพรรคการเมืองมีบทบาทช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาประชาธิปไตยแก่ประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

ทั้งนี้งานวิจัยที่ไม่สอดคล้องอาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีความแตกต่างกันไปเป็นเพราะกลุ่มประชากรที่ตอบสนองสอบถามอาศัยอยู่ต่างท้องที่จึงทำให้การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกันตามประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมและทัศนคติของแต่ละบุคคลในท้องถิ่นนอกจากนั้นเมื่อพื้นที่ต่างกันจึงทำให้ระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง เสถียรภาพทางการเมือง ระบบการศึกษา พรรคการเมืองแตกต่างกันออกไป

5.2.3 สมมติฐานการวิจัยปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเสมอภาค ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง ด้านเสถียรภาพทางการเมือง ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเมืองร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเพ็ง โวท (2561, น. 363-364) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .571 (2) การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตย ในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ทั้ง 4 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ การพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 34.70 มีค่า $R^2 = .347$ และมีค่าของ F เท่ากับ 60.359 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .05$ เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่า ตัวแปรที่จะอธิบายการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ คือ ปัจจัยด้านหลักสิทธิเสรีภาพทางการเมือง (X_3) ปัจจัยด้านหลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม (X_7) ปัจจัยด้านหลักธรรมาภิบาล (X_6) และตัวแปรตัวสุดท้ายที่เข้าสู่สมการที่ดีที่สุดของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเสมอภาคทางการเมือง (X_5)

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภชัย ตรีเทศ และจุฬา เจริญวงศ์ (2562, น. 175) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองประชาธิปไตย เชนนโยบายของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมอยู่ 7 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้ คือด้านการเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ด้านการยึดมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้านการเคารพในกติกาประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมือง ด้านความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ และด้านการไม่มีจิตใจเผด็จการแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดความยั่งยืน คือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องและมีความต่อเนื่อง โดยที่ประชาชนต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในลักษณะของการทดลองผิดทดลองถูกเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการปรับปรุงให้ดีขึ้น แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าใจคำว่า ประชาธิปไตย คือ การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งและยึดถือเสียงส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการเข้าใจประชาธิปไตยแบบเปลือกนอก แต่ก็ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประชาชนให้รู้จักคำว่าประชาธิปไตยในเนื้อหาสาระ โดยอาศัยการเรียนรู้และปรับปรุงจากหลายช่องทางทั้งจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานทางการศึกษา องค์กร

ภาคประชาสังคม ที่จะช่วยกันรณรงค์ให้ประชาชนได้เกิดความเข้าใจประชาธิปไตยทั้งรูปแบบและเนื้อหาสาระควบคู่กัน นอกจากนี้การเรียนรู้ของประชาชนโดยผ่านทางตัวแบบในเชิงสถาบันทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางการเมืองและสถาบันทางสังคม รวมถึงการเรียนรู้ผ่านทางสื่อสารมวลชนและสื่อเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสมัยช่วยให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาธิปไตยได้มากขึ้นและทำให้ประชาธิปไตยในชุมชนเกิดการพัฒนามากกว่าเดิม จนเรียกได้ว่าประชาธิปไตยที่ประชาชนในท้องถิ่นสัมผัสได้จริง

และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสมอ จุ่นเจริญ (2557, น. 177-178) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีมากที่สุด และปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีน้อยที่สุด และปัจจัยทั้ง 6 ด้านนี้สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีได้ ร้อยละ 79.30

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำไปใช้

5.3.1.1 สำนักงานเขตดินแดนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกรุงเทพมหานคร จัดกิจกรรม โครงการ แผน และนโยบายส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้กับประชาชนทั้งที่มีสิทธิเลือกตั้งและไม่มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เข้าใจ มีความรู้การเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับ วิถีทางในการปกครองตนเองของประชาชน การมีตัวแทนการเมือง เช่น สว. ส.ส. รัฐบาล เป็นต้น ในเรื่องบทบาทหน้าที่การเป็นตัวแทนประชาชน การแสดงความคิดเห็นและแสดงออกตามรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย โดยอาจเป็นการรณรงค์โดยตรงในชุมชน ทั้งป้าย เอกสาร การถึงบ้านถึงตัวบุคคลในพื้นที่ และสื่อต่างๆ ที่เป็นสาธารณะ ตลอดจนการรณรงค์และจัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เป็นระยะๆ ต่อเนื่อง

5.3.1.2 สำนักงานเขตดินแดนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกรุงเทพมหานครจัดกิจกรรม โครงการ แผน และนโยบายเน้นในเรื่องให้ประชาชน ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร การเผยแพร่ข้อมูล การปลูกฝังนิสัย ความคิด การติดตาม การตรวจสอบ ตลอดจนการแสดงบทบาทต่าง ๆ ทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เช่น ใส่งจดหมายข่าวส่งให้แต่ละบ้าน ยิ่งสปอตโฆษณาตามจุดต่าง ๆ เป็นต้น

5.3.1.3 สำนักงานเขตดินแดนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกรุงเทพมหานครจัดกิจกรรม โครงการ แผน และนโยบายในเรื่องเสถียรภาพทางการเมือง เช่น มีพรรคการเมืองที่มีคุณภาพ ทำหน้าที่และมีบุคลากรที่มีความเป็นประชาธิปไตย มีการพัฒนากฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนทางการเมือง การพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริม พัฒนาประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นเป็นประจำ เป็นต้น

5.3.1.4 การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในเขตดินแดน กรุงเทพมหานคร จำเป็นจะต้องส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยการมีส่วนร่วม หลักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น มีกิจกรรมให้ประชาชนและนักการเมืองได้มีส่วนร่วมกันเป็นประจำ จัดโครงการอบรมหรือให้ความรู้ความเข้าใจในหลักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคขึ้น หรือให้ความรู้ความการเลือกตัวแทนทางการเมืองจะส่งผลต่อเศรษฐกิจอย่างไร เป็นต้น

5.3.1.5 สำนักงานเขตดินแดน กรุงเทพมหานครควรมีการจัดกิจกรรม โครงการให้ประชาชนได้ร่วมกันคิด เสนอปัญหา ร่วมกันพัฒนาโดยการจัดโครงการ แผน ระดมกลุ่ม ขึ้นในแต่ละชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลหรือผลักดันเรื่องต่างๆ ขึ้นมาผ่านตัวแทนทางการเมืองของพื้นที่ตนเอง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการพัฒนาประชาธิปไตยผ่านหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำข้อสนเทศที่ได้ไปกำหนดนโยบายเกี่ยวกับประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2.3 ควรมีการทำการศึกษาวิธีการสร้างรากฐานประชาธิปไตยให้กับประชาชนในสังคมให้แข็งแรง มั่นคงและยั่งยืน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กฤษณะ กลางเดือน. (2560). แนวทางในการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในหมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 4(2). (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560).
- กรมการปกครอง. (2549). *กระทรวงมหาดไทยกับการกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อสสารศึกษาดินแดงกรมการปกครอง.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2549). *ระบบการพัฒนาสังคมที่นำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิชย์.
- เกลندا โลเปรชชุย และฉันทนา บรรพศิริโชติ. (2547). *ประชาธิปไตยสร้าง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท วงศ์สุววัฒน์. (2540). *หลักรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989).
- โกวิทย์ พวงงาม, อีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, จุรีวรรณ จันทลา, และธรรรงค์ จันโต. (2557). บทบาท สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย: ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(1), 43-61.
- คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คพป.). (2538). *ข้อเสนอกรอบความคิดในการปฏิรูปการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขแก่คนในชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. (2559). *กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทย ด้านการศึกษา*. สืบค้นจาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrcinf/nrc2557-issue5-reform01.pdf.
- จำลอง พรหมสวัสดิ์. (2554). *พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช 2551-2553*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- จันทนา สุทธิจारी. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี.เจ พรินติ้ง.
- จรรยา หยูทอง-แสงอุทัย. (2557). *วัฒนธรรมทางการเมือง*. ผู้จัดการออนไลน์.
- จิราพร น้ำฟ้า. (2556). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในพรรคคณะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร. (2554). *POL 341 การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย ชุด 1 แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชำนาญ จันทร์เรือง. (2559). *วัฒนธรรมการเมืองไทย, คอลัมน์ “มุมมองใหม่”*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637713>.

- ชัยกฤต รัตนากร. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอำรุงและโรงเรียนชลกันยานุกูล ในการเมืองแบบประชาธิปไตย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2519). ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์.
- ชลธิชา เหลิมทอง. (2560). การพัฒนาประชาธิปไตยไทยด้วยการสร้างพลเมือง. สืบค้นจาก <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1496598479.news>.
- ณรินทร์ งามวงศ์. (2556). บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ที่เสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษา อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทัศนีย์ สิงห์เจริญ, กาญจนา พันธุ์เยี่ยม และโสรัถน์ มงคลมะไฟ. (2555). สวัสดิการและรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักการประชาธิปไตย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2555). วิถีไทยกับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย. เอกสารนำเสนอในการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 ประจำปี 2554 กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (2563). การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%88>
- บุญอริ ยีหมะ. (2550). ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. สงขลา: สามลดา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเพ็ง ไวท. (2563). รูปแบบการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปภาภัทร อัครางกูร. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจกับการเมือง. วารสารศูนย์บริการวิชาการ, 15(4).
- ปัทมาวดี โพนกุล. (2557). งานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศไทย. ประชาคมวิจัย, 114.
- ปรีชาณู คำปิ่นไชย. (2556). บทบาทประชาชนของสังคมประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เปรมศักดิ์ เพียยุระ. (2555). แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในชนบทอีสาน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2560). การพัฒนาระบบราชการไทย การพัฒนาองค์การและการสร้างองค์การที่เรียนรู้. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B8%A5%E0%B9%8C%3ASVM.jpg>.
- พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา. (2561). ประชาธิปไตยกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคม. *วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์*, 2(1).
- พิสิฐชัย รักเกียรติ อ่อนสิงห์. (2556). บทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการส่งเสริมการพัฒนาการเมืองแก่เยาวชนประชาธิปไตย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัฒน์ กิติไพภรณ์. (2548). แนวคิดและวิธีการสร้างความพร้อมของคนไทยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2556). *สังคมวิทยาการเมือง*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2557). วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชน ในเขตหมู่บ้านคำบง และหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. *มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*, 31(3).
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2552). *การพัฒนาที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พีรธ บุนยรัตพันธุ์ และคณะ. (2555). รายงานฉบับสมบูรณ์ชุดโครงการวิจัย เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาโยบายและกลไก การส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พงศธร ไชยเสน. (2558). *พัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยั่งยืน*. งานประกอบการอบรมหลักสูตรหลักกนิตรธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3 สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- ไพศาล วรคำ. (2558). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาสารคาม: ดักสิลาการพิมพ์.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2563). *เศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นจาก http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2547). *ประมวลสาระชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว. (2559). ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์*, 3(2), 89.
- ยุวดี เทพยสุวรรณ. (2562). *ดัชนีชี้วัดประชาธิปไตย*. สืบค้นจาก <http://kpi.ac.th/kpith/pdf/%E0%25%A2/content.pdf>
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- รังสรรค์ ณะพรพันธุ์. (2551). การปฏิรูปการเมือง กับ การออกแบบรัฐธรรมนูญ. *ปาฐกถา*, ณ อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา สีแยกคอกวัว กรุงเทพฯ.
- วิชุกร นาคธน. (2549). *ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย*. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- วิชาญ ทรายอ่อน. (2560). *การปฏิรูปการเมือง*. สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B8%9B%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87#.E0.B8.81.E0.B8.B2.E0.B8.A3.E0.B8.9B.E0.B8.8F.E0.B8.B4.E0.B8.A3.E0.B8.B9.E0.B8.9B.E0.B8.81.E0.B8.B2.E0.B8.A3.E0.B9.80.E0.B8.A1.E0.B8.B7.E0.B8.AD.E0.B8.87.E0.B9.84.E0.B8.97.E0.B8.A2>.
- วิทยา เชียงกุล. (2540). *ปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพฯ: มิ่งมิตร.
- วิทยา เชียงกุล. (2560). *หลักการของระบอบประชาธิปไตย*. สืบค้นจาก <https://witayakornclub.wordpress.com/2007/06/26/democratic>
- วลัยพร พรพงศ์. (2556). วิธีการพัฒนาประชาธิปไตยแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 32(1), 67-75.
- วรนุช สิปยารักษ์. (2558). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, ม.ป.ป.: ม.ป.ท.
- วิศาล ศรีมหาโร. (2554). ประชาธิปไตยแบบตัวแทน: ปัญหาอุปสรรคและตัวแบบทางเลือกการพัฒนาการเมืองไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, (Journal of Humanities and Social Sciences, SRU), 56-57.
- วีระ เลิศสมพร. (2555). *งานวิจัย โครงการการศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรม การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 2 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550: ศึกษากรณีจังหวัดพะเยา*. เอกสารประกอบการสัมมนาการเมืองการปกครองไทย 2555: 80 ปี ประชาธิปไตยไทย.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2560). สัมภาษณ์พิเศษ: รศ.วุฒิสาร ตันไชย เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ยุทธศาสตร์ชาติ ทุกเรื่องเกี่ยวโยงกับท้องถิ่น. *สยามรัฐออนไลน์*, สืบค้นจาก <http://www.siamrath.co.th/n/22625>.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). *ประชาธิปไตยในทศวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- เสมอ จุ่นเจริญ. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาล จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 6(2), 177-178.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ชัย รัตนะขวัญ. (2560). *ประชาธิปไตยท้องถิ่น*. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%99>.

- สุพจน์ เจริญขำ. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภาพร ชัยฤกษ์. (2552). *การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย : ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานเขตดินแดง. (2563). *ฝ่ายทะเบียน*. สืบค้นจาก <http://www.bangkok.go.th/dindaeng>.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2560). *องค์ความรู้การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม*. สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/ect_th/news_page.php?nid=767.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). *การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ*. สืบค้นจาก http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=4&content_id=153.
- สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *Roadmap ปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างยั่งยืน (พ.ศ.2558 - 2569)*. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/websm/2014/aug/185.html>.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2559). *ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน : ไอเอ็มดี (IMD) ปี 2014*. สืบค้นจาก <http://www.qlf.or.th/Home/Contents/869>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). *การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สภาผู้แทนราษฎร.
- สำราญ ทองสิงห์คลี. (2556). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบลอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. บทความวิจัย เสนอในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556.
- สมชัย สัจจพงษ์. (2558). *ระบบราชการบนฐานประชาธิปไตย*. งานประกอบการอบรมหลักสูตรหลักนิตិธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3 วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- สมนึก ปัญญาสิงห์ (2558). *การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุกชัย ตรีทศ และจุฬา เจริญวงศ์. (2562). *แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองประชาธิปไตยเชิงนโยบายของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุวัฒน์ ศรีทองสุข. (2557). *การพัฒนาประชาธิปไตยในอินโดนีเซีย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนันต์ อริยะชัยพาณิชย์. (2559). *มุมมองหลักประชาธิปไตยในสังคมไทย*. เอกสารวิชาการประกอบการอบรม หลักสูตร หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 2 วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สถาบันรัฐธรรมนุญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญสภาวะการศึกษาไทยปี 2557/2558. *จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: สกศ.

- อนุรักษ์ นิยมเวช. (2554). *บทความเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- อนุสรณ์ ตี๋มณี. (2548). *รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- อมร รักษาสัตย์และคณะ. (2539). *ประชาธิปไตย อุดมการณ์หลักการและแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2550). *ประชาธิปไตยท้องถิ่น: แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2553). *ประชาธิปไตยชุมชนรัฐศาสตร์สำหรับสภาองค์กร-ชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ที คิว พี.
- อรทัย กักผล. (2563). *กรุงเทพมหานคร*. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%9E%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A3>.
- Almond, G., and Verba, S. (1965). *The civic culture: political attitudes and democracy in five nations*. Boston: Little, Brown and Co.
- Best, J. (1977). *Research in Education*. New, Jersey: Prentice. Hall.Inc.
- Dahl, R. A. (2000). The elitist theory of democracy. *The American Political Science Review*, 60(2), 296-305.
- Likert, Rensis. and Likert, Jane. (1976). *New Way Management Conflict*. New York: McGraw - Hill.
- Lipset, S.M. (1959). Some social requisites of democracy: Economic development and political legitimacy. *American Political Science Review*, 53(1), 69-105.
- Shively, W. P. (2008). *Power and choice: An introduction to political science*. (11th ed). Boston: McGraw-Hill.
- Walter Williams. (1971). *Implementation Analysis and Assessment Policy Analysis*. 1(3).
- Yamane and Taro. (1973). *Statistics an Introductory Analysis* (3rded). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามและหน่วยงานของท่าน

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ (ต่อเดือน) ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบระบुरายการ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง จำนวน 7 ด้านคือ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ 5) ด้านการมีส่วนร่วม 6) ด้านความเสมอภาค 7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาระบบการเมือง 2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง 3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง 4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง 5) ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายเฉลิมชัย วิรุณสาร

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. 18 - 35 ปี

2. 36 - 45 ปี

3. 46 - 55 ปี

4. 55 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. ปริญญาโทขึ้นไป

4. อาชีพ

1. รับราชการ/พนักงานของรัฐ

2. ทำงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน

3. นักเรียน/นักศึกษา

4. ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขาย/รับจ้าง

5. เกษตรกรรม

6. อื่นๆ.....

5. รายได้ (ต่อเดือน)

1. ไม่เกิน 20,000 บาท

2. 20,001 - 30,000 บาท

3. 30,001 - 40,000 บาท

4. 40,001 - 50,000 บาท

5. 50,000 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง

กรุงเทพมหานคร

สูงที่สุด	(5)	หมายถึง มีผลต่อการพัฒนาสูงที่สุด
สูง	(4)	หมายถึง มีผลต่อการพัฒนาสูง
ปานกลาง	(3)	หมายถึง มีผลต่อการพัฒนาปานกลาง
ต่ำ	(2)	หมายถึง มีผลต่อการพัฒนาต่ำ
ต่ำที่สุด	(1)	หมายถึง มีผลต่อการพัฒนาต่ำที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ของแต่ละข้อที่ตรงตามข้อมูลที่เป็นจริงของท่านคือ
สูงที่สุด สูงปานกลาง ต่ำและต่ำที่สุด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ	ระดับปัจจัยที่ส่งผล				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง					
1. การเมือง เป็นวิถีทางในการปกครองตนเองของ ประชาชน					
2. ตัวแทนการเมือง เช่น สว. ส.ส. รัฐบาล เป็นต้น เป็นผู้ทำ หน้าที่แทนประชาชนทางการเมือง					
3. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมี ส่วนร่วม เช่น เลือกตั้ง เป็นต้น					
4. ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงออก ต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย					
5. การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ อำนาจ การจัดสรร สิ่งต่าง ๆ ดูแลประชาชน					
ด้านเศรษฐกิจ					
1. ประชาชนมีงานทำ มีอาชีพ					
2. ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพหรืออำนาจใน การซื้อขายสินค้าบริการเพียงพอต่อการดำรงชีพ					
3. การไม่เกิดภาวะการว่างงานตามเกณฑ์กำหนด					

(ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ	ระดับปัจจัยที่ส่งผล				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
4. สภาวะทางเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ชุมชนหรือจุลภาค					
5. สภาวะทางเศรษฐกิจระดับประเทศหรือมหภาค					
ด้านสังคม					
1. ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีทางการเมืองแก่ประชาชน					
2. ประชาชนในท้องถิ่นให้มีพัฒนาตามวิถีชีวิตภายใต้บริบท เชิงพื้นที่					
3. ประชาชนในการพัฒนาความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจ กันของคนในพื้นที่ชุมชน					
4. ความเป็นชุมชนกลุ่ม มีลักษณะเฉพาะอยู่ร่วมกันและ พึ่งพาตามลักษณะสังคมไทย ไม่แยกเป็นปัจเจกชน					
5. จิตสำนึกให้ประชาชนมีความรัก ความหวงแหนและเฝ้า ระวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ของตน					
ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ					
1. การมีระบบส่งเสริมความเป็นอิสระและส่งเสริมคุณค่า ทางการเมืองของประชาชน					
2. การเคารพสิทธิตามครรลองประชาธิปไตยของประชาชน ในท้องถิ่น					
3. การเคารพเสรีภาพของบุคคลบนความเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติของ ประชาชนในท้องถิ่น					
4. การเคารพสิทธิเสรีภาพของเสียงส่วนน้อยหรือผู้มีส่วนได้เสีย กลุ่มประชาชนน้อยหรือห่างไกล					
5. สิทธิที่จะได้รับทราบสถานการณ์ทางการเมืองของ ประเทศในการเลือกตั้งอย่างอิสระและยุติธรรม					

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ	ระดับปัจจัยที่ส่งผล				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
6. การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ทางการเมือง การพูดคุยทางการเมือง เป็นต้น					
ด้านการมีส่วนร่วม					
1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกฎหมาย ระเบียบ ราชการแผ่นดินหรือข้อบังคับต่างๆ					
2. การแสดงความคิดเห็น การรณรงค์เลือกตั้ง การเรียกร้อง สิทธิทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น					
3. การเชิญชวนให้ประชาชนการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมือง					
4. การมีระบบการตรวจสอบ ติดตามและนำผลที่ได้มา ให้คุณให้โทษทางการเมืองแก่บุคคลที่กระทำการ					
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้านนโยบายหรือ การกระทำทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องหรือสร้าง ความเดือดร้อนให้ประชาชน					
6. การมีระบบการปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชน/ กลุ่ม/สังคมมิให้ถูกละเมิดทางการเมือง					
ด้านความเสมอภาค					
1. ประชาชนมีความเท่าเทียมกันและมีบทบาททางการเมือง ตามที่กฎหมายกำหนดและโอกาสอย่างเสมอภาค เช่น การสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง เป็นต้น					
2. ประชาชนมีความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อ การเมือง ได้รับการปฏิบัติเสมอภาคกันทางการเมือง					
3. การมีความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออก ทางการเมือง และกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ					

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพฯ	ระดับปัจจัยที่ส่งผล				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
4. ประชาชนมีการมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่ คำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะรายได้ ความเป็น เจ้าหน้าที่รัฐหรือชวาณา เป็นต้น					
5. ประชาชนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่ คำนึงถึงเชื้อชาติและการนับถือศาสนา					
ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
1. ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองที่ครอบคลุมและเป็นจริง					
2. การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อช่วยพัฒนาความคิด ทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชน					
3. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อปลูกฝังนิสัยที่สอดคล้อง กับระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแก่ ประชาชน					
4. การเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข่าวสารการปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตยเพื่อการพัฒนาการเมืองอย่างทั่วถึง แก่ประชาชน					
5. การพัฒนาระบบการตรวจสอบข้อมูลทางการเมืองที่ ถูกต้องเพื่อป้องกันการบิดเบือนข่าวสารที่ถูกบิดเบือน จากกลุ่มบุคคลบางประเภท					

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

สูงที่สุด	(5)	หมายถึง มีการพัฒนาสูงที่สุด
สูง	(4)	หมายถึง มีการพัฒนาสูง
ปานกลาง	(3)	หมายถึง มีการพัฒนาปานกลาง
ต่ำ	(2)	หมายถึง มีการพัฒนาต่ำ
ต่ำที่สุด	(1)	หมายถึง มีการพัฒนาต่ำที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ของแต่ละข้อที่ตรงตามข้อมูลที่เป็นจริงของท่านคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	ระดับการพัฒนา				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
ด้านการพัฒนาระบบการเมือง					
1. การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนา ทางเศรษฐกิจ					
2. การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนา สังคม					
3. การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่					
4. การพัฒนาระบบการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมี บทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง					
5. การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด					
ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง					
1. การพัฒนาโครงสร้างหลักในกระบวนการทางการเมือง (นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และองค์กรอิสระ) อย่างเหมาะสม					

(ต่อ)

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	ระดับการพัฒนา				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
2. การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย					
3. การพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรทางการเมือง ให้มีความสอดคล้องตามระบอบประชาธิปไตย					
4. การพัฒนากระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองใน รูปแบบต่างๆอย่างสร้างสรรค์ตามระบอบประชาธิปไตย					
5. การพัฒนาระบบราชการเพื่อรองรับการดำเนินการ ตามกระบวนการทางการเมืองอย่างเหมาะสม					
6. การดำเนินการกระบวนการตรวจสอบ และการควบคุม ทางการเมืองที่มีความเสมอภาคและจริงจัง					
ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง					
1. การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ความเป็นพลเมืองตาม ระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง					
2. การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออกถึงเจตคติ และการปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม					
3. การพัฒนาพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและ ต่อสังคม					
4. การพัฒนาพลเมืองให้มีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบ การปกครองแบบประชาธิปไตย					
5. การพัฒนาพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อ ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข					
ด้านเสถียรภาพทางการเมือง					
1. การพัฒนามีกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจน และใช้อย่างเสมอภาค					

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	ระดับการพัฒนา				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
2. การพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่ สอดคล้องกับประชาธิปไตย					
3. การพัฒนานโยบายทางการเมืองที่ชัดเจน และสามารถ นำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม					
4. การมีพรรคการเมืองที่มีคุณภาพและทำหน้าที่ตามหลัก ระบอบประชาธิปไตย					
5. การเปิดโอกาส ให้มีการแข่งขันหรือการโต้แย้งมีความ ชัดเจนเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย					
6. การมีบุคคลทางการเมืองที่มีคุณภาพ มีสถานที่ดำเนิน กิจกรรมทางการเมือง และสามารถจัดกิจกรรมทางการเมือง เมืองได้อย่างสร้างสรรค์					
ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา					
1. การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจและกลมกลืนหา ให้ประชาชนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย					
2. การพัฒนา ความรู้ในหลักการ รูปแบบและปรัชญา การเมืองประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น					
3. การสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาในท้องถิ่นพัฒนา หลักสูตรประชาธิปไตย					
4. การส่งเสริมให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในท้องถิ่น มีการเรียนการสอนประชาธิปไตย					
5. การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นระยะยาวที่เกี่ยวกับ ประชาธิปไตยเพื่อใช้พัฒนาประชาชนในท้องถิ่น					
6. การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวิถี ชีวิตประชาชนในท้องถิ่นและประชาธิปไตยให้กับ ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ					

การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	ระดับการพัฒนา				
	สูง ที่สุด (5)	สูง (4)	ปาน กลาง (3)	ต่ำ (2)	ต่ำ ที่สุด (1)
ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง					
1. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในส่วนของ โครงสร้างของพรรคการเมือง					
2. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งตามวัตถุประสงค์ ของพรรคการเมือง					
3. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในส่วนการคัดเลือก บุคลากรของพรรคเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมี ความซื่อสัตย์เป็นสำคัญ					
4. การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองเพื่อที่จะทำ กิจกรรมทางการเมืองต่างๆ					
5. การพัฒนาเกณฑ์การสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ แก่พรรคการเมืองให้มีความเหมาะสม					
6. การพัฒนาบทลงโทษแก่พรรคการเมืองที่กระทำผิด กฎหมายบ้านเมือง ให้มีความเหมาะสม					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

1.1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

1.2) ด้านเศรษฐกิจ

1.3) ด้านสังคม

1.4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ

1.5) ด้านการมีส่วนร่วม

1.6) ด้านความเสมอภาค

1.7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

---

2) การพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

2.1) ด้านการพัฒนาระบบการเมือง

.....

.....

.....

2.2) ด้านการพัฒนาระบบราชการการเมือง

.....

.....

.....

2.3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง

.....

.....

.....

2.4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง

.....

.....

.....

2.5) ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา

.....

.....

.....

2.6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอย่างสูง

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
 เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
 ชื่อผู้วิจัย นายเฉลิมชัย วิรุณสาร
 นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ชื่อ - สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์

.....

2. ตำแหน่ง

.....

3. กลุ่มตัวอย่าง

- ตัวแทนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตดินแดง
- ตัวแทนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตดินแดง
- ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตดินแดง
- ตัวแทนประชาชนชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ที่ให้สัมภาษณ์

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

1.1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

.....

.....

.....

1.2) ด้านเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

1.3) ด้านสังคม

.....

.....

.....

1.4) ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ

.....

.....

.....

1.5) ด้านการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

1.6) ด้านความเสมอภาค

.....

.....

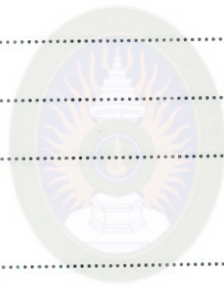
.....

1.7) ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร อย่างไรบ้าง

2.1) ด้านการพัฒนากระบวนการเมือง

.....

.....

.....

2.2) ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง

.....

.....

.....

2.3) ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง

.....

.....

.....

2.4) ด้านเสถียรภาพทางการเมือง

.....

.....

.....

2.5) ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา

.....

.....

.....

2.6) ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ค

ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรและตัวแทนแต่ละประเภท

ตัวแทนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตดินแดง

1. นายธนา ชีรวินิจ อดีต ส.ส เขต 5 ดินแดง พญาไท กรุงเทพมหานคร และอดีตประธานสภาเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. นายปวิช พรหมทอง อดีตประธานสภาเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตัวแทนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตดินแดง

1. นางนวรรตน์ ต້องโพธิ์ทอง ผู้อำนวยการกองพัฒนาชุมชนดินแดง ฝ่ายฟื้นฟูและพัฒนาเมือง 1 (ชุมชนดินแดง) กรุงเทพมหานคร
2. นายนิวัฒน์ ดวงจิโน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตดินแดง

1. นายเชียร กิมแสง ประธานชุมชนอินทามระ 51 เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. นายวีระพงศ์ คงเรือง ประธานชุมชน ซอยผาสุก เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ตัวแทนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตดินแดง

1. นายเขาวลิต เทียรเดช ประชาชนเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. นายบัญญัติ พรหมทอง ประชาชนเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรป. ว ๐๑๔๔/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สถิตคุณ บุญเรือน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเฉลิมชัย วิรุณสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๖๒๐๘๐๓๐๑ นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียน
เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบด้านภาษา
  - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕, โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ว ๐๑๔๔/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวหนึ่งฤทัย มะลาไวย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเฉลิมชัย วิรุณสาร รหัสประจำตัว ๒๒๘๒๒๒๐๘๐๓๐๑ นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียน
เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
  - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบด้านภาษา
  - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕, โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ว ๐๑๔๔/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวกุสุมา สุ่มมาตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเฉลิมชัย วิรุณสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๖๒๐๘๐๓๐๑ นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียน
เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติธัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕, โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๔๕/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน .....

ด้วย นายเฉลิมชัย วิรุณสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๖๒๐๘๐๓๐๑ นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๔๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน .....

ด้วย นายเฉลิมชัย วิรุณสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๖๒๐๘๐๓๐๑ นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์การหาคุณภาพแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ จ.1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา
การเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง						
1. การเมือง เป็นวิถีทางในการปกครองตนเองของ ประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. ตัวแทนการเมือง เช่น สว. ส.ส. รัฐบาล เป็นต้น เป็นผู้ทำหน้าที่แทนประชาชนทางการเมือง	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
3. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชน จะต้องมีส่วนร่วม เช่น เลือกตั้ง เป็นต้น	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและ แสดงออกต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญและ ประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ อำนาจ การจัดสรรส่งต่าง ๆ ดูแลประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านเศรษฐกิจ						
1. ประชาชนมีงานทำ มีอาชีพ	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพหรือ อำนาจในการซื้อสินค้าบริการเพียงพอต่อการ ดำรงชีพ	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การไม่เกิดภาวะการว่างงานตามเกณฑ์กำหนด	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. สภาวะทางเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ชุมชนหรือ จุลภาค	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. สภาวะทางเศรษฐกิจระดับประเทศหรือมหภาค	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านสังคม						
1. ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีทางการเมืองแก่ ประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
2. ประชาชนในท้องถิ่นให้มีพัฒนาตามวิถีชีวิต ภายใต้บริบทเชิงพื้นที่	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. ประชาชนในการพัฒนาความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจกันของคนในพื้นที่ชุมชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. ความเป็นชุมชนกลุ่ม มีลักษณะเฉพาะอยู่ รวมกันและพึ่งพาตามลักษณะสังคมไทย ไม่แยกเป็นปัจเจกชน	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
5. จิตสำนึกให้ประชาชนมีความรัก ความหวงแหน และเฝ้าระวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการ เมืองในพื้นที่ของตน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านหลักสิทธิเสรีภาพ						
1. การมีระบบส่งเสริมความเป็นอิสระและส่งเสริม คุณค่าทางการเมืองของประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. การเคารพสิทธิตามครรลองประชาธิปไตยของ ประชาชนในท้องถิ่น	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การเคารพเสรีภาพของบุคคลบนความเท่าเทียม กันไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา มุมมองการเมือง สัญชาติของประชาชนในท้องถิ่น	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
4. การเคารพสิทธิเสรีภาพของเสียงส่วนน้อยหรือผู้ มีส่วนได้เสีย กลุ่มประชาชนน้อยหรือห่างไกล	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. สิทธิที่จะได้รับทราบสถานการณ์ทางการเมือง ของประเทศในการเลือกตั้งอย่างอิสระและ ยุติธรรม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
6. การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ทาง การเมือง การพูดคุยทางการเมือง เป็นต้น	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
ด้านการมีส่วนร่วม						
1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกฎหมาย ระเบียบราชการแผ่นดินหรือข้อบังคับต่าง ๆ	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
2. การแสดงความคิดเห็น การรณรงค์เลือกตั้ง การเรียกร้องสิทธิทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การเชิญชวนให้ประชาชนการร่วมคิด ร่วมเสนอ ปัญหา ร่วมพัฒนาและปฏิบัติทางการเมือง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. การมีระบบการตรวจสอบ ติดตามและนำผลที่ ได้มาให้คุณให้โทษทางการเมืองแก่บุคคลที่ กระทำการ	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้าน นโยบายหรือการกระทำทางการเมืองที่ไม่ ถูกต้องหรือสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
6. การมีระบบการปกป้องคุ้มครองสิทธิของ ประชาชน/กลุ่ม/สังคมมิให้ถูกละเมิดทาง การเมือง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านความเสมอภาค						
1. ประชาชนมีความเท่าเทียมกันและมีบทบาท ทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดและโอกาส อย่างเสมอภาค เช่น การสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง เป็นต้น	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
2. ประชาชนมีความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ต่อการเมือง ได้รับการปฏิบัติเสมอภาค กันทางการเมือง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
3. การมีความเท่าเทียมกันเมื่อมีข้อเรียกร้อง การแสดงออกทางการเมือง และกิจกรรม ทางการเมืองต่าง ๆ	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. ประชาชนมีการมีความเสมอภาคและเท่าเทียม กันโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะรายได้ ความเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือชวา นา เป็นต้น	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. ประชาชนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติและการนับถือศาสนา	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร						
1. ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองที่ครอบคลุมและเป็นจริง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อช่วยพัฒนา ความคิดทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อปลูกฝังนิสัยที่ สอดคล้องกับระบบการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยแก่ประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. การเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข่าวสาร การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อการพัฒนาการเมืองอย่างทั่วถึงแก่ ประชาชน	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. การพัฒนาระบบการตรวจสอบข้อมูลทาง การเมืองที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการบิดเบือน ข่าวสารที่ถูกบิดเบือนจากกลุ่มบุคคล บางประเภท	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

ตารางที่ จ.2 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การพัฒนาการเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
ด้านการพัฒนาระบบการเมือง						
1. การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริม การพัฒนาทางเศรษฐกิจ	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. การพัฒนาระบบการเมืองเอื้อต่อการส่งเสริม การพัฒนาสังคม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. การพัฒนาระบบการเมืองเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. การพัฒนาระบบการเมืองเป็นไปเพื่อควบคุม กำกับ ตรวจสอบนักการเมืองและผู้บริหาร อย่างใกล้ชิด	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนากระบวนการทางการเมือง						
1. การพัฒนาโครงสร้างหลักในกระบวนการ ทางการเมือง (นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และ องค์กรอิสระ) อย่างเหมาะสม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทาง การเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
3. การพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรทาง การเมืองให้มีความสอดคล้องตามระบอบ ประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. การพัฒนากระบวนการและกิจกรรมทางการเมือง ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ตามระบอบประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ จ.2 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
5. การพัฒนาระบบราชการเพื่อรองรับการ ดำเนินการตามกระบวนการทางการเมือง อย่างเหมาะสม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
6. การดำเนินการกระบวนการตรวจสอบ และ การควบคุมทางการเมืองที่มีความเสมอภาค และจริงจัง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนาความเป็นพลเมือง						
1. การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออก ถึงความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย อย่างถูกต้อง	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
2. การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองที่แสดงออก ถึงเจตคติและการปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การพัฒนาพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อ ตนเองและต่อสังคม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. การพัฒนาพลเมืองให้มีความเคารพผู้อื่น ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. การพัฒนาพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม อย่างสันติสุข	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านเสถียรภาพทางการเมือง						
1. การพัฒนามีกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มี ความชัดเจนและใช้อย่างเสมอภาค	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. การพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองระดับท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ จ.2 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
3. การพัฒนานโยบายทางการเมืองที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
4. การมีพรรคการเมืองที่มีคุณภาพและทำหน้าที่ตามหลักระบอบประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. การเปิดโอกาส ให้มีการแข่งขันหรือการโต้แย้งมีความชัดเจนเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
6. การมีบุคคลทางการเมืองที่มีคุณภาพ มีสถานที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และสามารถจัดกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสร้างสรรค์	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา						
1.การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจและกล่อมเกล่าให้ประชาชนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. การพัฒนา ความรู้ในหลักการ รูปแบบและปรัชญาการเมืองประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาในท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. การส่งเสริมให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในท้องถิ่นมีการเรียนการสอนประชาธิปไตย	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
5. การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นระยะยาวที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยเพื่อใช้พัฒนาประชาชนในท้องถิ่น	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
6. การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาชนในท้องถิ่นและประชาธิปไตยให้กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ จ.2 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ระดับความ สอดคล้อง			ΣR	IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
ด้านการพัฒนาพรรคการเมือง						
1. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในส่วนของโครงสร้างของพรรคการเมือง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
2. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งตามวัตถุประสงค์ของพรรคการเมือง	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
3. การพัฒนาพรรคการเมืองให้เข้มแข็งในด้านการคัดเลือกบุคลากรของพรรคเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความซื่อสัตย์เป็นสำคัญ	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
4. การพัฒนาศักยภาพของสาขาพรรคการเมืองเพื่อที่จะทำกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ	2	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
5. การพัฒนาเกณฑ์การสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐแก่พรรคการเมืองให้มีความเหมาะสม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง
6. การพัฒนาบทลงโทษแก่พรรคการเมืองที่กระทำผิดกฎหมายบ้านเมืองให้มีความเหมาะสม	3	0	0	3	1	สอดคล้อง

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	40	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	40	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.934	71

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
292.90	401.528	20.038	71

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	288.65	392.541	.371	.933
a2	288.60	390.862	.321	.934
a3	288.75	388.654	.449	.933
a4	288.72	385.794	.544	.932
a5	289.08	383.917	.613	.932
b1	288.85	385.413	.556	.932
b2	288.75	384.192	.531	.932
b3	288.80	388.677	.442	.933
b4	288.80	382.318	.675	.932
b5	289.28	393.179	.197	.935
c1	289.03	391.358	.242	.935
c2	288.78	394.281	.341	.933
c3	288.97	384.487	.646	.932
c4	288.60	395.221	.228	.934
c5	288.60	390.862	.321	.934
d1	288.80	385.344	.563	.932
d2	288.90	392.759	.477	.933
d3	288.63	388.497	.537	.933
d4	288.85	399.721	.089	.934
d5	288.95	392.151	.355	.933
d6	288.75	393.679	.265	.934
e1	288.67	388.943	.499	.933
e2	288.75	389.628	.505	.933
e3	288.78	386.538	.484	.933
e4	288.83	395.328	.317	.934

(ต่อ)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
e5	288.75	401.013	.005	.935
e6	288.80	386.882	.537	.932
f1	288.75	392.654	.344	.933
f2	288.97	384.487	.646	.932
f3	288.67	390.635	.463	.933
f4	288.80	393.395	.332	.934
f5	288.80	389.241	.447	.933
g1	288.72	397.025	.175	.934
g2	288.72	385.794	.544	.932
g3	288.70	399.138	.117	.934
g4	288.78	387.102	.637	.932
g5	288.58	388.456	.489	.933
h1	288.95	392.151	.355	.933
h2	288.75	390.808	.495	.933
h3	288.90	387.836	.467	.933
h4	288.95	385.485	.586	.932
h5	288.85	380.233	.709	.931
i1	288.63	386.856	.532	.932
i2	289.05	389.382	.563	.933
i3	288.78	382.794	.722	.931
i4	288.80	382.164	.617	.932
i5	288.78	385.717	.648	.932
i6	288.75	389.628	.505	.933
j1	288.58	390.046	.401	.933
j2	288.65	393.003	.271	.934
j3	288.80	392.113	.337	.934
j4	288.47	391.076	.374	.933

(ต่อ)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
j5	288.70	392.369	.272	.934
k1	288.55	390.408	.384	.933
k2	288.60	402.656	-.061	.935
k3	288.65	404.285	-.119	.936
k4	288.53	403.025	-.078	.935
k5	288.70	401.549	-.017	.935
k6	288.65	389.567	.435	.933
l1	288.53	398.051	.114	.935
l2	288.67	394.328	.300	.934
l3	288.65	399.669	.058	.935
l4	288.75	388.654	.449	.933
l5	288.70	398.113	.126	.935
l6	288.80	392.113	.388	.933
m1	288.85	385.413	.556	.932
m2	289.28	393.179	.197	.935
m3	288.90	392.759	.477	.933
m4	288.85	380.233	.709	.931
m5	288.97	384.487	.646	.932
m6	288.80	386.882	.537	.932

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

เฉลิมชัย วิรุณสาร, วชิรินทร์ สุทธิชัย และรัชนิดา ไสยรส. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา
การเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. ใน *การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ* (น. 454). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายเฉลิมชัย วิรุณสาร
วันเกิด	12 เมษายน 2513
ที่อยู่ปัจจุบัน	212/21 โครงการบลูลากูน 2 ถนนกาญจนาภิเษก แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	คณะกรรมการรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน ที่ปรึกษาบริษัท เค.ออดี จำกัด 383
สถานที่ทำงาน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถนนราชดำเนินกลาง แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร บริษัท เค.ออดี จำกัด 383 ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2561	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
พ.ศ. 2564	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม